

Lumină Lină

Revistă de spiritualitate și cultură românească

Gracious Light

Review of Romanian Spirituality and Culture

THE ROMANIAN INSTITUTE OF
ORTHODOX THEOLOGY AND
SPIRITUALITY
CAPELA SF. APOSTOLI PETRU
SI PAVEL

AN XIX/Nr.3
IULIE-SEPTEMBRIE 2014
NEW YORK

INSTITUTUL ROMÂN DE TEOLOGIE ȘI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ
Capela Sf. Apostoli Petru și Pavel, New York
INCORPORATED IN AUGUST 1993
www.romanian-institute-ny.org

Președinte:

Pr. Prof. Dr. Theodor Damian
30-18 50th Street
Woodside, New York 11377
Tel./Fax: (718) 626-6013
E-mail: DamianTh@aol.com

Biserica:

14-22 27th Ave.
(14th Street/ 27th Ave.)
Astoria, New York
Subway N, W, bus Q 18

Revista *Lumină Lină* este membră a Asociației Revistelor, Publicațiilor și Editorilor (ARPE).

Lumină Lină. Gracious Light, a peer reviewed publication, is indexed and abstracted in World Laboratories and Scientific Resources Index and TLS Arhive.

Colegiul de redacție: Director: THEODOR DAMIAN, DamianTh@aol.com
Redactor șef S.U.A.: M. N. RUSU, vichiro7@hotmail.com
Redactor șef România: MIHAELA ALBU, malbu_10@yahoo.com
Redactori: VASILE ANDRU, DAN ANGHELESCU
Secretar de redacție, tehnoredactare și paginare: CLAUDIA DAMIAN
Consilieri editoriali: GELLU DORIAN, IOAN GÂF-DEAC, AUREL ȘTEFANACHI, SORIN PAVĂL, ANDREEA CONDURACHE, MUGURĂȘ MARIA PETRESCU, MIHAI HIMCINSCHI

Contribuțiile pentru susținerea și publicarea revistei sunt binevenite și se scad la taxe. Ceurile pot fi făcute pe numele Institutului sau al Bisericii Sf. Ap. Petru și Pavel și trimise la adresa redacției:
Pr. Th. Damian, 30-18 50th Street, Woodside, New York 11377.

Revista este redactată trimestrial de către Institutul Român de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă, Capela Sf. Apostoli Petru și Pavel și publică articole de teologie și spiritualitate, istorie, literatură și cultură, poezie și proză în limbile română și engleză.

Redacția revistei nu împărtășește neapărat ideile conținute în articolele publicate.

Materialele trimise spre publicare trebuie să fie dactilografiate la computer, cele în limba română cu caractere românești, și expediate pe dischetă sau prin e-mail (ca attachment). Textele nepublicate nu se înapoiază expeditorului.

Revista este distribuită în USA, România, Moldova, Ucraina, Rusia, Canada, Austria, Germania, Olanda, Italia, Franța, Elveția, Suedia, Norvegia, Danemarca, Grecia, Cipru, Serbia, Ungaria, Israel, Vietnam, Australia.

ISSN 1086-2366

Lumină Lină • Gracious Light

Revistă de spiritualitate și cultură românească

An XIX/ Nr. 3.....Iulie-Septembrie 2014

TEOLOGIE

PR. PROF. UNIV. DR. THEODOR DAMIAN

Provocarea demonilor..... 5

STUDIU

DR. CAMELIA SURUIANU

Simboluri ezoterice utilizate de Bartolomeu Valeriu Anania în
drama *Miorița*..... 9

NICHITA. STĂNESCU, *Către Vera*..... 20

PASSIONARIA STOICESCU, *Fărâmbă, Sculptând frunza* 21

În duminica mică..... 22

PAULINA POPA, *Să vină liniștea!* 23

EUGEN POPIN, *Haiku* 24

„amurgul traversează râul”/ *dusk across the river*

Traducere de Olimpia Iacob & James Meredith 25

ELENA M. CÎMPAN, *Lumină lină, Limba română* 26

EMINESCIANA

NICOLAE IOSUB

Mihai Eminescu. Despre boala și activitatea
poetului în perioada 1883- 1889..... 27

PAULA ROMANESCU, *Unor defăimători penibili*..... 34

Ai noștri tineri 35

Pe urmele Poetului 36

COMAN ȘOVA, *Visez un loc, Umbra în poeme* 37

Iubito, fii astăzi, Oprește doar clipa, Nunta de aur..... 38

ISTORIA PRESEI

THEODOR DAMIAN, *Revista Noi (V)*..... 39

DOCUMENTE ȘI MĂRTURII

M. N. RUSU

Prozatorul Radu Theodoru și destinul poetului George Boitor . 41

GEORGE BOITOR, <i>Epilog</i>	42
<i>Orbul</i>	43
DAN ANGHELESCU, <i>acolo șezum</i>	44

PROZA

TAMARA ANDRUCOVICI, <i>Mătăanii la capătul lumii</i>	47
ION BURCIN (BION), <i>Spiritul Bunicii Stana</i>	51
ANDREI DAMIAN, <i>The Unknown</i>	54
SILVIU GUGA, <i>Peisaj, Foc de paie. Sau</i>	55
VICTOR ȘTIR, <i>Ții minte, Insolita, Ea un ocean, Îndulcite cu sânge</i> ...	56
GHEORGHE PUIU RĂDUCANU, <i>Iarba de viperă, Preaviz</i>	57

TEATRU

NINA VICIRIUC, <i>Capra cu trei iezi</i> <i>Fabulă (extrem de actuală) Piesă într-un act</i>	59
MARIANA FLOAREA, <i>Copilăria</i>	63
RODICA ȘINCA, <i>Ceea ce caută un înțelept..., Rănit de drept</i>	64
<i>Plimbare scurtă</i>	64

CĂRȚI ÎN AGORA

M. N. RUSU Cărturarul Mircea Popescu în actualitate <i>Mircea Popescu, un cărturar, un ziarist, o conștiință</i> de Mihaela Albu și Dan Anghelescu	65
REMUS V. GIORGIONI <i>Iubirea: primul și ultimul port sau Profesor de singurătate</i> <i>iubirea nu bate la ușă de Nicolae Silade</i>	66
MOSCU MARIN <i>Candela atârnată, Întâlnirea, Lăute-n chip de căprioare</i>	70
<i>Mama, tata</i>	70
VERONICA ȘTIR, <i>Șoapta cerului, Zvon de ronțait mic,</i>	71
<i>Într-o scorbură bătrână, Joc, Golgota, Mamă, Tată</i>	71

UNIVERSALIA

PADDY BUSHE <i>Urările de bun venit ale Lunii pentru Mareea de primăvară</i>	72
<i>Pentru cei care conduc</i> Prezentare și traducere din engleză de Elena Liliana Popescu ..	73

POEZIE ALBANEZĂ DIN KOSOVA

FLORA BROVINA

Mă vor chema fluture, Ca floare mă păstrezi 74

Iei roua mea, În cameră 74

Portretul bătrânei, Copilul cu baloane, Joacă, 75

La trunchiul, În cuvântul tău

Traducere în l. română de Baki Ymeri 75

DRITA NIKOLIQI BINAJ

Iubesc cântecul, Avem timpul dușman 76

Vino, În durere m-am transformat

Traducere în l. română de Baki Ymeri 77

M. N. RUSU, Urmuz, the Less Well Known

Translated from the Romanian by Heathrow O'Hare 78

IULIU IONAȘ, *Și clipa, Uităm povara* 81

SAPIENTIA

ALEXANDRA ROCERIC, Sapienția 82

PROZOPOEMA

IOAN GÂF-DEAC, Interiorizarea și exteriorizarea semnificațiilor

pentru construcția sensurilor poetice 83

CONSTANTIN PĂDUREANU, *Colectivizarea forțată* 85

ANIVERSĂRI

DANIELA GÎFU, Un Poet cât o instituție George Filip – 75 87

Dumitru Ichim (Kitchener, Ontario, Canada) la 70 de ani!

Anotimpul cinci al lui Vivaldi, Vivaldi's Fifth Season

Traducere în limba engleză de Muguraș Maria Petrescu 90

Eugen Evu la 70 de ani!

Ars poetica Sau feminitatea artei

Ars Poetica or the Womanliness of Art

Lumina care vede...Tau, The Light that Sees... The Tau

Traducere în limba engleză de Muguraș Maria Petrescu 91

LUCREȚIA ANDRONIC, *De veacuri* 92

Leacul 93

FLORIAN SILIȘTEANU, *despre distanța mea de om rotitor* 94

MIRON ȚIC

Gânduri pierdute într-o vară, De ce ?, O tăietură, Cu iubirea poeziei. 95

Fotoalbum.....	96
----------------	----

ARTE ȘI MESERII

M. N. RUSU	
Remember Garabet Salgian sau <i>Non Omnis moriar</i>	111

RECENZII

THEODOR DAMIAN	
Intervalul ca drumul dintre A și A	
<i>Viața în interval</i> de Georgică Manole	113
MAGDALENA SCORȚEA	
Gelu Neamțu, <i>Avram Iancu – Mit, Realitate, Simbol</i> ,	114
CRISTIAN PETRU BĂLAN	
<i>Nunta cuvintelor</i> , o capodoperă care poate schimba impresia	
britanicilor despre valoarea culturii românești	
<i>Nunta cuvintelor</i> de Nicolae N. Negulescu	115
ELENA M. CÎMPAN	
Întâlnire cu lumea	
<i>Jurnal de călătorie și poezie</i> de Dorel Cosma.....	117
PASSIONARIA STOICESCU	
„O specială tehnică de-a pune disperarea în lucruri”	
<i>Excomunicările Mașinului de scris</i> de Dan Anghelescu	120

REPORTAJE

JOHN PREDESCU, Memorial Day 1999	123
DANIELA GÎFU, Zilele Lumină Lină Bistrița – 2014.....	124
OTILIA MONTANO	
Lansarea volumelor 1 și 2 ale revistei <i>Lumină Lină</i> pe 2014	127
EMILIA FERU	
Lansarea cărții de poeme <i>Rigla de aer</i> de Iulia Pană	130
MARIANA TERRA	
Mihaela Albu, mesager al culturii în Statele Unite	131
Ziaristul și scriitorul Grigore Cartianu la cenaclul literar	
al românilor din New York	132
CĂRȚI SOSITE	135
REVISTA PRESEI	136
RETROSPECTIVA TRIMESTRIALĂ.....	139
ANUNȚURI.....	143

PR. PROF. UNIV. DR. THEODOR DAMIAN

Provocarea demonilor¹

*Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale,
nu se aprinde de mânie, nu ține la socoteală răul,
nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr.
Pe toate le suferă, pe toate le crede,
pe toate le nădăjduiește, pe toate le rabdă.
Dragostea nu cade niciodată.
(I Corinteni 13, 5-8)*

În viața de fiecare zi suntem, vrând nevrând, în relații de iubire cu cei din jurul nostru, la diferite niveluri. Și atunci când iubim pe cineva suntem cu foarte multă grijă cum ne purtăm, ca nu cumva acea persoană să ne întoarcă spatele. Este cumva aproape paradoxal, ciudat lucrul acesta, că noi suntem cei ce iubim, și nouă ne pasă dacă cei pe care-i iubim ne întorc spatele sau nu. Deci stăm cu frică iubind, ca nu cumva să supărăm pe cei pe care îi iubim, ca nu cumva să ne abandoneze. Care ar fi însă calea pe care am aștepta-o noi și pe care, într-un fel sau altul, am considera-o naturală? Ar fi aceasta: dacă noi iubim pe cei din jurul nostru, pentru că îi iubim, ar trebui ca ei să fie cu grijă față de noi ca nu cumva să ne supere în vreun fel oarecare și să ne micșorăm iubirea față de ei, și să nu mai beneficieze de acest mare dar al dragostei pe care noi li-l oferim. Ori, lucrurile stau tocmai invers, adică, așa cum am menționat, noi suntem cei care iubind ne temem ca ei să nu ne abandoneze, să nu ne întoarcă spatele și facem tot posibilul, în măsura iubirii, pentru a fi foarte atenți cum ne purtăm cu ei.

Primul caz reflectă relația noastră cu Dumnezeu. Noi suntem cei care Îl iubim pe Dumnezeu, cel puțin așa pretindem, sau pentru a fi mai indulgenți și mai pozitivi cu noi înșine, suntem cei care dorim să Îl iubim pe Dumnezeu. Poate mai șchiopătăm, poate că uneori nu mai știm, poate că alteori ne încurcăm, dar totuși, important este că vrem să Îl iubim; în ce măsură reușim, asta este o altă problemă. Îl iubim pe Dumnezeu însă cu frică și cu cutremur, și asta pentru că nu știm dacă iubirea noastră este adecvată, așa cum o așteaptă El de la noi, ne temem ca nu cumva, mâniindu-L prin neadecvarea iubirii noastre, să nu își întoarcă spatele la noi și să ne abandoneze. Pentru că dacă ne este greu să fim abandonați de cineva în relațiile noastre inter-umane atunci cu atât mai grav și greu ne este să fim abandonați de Dumnezeu.

¹ Predică la Duminica a V-a după Rusalii

Și cu cât mai mare este iubirea, cu atât mai mare este și frica de abandon.

Sunt multe lucruri pe care le-am putea dezvolta ca tematică de meditație liturgică astăzi, pentru că această pericopă este deosebit de bogată în învățături duhovnicești. Am putea să vorbim de pildă despre crearea lumii văzute și a celei nevăzute, am putea vorbi despre căderea îngerilor, despre felul cum, în general, Dumnezeu se milostivește spre lumea creată, cum este prezent în creația Sa. Însă, pentru că dialogul dintre Iisus și demoni este atât de interesant, propun să ne oprim asupra lui în meditația de față.

Ideea despre iubire și abandon apare în contextul Sf. Evanghelii care s-a citit astăzi. Ni se relatează acolo că Mântuitorul trecea din sat în sat și la un moment dat a întâlnit doi oameni cuprinși de demoni și aceștia au ieșit în calea Lui și au început să strige. Interesant în această relatare este deci dialogul dintre Mântuitorul Hristos și cei doi demonizați. Mai precis, dialogul dintre demonii care erau în acei doi oameni și Mântuitorul Hristos.

În primul rând observăm că demonii L-au întâmpinat pe Domnul cu aceste cuvinte: „Ce este nouă și Ție, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu?” Iată o întrebare nelalocul ei, am putea zice. Cum îndrăznesc demonii să spună: ce este între tine și noi, sau ce cauți Tu aici, sau ce vrei de la noi? Cum poate îndrăzni cineva să vină în fața Mântuitorului Hristos cu o asemenea întrebare, cu atât mai mult cu cât demonii știau cine este Iisus Hristos pentru că ei înșiși Îl numesc Fiul lui Dumnezeu. Deci cu toate că Îl mărturisesc public, căci Mântuitorul era cu apostolii în jurul Său, nu se sfîesc să îi ceară socoteală întrebându-L ce caută acolo, ce are cu ei, mai precis ce are comun cu ei.

Cuvintele acestea sunt pline de semnificație teologică. În plan inter-uman vorbind, când zicem cuiva: ce ai cu mine, sau ce este între mine și tine, este un lucru foarte grav, pentru că noi avem de a face unii cu ceilalți, pentru că este ceva comun între noi și ceilalți. Întrebarea: ce ai cu mine, pare banală, dar de fapt este foarte gravă, pentru că toate ne sunt în comun, toate ne leagă. Nimic nu este care să nu ne lege, chiar și lucrurile prin care noi ne manifestăm identitatea noastră, particularitățile persoanei noastre; suntem deosebiți unii de ceilalți prin darurile date nouă de Dumnezeu. Unul este posesor al unui talant, altul este posesor al altui talant, și dacă prin aceasta ne dobândim identitatea și particularitatea, totuși, prin acestea ne și legăm unii de ceilalți, întrucât, prin aceste daruri suntem meniți să slujim unii celorlalți. Deci nu este niciodată justificat să ne separăm de cei de lângă noi, cerându-le socoteală cu cuvintele acestea, aparent banale: ce ai cu mine, ce este între mine și tine, ce ne leagă unul de celălalt? Dacă în relațiile inter-umane nu se poate concepe așa ceva, cu atât mai puțin în relația noastră cu Dumnezeu. Putem noi vreodată să îi spunem lui Dumnezeu: ce este comun între mine și Tine? Cineva ar putea zice: putem – căci într-adevăr ce poate fi comun între mine și Dumnezeu? Putem fi noi

la fel ca Dumnezeu? Este Dumnezeu la fel ca noi? Îndrăznim să spunem că Dumnezeu este un simplu om? El este așa de departe, așa de mare, așa de Sfânt, atotputernic, nemuritor, etc., iar noi suntem atât de mici și de păcătoși, vulnerabili, dependenți și muritori. Totuși, pe de altă parte, în același timp, știm că suntem sfinți, cum îi numește Sf. Ap. Pavel pe creștini, că suntem făcuți după chipul lui Dumnezeu, că suntem „chipul slavei Sale celei negrăite, deși purtăm rănile păcatului” cum frumos zicem într-o rugăciune la slujba înmormântării, că ne leagă dragostea desăvârșită a lui Dumnezeu pentru noi și a noastră pentru El. Deci noi, pe de o parte putem să Îi spunem lui Dumnezeu – ce este între mine și Tine – dar pe de altă parte nu putem să Îi spunem.

Dar demonii?

Au ei vreo justificare să spună Mântuitorului Hristos, lui Dumnezeu – ce ai comun cu noi? Aparent au o justificare, dacă ținem cont de faptul că la început ei au fost ființe luminoase, care au stat în apropierea lui Dumnezeu și care au căzut din poziția aceasta privilegiată din mândrie. Când Lucifer și îngerii săi s-au răzvrătit împotriva lui Dumnezeu au fost aruncați de la fața Sa. Deci îngerii răi, adică demonii, trăiesc în permanență tragedia abandonului din partea lui Dumnezeu. Între ei și Dumnezeu într-adevăr nu mai este nimic comun, de aceea Îl întâmpină pe Mântuitorul cu întrebarea: ce este între noi și Tine?

Dar ei mai pun o întrebare: Pentru ce ai venit aici înainte de vreme? Oare ce vor să spună cu aceste cuvinte? Noi știm de la Sf. Ap. Pavel din Epistola către Galateni (4,4) că Mântuitorul a venit în lume la plinirea vremii, adică atunci când a socotit Dumnezeu că este momentul potrivit pentru întrupare. Știau demonii mai bine decât Dumnezeu când trebuia să vină Mântuitorul în lume să se întrupeze? Cum să Îi spună ei că a venit înainte de vreme? Ei au fost cei care au rânduit din eternitate întruparea Fiului lui Dumnezeu sau Dumnezeu a fost Cel care știa când va rândui întruparea Fiului Său? Iată o întrebare deasemenea de nelalocul ei. Sfinții Părinți, încercând să interpreteze cuvintele acestea din Sfânta Scriptură spun că demonii se refereau la două lucruri. În primul rând se refereau la venirea Mântuitorului Hristos în lume, după cum credeau ei, demonii. Ei așteptau ca Mântuitorul să vină la sfârșitul veacurilor, atunci când va fi sfârșitul lumii, nu înainte. Pentru că Mântuitorul venind înainte de sfârșitul lumii, a dat lumii o șansă să cunoască adevărul, să meargă pe calea adevărului și să iasă din ispitele și din căile diavolului. Ei voiau ca Dumnezeu să Îi lase pe oameni în neștire, în confuzie, să stea ezitând între calea cea dreaptă și calea cea strâmbă, pentru ca la sfârșit, oamenii corupți de tot fiind, Mântuitorul să vină doar ca judecător și să trimită la dreapta pe cei ce au făcut voia Tatălui și la stânga pe ceilalți, eventual pe cei mai mulți sau pe cât mai mulți. În acest sens, Mântuitorul, din punctul lor de vedere, venise înainte de vreme.

Dar mai este un răspuns la această întrebare dat de Sfinții Părinți și care se referă la oamenii necăjiți în care demonii intraseră și pe care îi chinuiau cumplit. Ei au intrat în cei doi oameni și îi țineau prin morminte și prin locuri pustii și îi torturau și Mântuitorul venise când încă demonii nu terminaseră de torturat până la capăt. Deci Mântuitorul venise înainte de vreme și i-a salvat, așa cum salvase pe mulți alții, pe șchiopi, pe paralitici, pe alți bolnavi înainte de momentul lor final.

Demonii se adresează Mântuitorului cu încă o întrebare, deasemenea deosebit de interesantă: „ai venit aici ca să ne chinuiești?” Ce va fi însemnând cuvântul acesta? Oare demonii suferă? Ei care provoacă atâta suferință, ei care se bucură de acțiunile diabolice pe care le întrețin în lumea văzută a noastră, pot ei să sufere? Adică acela care se bucură de suferința altuia, poate el, la rândul lui să sufere? Oare demonii, ființe netrupești, izvor al oricărui rău care este în lume, pot și ei să sufere, să aibă dureri, să simtă durerea despărțirii totale de Dumnezeu? Sfânta Scriptură ne dă un răspuns pozitiv, că într-adevăr și demonii, oricât ni s-ar părea nouă de neobișnuit, și ei suferă. Și suferă pentru mai multe lucruri. În primul rând pentru durerea despărțirii eterne de Dumnezeu, a abandonului lor de către Dumnezeu. Sfântul Iacov, ruda Domnului, ne spune că și „demonii cred și se cutremură” (Iacov 2, 19). Deci se cutremură, se înfricoșează. Cel ce se teme, acela suferă. Pentru că frica aduce suferință. Când te temi de cineva, te temi să nu îți faci un rău, te temi pentru că ești vulnerabil, ești mai slab decât celălalt, iar slăbiciunea implică suferință și aduce cu sine suferință. Și în ultimă instanță, ne gândim și la faptul că alungarea lor, ca îngeri, din rai, a fost nu spre fericire, ci o pedeapsă. Deci dacă este pedeapsă, este suferință. Dacă iadul nu ar fi pedeapsă (chiar și pentru demoni), atunci ne-ar mai înfricoșa pe noi ideea de iad, ideea de a sălășlui pururea despărțiți de Dumnezeu în cazul în care nu ne mântuim?

Deci noi Îl iubim pe Dumnezeu cu frica, cu grija că poate nu suntem la înălțimea așteptării Sale, cu frica de a nu cădea din dragostea Lui, de a nu ne găsi abandonati, în cumplită suferință eternă, așa cum e cazul demonilor. Frica menționată aici, în cazul nostru, nu este o stare paralizantă, ci mai mult o necesară grijă cu privire la mersul nostru drept pe calea lui Dumnezeu. Progresul nostru pe această cale este ajutat, întărit de credința noastră statornică, de dragostea fierbinte către Dumnezeu, și de nădejdea în harul Său călăuzitor și mila Sa față de noi. Deci singura cheazășie ne rămâne tot dragostea, de semeni și de Dumnezeu, dragostea care niciodată nu moare, așa cum frumos ne încredințează Sf. Ap. Pavel: „Dragostea nu se poartă cu necuviință, dragostea nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu ține la socoteală răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Pe toate le suferă, pe toate le crede, pe toate le nădăjduiește, pe toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată” (I Corinteni 13, 5-8).

DR. CAMELIA SURUIANU

Simboluri ezoterice utilizate de Bartolomeu Valeriu Anania în drama *Miorița*

Î.P.S. Bartolomeu Valeriu Anania și „Rugul Aprins”

Scriitorul Valeriu Anania, dublat de monahul Bartolomeu ajuns până la treapta de Mitropolit, reprezintă un reper al culturii românești contemporane, a cărui operă literară nu s-a bucurat de o prea mare atenție din partea criticii (cu excepția criticilor clujeni), deși validarea sa ca scriitor autentic a fost făcută de nume ca Tudor Arghezi și Vladimir Streinu, iar opera este substanțială atât cantitativ cât și calitativ. Chiar dacă s-a autocaracterizat drept un “monah fără vocație” și mai degrabă scriitor, se pare că a fost perceput de mediul cultural mai mult ca teolog. Abia publicarea *Memoriilor*, cu aproximativ doi ani înaintea morții, a resuscitat interesul criticii literare, cronicile apărute remarcând calitățile estetice ale acestei opere, dincolo de valoarea de radiografie a unor evenimente din istoria recentă a României.

Deși nu apare nicăieri în *Memorii*, precizarea că se consideră membru al *Rugului Aprins*, legătura sa cu Mănăstirea Antim (unde a și fost inițiat în monahism) și cu activitățile derulate aici, continuate în case particulare după desființarea Asociației în 1948, relațiile cu unii dintre membrii acesteia, sunt evidențiate în volumul *Rotonda plopilor aprinși*.

Voi cita un amplu fragment, care ilustrează o înțelegere a fenomenului din interior, adică din ipostaza de participant la întrunirile acestui grup: “Următor al unor îndemnuri lăuntrice mai vechi, el – Sandu Tudor – se voia un fel de mentor al unei școli superioare în centrul căreia se situa literatura filocalică, în parte cunoscută prin traduceri tipărite ale profesorului Dumitru Stăniloae și în parte recoltată de prin manuscrise. Vara, sub nukul cel mare din grădina Antimului, zeosul neofit ținea lungi și stufoase prelegeri despre doctrina palamită, noutatea - mai întâi tematică – menită să atragă interesul nu numai al celor din tagmă, dar și pe al unor scriitori, dintre care nu au lipsit Alexandru Mironescu, Ion Marin Sadoveanu, Vasile Voiculescu și, pentru foarte scurtă vreme, Ion Barbu. Se pare că, atunci și acolo a avut Voiculescu revelația unei alte dimensiuni a spiritului și de acolo și-a deprins noile sale lecturi și meditații, cu efecte radicale în poezia lui de mai târziu. Mai mult, cred că el a fost, până la urmă, singurul beneficiar al acestui început de inițiere isihastă, Ion Barbu s-a speriat și a fugit, Alexandru Mironescu și Ion Marin Sadoveanu s-au refugiat într-un ritualism aproape bigot, ceilalți s-au păstrat în limitele

decente ale onorabilității, cât despre Daniil Sandu Tudor, care știa foarte multe lucruri și vorbea enorm, el nu a izbutit niciodată să fie pe deplin convingător, poate și din pricina temperamentului său aproape imposibil, de duhovnic arțăgos, ale cărui opinii excelau prin agresivitate și intoleranță. Vasile Voiculescu a luat noutatea în serios și s-a angajat întru ea de unul singur, pe cont propriu cum s-ar spune, într-o uriașă aventură a spiritului. Aceasta a durat câțiva ani buni, în timpul cărora l-am cunoscut eu, când a scris și *Ultimile sonete...*, adevărata și marea lui poezie.”¹

Precizarea referitoare la prelegerile despre doctrina palamită ținute de părintele Daniil Sandu Tudor ne ajută să stabilim momentul despre care vorbește ÎPS Bartolomeu Valeriu Anania. Întrunirile pe acest subiect se țineau în vara anului 1952, la Antim, când Asociația deja nu mai exista din punct de vedere juridic, însă activitatea ei continua protejată de monahii acestei mănăstiri.

Miorița - istoria textului ca semn al destinului creatorului său

Având drept sprijin mărturiile Vlădiciei Bartolomeu Valeriu Anania, considerăm că textul său reprezentativ, care a fost citit și rescris în mijlocul unora dintre cei mai importanți membri ai *Mișcării Rugului Aprins*, este poemul dramatic *Miorița*,² cu o gestație lungă și o publicare îndelung amânată din cauza condiției sale de fost deținut politic. Istoria manuscrisului, oglindește destinul plin de turbulențe al însuși creatorului. Început în vara anului 1950, acest vast poem va fi definitivat într-o primă variantă în iulie 1953, textul fiind cunoscut de către Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu, Alexandru Mironescu, Vasile Voiculescu.

O primă lectură făcută în cadrul unei întruniri din chilia palatului patriarhal, unde locuia la acel moment monahul Bartolomeu Valeriu Anania, este consemnată cu amănunte de autor: “*Miorița* am isprăvit-o atunci, în vara lui 1953, am bătut-o la mașină și... așteptam. [...] Am făcut o lectură, la mine acasă, în fața lui Vasile Voiculescu, Alexandru Mironescu, părintele Benedict Ghiuș. I-o citisem și Mitropolitului Firmilian Marin și dacă am izbutit să-l impresionez pe el, nu l-am mișcat deloc pe fratele André Scrima.”³ După ce, vreme de câteva ceasuri, le citise întreaga dramă, la sfârșit între Vasile Voiculescu și Alexandru Mironescu a început o aprigă dispută asupra piesei. Alexandru Mironescu, “ortodoxist grav și agresiv, dezolat de «păgânismul» unui mit pe care nu îl aștepta, cel puțin de la mine, plutind într-o aură de transfigurare creștină,”⁴ i-a reproșat că piesa

¹ Valeriu Anania, *Rotonda plopilor aprinși*, Ed. Florile dalbe, București, 1995, pp. 217, 218.

² *Idem*, *Teatru. Miorița*, Editura Polirom, Iași, 2010.

³ *Ibidem*, p. 223.

⁴ *Ibid.*, p. 222.

este lipsită de “dimensiune creștină.”⁵ Vasile Voiculescu s-a împotrivit viziunii amicului său, pronunțându-se tocmai în favoarea acestui “păgânism.” “Ceva mai târziu – mărturisește ÎPS Bartolomeu Valeriu Anania – a trebuit să înțeleg că atitudinea sa se sprijinea nu numai pe respectul față de libertatea scriitorului, ci și pe aderența sa organică la întreaga spiritualitate a poporului român, a cărui creștinism original, făcând casă bună cu moștenirea geto-dacă și elină, nu a alungat din palma mortului bănușul destinat lui Charon, nici din drumul său «podurile» de pânză menite să-i ușureze trecerea Styxului, le-a îngăduit descântătoarelor să amestece numele Precistei în incantațiile magice, nu a deschis tribunal pentru zodieri și solomonari, și a fost bucuros, de-a lungul a două mii de ani, că în Sâmbăta Moșilor cireșele să fie «împărțite» în vasul de lut ce se pogoară, în neam și în neam, din datina îndepărtăților noștri strămoși. Din această aderență s-au născut cele mai valoroase din povestirile lui Voiculescu.”⁶

Și după acea seară literară discuțiile în contradictoriu între cei doi au continuat, “fără ca unul să fi cedat în favoarea celuilalt.” După două zile de la această întrevedere, Vasile Voiculescu a așternut, pe câteva pagini, niște sugestii pe care le-a trimis autorului. Acestea reprezintă o primă analiză critică a piesei, determinând modificări calitative ale poemului. De aceea le vom reda în întregime, ca o mostră a intuiției critice a lui Vasile Voiculescu și a științei poematice pe care o posedă: “O trăsătură originală a baladei este că dragostea Mioriței pentru păstor îi hărăzește darul profetic, o face năzdrăvană: motivul supraomului, ce potențează de la început fluidul de spiritualitate și seninătate ce străbate acțiunea care nu mai este o simplă întâmplare oarbă, ci preștiință, pusă la cale de soartă, prin oameni. De aceea, nu pentru un mecanic paralelism cu balada, nici măcar pentru o cât de mică apropiere a situațiilor, ci pentru îmbogățirea, complexitatea și idealizarea caracterului original și superior al Mioarei, cât și pentru posibilitatea unor eventuale încrângături dramatice ce s-ar putea dezvolta de aici –fata ar trebui să cunoască viitorul și să se lupte să conjure fatalitatea. Dragostea îi exaltă sufletul, îi ascute simțirea, îi înobilează întreaga purtare, nu mai este singura femeie frumoasă după care se țin și se bat flăcăii ca un cârd de cerbi după o căprioară, ci o ființă înzestrată cu un fond de râvnă pentru mare, drept, cinstit, frumos, la care să ajungă chiar cu propria ei sacrificare. Ea, cu antenele-i hipersensibile, simte și presimte că se urzește ceva împotriva iubitului, că soarta l-a desemnat ca jertfă. Poate că a auzit, fără să fie văzută, unele puneri la cale ale rivalilor, care vorbesc de uciderea lui Moldan ca să i-o răpească. Sau a prins ceva de la suratele ei, ori din amenințările directe ale lui Vrâncu, vrând să o despartă de iubit. Destul că ea își dă seama de primejdie, va fi o unealtă prin care fatalitatea va lovi.... și se jertfește. Luptă cu patima ei, care se curățește, se purifică,

⁵ *Idem, Din spumele mării*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1995, p. 186.

⁶ *Ibidem*.

nu primește să se mărite cu Moldan, fără să-i destăinuie pricina adevărată, îl părăsește, fuge de el, caută consolare în religie, de unde legătura cu preot, cu schit. Dar din cauza aceasta tânjește, suferă, se chinuie: o plauzibilă pricină a boalei (oftat=oftică). Despărțirea și dorul îi dau subtilități de Miorița năzdrăvană. Preotul sau o călugăriță, introduși chiar din actul I, ar fi un contrapunct al vrăjitoarei și al atmosferei de păgânism specific muntelui. (De ce oare nu ar fi un preot la praznicul morților din actul I?) Pentru Mioara, sihăstria, schitul ar fi o răscumpărare din moarte, mântuirea iubitului. Până la urmă, silită de familie, de surate, de viață, și ca o răzbunare că este bolnavă, jertfa se reduce la măritarea cu altul. Numai așa își justifică ea însăși primirea gherdanului de la Vrâncu și-l ia de bărbat. Moldan însă nu o slăbește, ci o silește să se destăinuiească, află motivul și o convinge că îndată ce se vor căsători, întâi în taină, primejdia încetează, deoarece rivalul are să renunțe: el țintește fata, nu nevasta altuia. Situația asta pune în valoare și se opune dramatic celeilalte realități, pe care spectatorul o cunoaște, că Vrâncu nu vrea fata, ci nevasta, ca să răpească odată și turmele și văduva ucisului. Mioara, lăsându-se convinsă, face, fără să vrea și să știe jocul ursitei, împotriva căreia tocmai luptă.

O altă întărire a dramaticului ar fi poate ca otrava (nu e necesară, ea denaturează oricum și frumusețea morții, care trebuie să fie bărbătească) să nu i-o dea personajul parazitar al Roinței, ci Mama sau chiar Mioara – ca efect al blestemului și ultim efort al fatalității, al ursitei neînduplecate, care totuși este biruită nu numai prin apoteoza morții eroului, un fel de sacrare a lui (prin preot și practicile păgâne de la moarte), ci fatalitatea este biruită prin altceva, prin viață: Moldan nu moare întreg. Spre marea, cumplita bucurie a Mamei (și aici s-ar putea juca pe teme îngemănate ale jalei și bucuriei) și el și Mioara mărturisesc că s-au împreunat mai înainte (fie cu binecuvântarea tainică a preotului, fie cu cea și mai puternică a naturii) și că Mioara are în pânțece un rod, sâmburul nemuririi – copilul. Planul lui Vrâncu să se însoare cu văduva rămasă fecioară se prăbușește. Cătălina devine din nou sălașul energiilor telurice, acum schimbată de adâncă mulțumire și recunoștință pentru Dumnezeu, care n-a îngăduit să i se stingă neamul, ci i-a dat un urmaș să ducă spița mai departe. Astfel primește să mai trăiască și să vadă cu ochii un alt Moldan.

Dramatismul s-ar îmbelșuga cu încă un adaos. În loc ca Moldan să-și spună singur monologul morții – parafrizarea baladei – și să se ție seama de originea Mioriței, care e bocetul, astfel că s-ar putea încheia deasupra mortului (un fel de Siegfried), un straniu cor cu alternanțe între fete și flăcăi, strofă și antistrofă, care să recite dialogat lauda răposatului (voceratricele), cor condus de Miorița, exaltată de durere. Aici se poate amesteca preotul pentru înlănțuirea și împăcarea lumii care rămâne, cu nădejdea la fericirea la care se duce cel plecat dincolo, biruitor al morții, prin nemurire. Printr-un prestigios joc dramatic s-ar lega pe loc nuntă – moarte -nemurire. S-ar putea renunța la moarte prin otravă, care aduce o

lungire a motivului morții – Moldan este lovit de la început mortal, ceea ce îl scutește de a vorbi mult și lung și dă prilej corului să-i ia rolul și să-l pronunțe panegiric. S-ar putea prea bine îmbina creștinismul cu păgânismul în ceea ce are el pur, înalt, senin, prefigurând creștinismul.”⁷

Bartolomeu Valeriu Anania a ținut cont de observațiile făcute schimbând pe alocuri textul dramatic. “Lui Voiculescu îi datorez finalul actual al Mioriței și spiritului său îi transfer, cu recunoștință, meritele ce mi s-au atribuit. L-am scris fără șovăire, ca în urma unei revelații, și cu acest final a ascultat el piesa a doua oară, peste vreo doi ani, când am citit-o în casa lui Barbu Slătineanu.”⁸ Ca semn de recunoștință, că sugestiile sale au fost luate în seamă, Voiculescu “în 1955, mi-a dăruit un exemplar din ediția definitivă a poeziilor lui, [...] cu următoarea dedicație: *Mâni turmele-ți de gânduri la munte, flori să pască, / Pe guri de rai la sfaturi cu baci și oi plăvițe, / Acolo, la obârșii de taină românească, / Ai strâns în suflet tângul eternei Miorițe.*”⁹

Prin 1956, tânărul monah Bartolomeu Valeriu Anania este introdus în salonul lui Barbu Slătineanu prin Șerban Cioculescu. Aici își va citi întreaga piesă *Miorița*, de-a lungul a cinci ședințe. Auditoriul select (printre cei prezenți cu regularitate la întrunirile salonului se numărau: Vladimir Streinu, Vasile Voiculescu, Dinu Pillat, Cornelia Pillat, Alice Voinescu) a primit foarte bine piesa, după mărturia autorului în lucrarea *Rotonda plopilor aprinși*.

Piesa era gata de publicare în iunie 1958, când manuscrisul, prefăcut de Tudor Arghezi, era înaintat editorului Alexandru Balaci. Dar, nu după mult timp, în toamnă se produce arestarea sa. În timpul anchetei, special pentru Valeriu Anania și Vasile Voiculescu a fost desemnat “un specialist în ale culturii,” pentru a le cerceta manuscrisele. Acesta semna procesele verbale cu numele Aramă Ion. În *Memoriile* sale, Bartolomeu Valeriu Anania consacră numeroase pagini anchetei și în special discuțiilor purtate cu acest ofițer de Securitate, care l-a uimit prin cultura sa, nebănuită pentru un exponent al puterii comuniste: “Nu mi-a fost greu să constat, cu destulă uimire, că ofițerul acela superb, [...] era un om de cultură, și încă vastă. Se mișca ușor în filozofie, de la presocratici până la existențialism, în literatură, de la Homer până la Satre și Eugene Ionesco, în politică, unde eu mă pricepeam mai puțin. [...] Se părea a fi cunoscut limbile franceză, germană și rusă, oricum, filologia comparată nu-i era ceva străin, se dovedea la curent, cel puțin în mare, cu științele exacte, dar el pretindea (ca mai toți anchetatorii, de altfel) că are la bază studii de Drept și că adevărata lui specialitate e aceea de jurist (de aici, și pretenția ofițerilor anchetatori de a «transpune» declarațiile «profane» ale arestaților în «limbaj juridic»!)”¹⁰

⁷ Valeriu Anania, *Rotonda plopilor aprinși*, pp. 224- 225.

⁸ *Ibidem*.

⁹ *Ibid.*

¹⁰ *Idem, Memorii*, Ed. Polirom, Iași, 2008, p. 255.

Într-o ulterioară discuție, Bartolomeu Valeriu Anania și-a dat seama că adevărata sa menire era de”a-mi citi toate manuscrisele literare și de a face un raport asupra conținutului lor. [...] Pe măsură ce citea, maiorul Aramă părea a descoperi în mine un scriitor valoros și nu-și ascundea un sentiment care s-ar fi putut numi admirație. Citea acasă, nu aducea niciodată manuscrisele la birou, și așa îmi explicam și jumătățile de zile în care eram lăsat în celulă, sau poate că citea în birou, singur, subliniind sau făcându-și note. Eu îi ascultam «aprecierile» cu imense rezerve.”¹¹ După ce i-a citit drama *Miorița*, anchetatorul Ion Aramă i-a mărturisit:”«Ascultă la mine: dacă apucați să ț-o publici cu un an mai înainte, acum n-ai fi fost aici. [...] Presupunând, prin absurd, că ți s-ar da drumul acasă și ai apuca să publici numai două, trei cărți ca *Miorița*, noi nu te mai putem aresta decât în cazul extrem că ai face complot armat împotriva Guvernului. Până la această limită ai deveni intangibil. Suntem, totuși, sensibili la actele de cultură autentică produse în timpul nostru.» Altădată, sceptic asupra șansei ca eu să nu ajung la un proces, m-a sfătuit ca imediat după rostirea sentinței, în loc de obișnuitul apel, să înaintez o cerere de grațiere la *Consiliul de Stat*, arătând că sunt autorul unor opere literare în manuscris, a căror apariție a fost împiedicată de actul arestării. Ar fi urmat ca referințele să-i fie cerute maiorului Aramă. ... Nici nu mă gândeam, nici pe urmă nu m-am gândit.”¹²

Condamnat în 1958 la 25 de ani de închisoare, Bartolomeu Valeriu Anania trece prin calvarul mai multor închisori însă nu renunță la literatură. Continuă să creeze (texte dramatice în versuri, în special) pentru a rezista psihic: “se scurgeau săptămânile una după alta, lucram versuri în fiecare zi, de luni până vineri; sâmbăta și Duminica erau zile de repetiție.”¹³

Poezia devenise deja o puternică armă psihică în închisorile comuniste. În închisoare, “direct pe creier,” scrie piesele *Steaua Zimbrului* și *Meșterul Manole*, dar și numeroase poezii. De asemenea, rememorează *Miorița* și reușește să o transcrie pe un caiet pe care îl va avea în rucsacul cu care va ieși din închisoare în 1964. Spre surprinderea sa, peste ceva timp, îi va fi înmănat și manuscrisul confiscat în timpul anchetei.

În 1965, când Bartolomeu Valeriu Anania îl vizitează pe Tudor Arghezi cu ocazia împlinirii a 85 de ani, poetul își manifestă dorința de a-și vedea publicată prefața pe care i-o scrisese la poemul *Miorița* în 1958. Acest lucru se va întâmpla în următorul an, când, târziu, la 45 de ani, se produce debutul editorial al lui Bartolomeu Valeriu Anania. *Predoslovie* lui Tudor Arghezi va fi ca un certificat de talent pentru autorul *Mioriței*: “[...] Autorul *Mioriței* e poetul Valeriu Anania. Nu știu câte trepte a trecut peste vârsta de patruzeci de ani. Oricum puține. El stăpânește versul și limba magistral și măestriile lui cresc înalt, sporit de un talent desfășurat în sus. Nimeni nu l-a așteptat să vie și el a venit, de unde, de neunde, așa cum s-a

¹¹ *Ibidem*.

¹² *Ibid*.

¹³ *Ibid.*, p. 303.

ivit zvâcnind, din fulgere și piatră, fără să fie pus, printre șoimi și piscuri, bradul la tulpina căruia se înșiră și notele de creion acestea. Mă uit peste o sută de văi și ceruri și închid manuscrisul poetului, împăcat. [...] Îl cunosc și îl prețuiesc, nu de azi. Îi citesc de ani de zile versurile, cu emoție și bucurie. Nu e un scriitor grăbit. În literatura poeziei e nou, ca o efigie de aur, scoasă din pământul oltenesc. [...] *Miorița* nu-i un poem de la o zi la alta și de la o săptămână la alta. Încă destul de tânăr, autorul ei se învecinește cu clasicul adevărat. Cât privește repertoriul, teatrul românesc a câștigat, cu *Miorița*, la întâlnirea ciobanilor cu universitarii, opera de valoare literară ce-i lipsea.”

Cuvintele lui Tudor Arghezi închid un arc peste timp, deschis în 1950, când Bartolomeu Valeriu Anania îi dă consacratului poet să-i citească 15 poezii, iar acesta îl asigură că avea deja o distinctă voce lirică: “Am început să scriu *Miorița* în vara lui 1950, după ce poetul îmi spulberase îndoielile și mă încredințase că sunt pe un drum propriu, bătut timp de douăzeci de ani de ucenicie, cu propriile mele tălpi.”¹⁴

Miorița – operă încadrabilă unei literaturi mistice

În prefața la volumul *Poeme alese*, publicat de IPS Bartolomeu Valeriu Anania în 1998, Liviu Petrescu făcea o afirmație tranșantă asupra valorii poetului: “Valeriu Anania trebuie considerat unul dintre cei mai importanți poeți de inspirație religioasă din literatura română a acestui veac.”¹⁵ exegetul așezându-l în pleiada formată din Nichifor Crainic, Vasile Voiculescu, Ion Pillat, Adrian Maniu, Lucian Blaga, Tudor Arghezi, Ioan Alexandru. Dintre aceștia, consideră că poetul are afinități în special cu Nichifor Crainic, argumentând că în cazul amândurora “teologul îl copleșește mai întotdeauna pe poet, în sensul că scriitorul nu își permite nicăieri să se abată nici măcar cu o iotă de la învățătura bisericii, pentru a-și construi o metafizică, e drept, de inspirație creștină, dar cu mari libertăți de interpretare, așa cum procedaseră, pe de o parte, Lucian Blaga, iar pe de alta, Tudor Arghezi, amândoi muștrați cu severitate de teologi.”¹⁶ Tot referitor la locul ocupat de Bartolomeu Valeriu Anania în cadrul poeziei religioase românești, Ioan Pinteă consideră că poezia sa “se așază undeva între Arghezi și Voiculescu. Extrem de interesant este că păstrează o revoltă tipic argheziană și preia o adâncime voiculesciană, tipic mistică, lucru care ar trebui observat de critica românească.”¹⁷

¹⁴ *Idem*, *Rotonda plopilor aprinși*, p. 68.

¹⁵ Liviu Petrescu, *Pământ și cer*, prefață la vol. Valeriu Anania, *Poeme alese*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1998, p. 6.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ Ioan Pinteă, “*Poeme alese*, de Valeriu Anania,” în *Renașterea*, nr. 1, an X, ianuarie, Cluj, 1999, p. 2.

IPS Bartolomeu Valeriu Anania și-a focalizat energiile creatoare atât în poezie, având câteva volume ce dau seamă de ecouri ale literaturii isihaste / hagiografice românești (*Geneze, File de Acatist, Anamneze*), cât și în proză (romanul *Străinii din Kipukua*, volumul de nuvele *Amintirile pelerinului apter*), eseistică (*Cerurile Oltului, Din spumele mării*), memorialistică (*Rotonda plopilor aprinși, Memorii*). Însă măsura talentului literar pare să și-o fi dat în dramaturgie, prin piesele *Miorița, Meșterul Manole, Steaua Zimbrului*.

Ceea ce conferă individualitate dramaturgiei sale este preocuparea pentru valorificarea universului spiritual al spațiului mioritic, de la limba arhaică, la teme și motive folclorice, credințe, eresuri, mituri. Limba acestor texte dovedește un intens efort de obținere a unui “grai cu adevărat românesc.” De altfel, autorul mărturisea: “La mănăstire am citit în limba veche a bisericii graiul cu adevărat românesc și aş bănuî că fără cărțile mănăstirii aş fi lucrat mai prost decât lucrez.”¹⁸

La premiera piesei, jucată pe scena Teatrului *Barbu Ștefănescu Delavrancea* din București, în 1967, Vladimir Streinu nota în caietul program al spectacolului “îzbânda de a preschimba vechea, celebra baladă, în mister dramatic.”¹⁹ În cronică spectacolului publicată în “Gazeta literară,” Nicolae Carandino observa filiația cu teatrul poetic al lui Lucian Blaga dar și cu cel al lui Garcia Lorca, subliniind faptul că “Valeriu Anania nu este un folclorist de inspirație. [...] Glasul lui țâșnește de *acolo*, așa cum a țâșnit de la homerizi și de la felibri atât de rareori mesajul pământului, al cerului, în care poezia leagă dragostea de moarte.”²⁰ Spectacolul s-a bucurat de o bună primire, mai ales că se încadra curentului naționalist, cerut de regimul comunist în artă.

Citită acum, la aproape jumătate de secol de la publicarea ei, *Miorița* lui Bartolomeu Valeriu Anania surprinde prin capacitatea autorului de a utiliza miturile și eresurile populare în coagularea unei filozofii existențiale exponențiale pentru un neam, reușind recuperarea artistică a unor viziuni ce țin de ceea ce Mircea Vulcănescu numea “dimensiunea românească a ființei.”

Deși piesa are un număr destul de mare de personaje, subiectul poate fi redus la un dublu conflict: unul de natură erotică (Mioara, cea mai frumoasă fată de pe plai, este dorită cu pasiune de către doi ciobani – Moldan și Lavru), iar altul de natură economică (Lavru râvnește și la turma numeroasă a lui Moldan, fapt pentru care plănuiește cu ciobanul Vrâncu uciderea acestuia). Personajele sunt polarizate în răi și buni, nu au

¹⁸ Valeriu Anania, *Rotonda plopilor aprinși*, p. 12.

¹⁹ *Caietul de sală* al Teatrului „Barbu Ștefănescu Delavrancea”, stagiunea 1967 – 1968, apud. Valeriu Anania, *Miorița*, ediția a IV-a, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1999, p. 202.

²⁰ *Gazeta literară*, 12 octombrie 1967, apud. Valeriu Anania, *Miorița*, ediția a IV-a, p. 205.

adâncime psihologică, precum în creațiile epice populare. Moldan și Mioara întrunesc toate calitățile fizice și sufletești. Lor li se opun, Roinița, fata care, deși îl iubește cu pasiune pe Moldan, e gata să-l otrăvească când află că se va căsători cu Mioara; Vrâncu cel sărac, zgârcit și invidios, dornic să-l vadă umilit, chiar ucis pe Moldan, cel care îl salvase din ghearele unui urs, dovedindu-i superioritatea curajului; Lavru, care urzește planuri diabolice pentru a-i lua și nevasta și turma lui Moldan. Bălușca, vrăjitoarea pețitoare, care știe să profite de patimile tinerilor storcându-i de bani, își găsește contrapondera în schimnicul la care apelează pentru sfat Mioara, când află că Lavru îl va ucide pe Moldan, dacă ea se va căsători cu cel din urmă. O figură aparte o reprezintă *măicuța bătrână*, mama lui Moldan, ale cărei atitudini și vorbe sunt transfigurate de concepția conform căreia energia telurică fecundă, rodnicia, anulează moartea. Prin prisma acestei concepții o respinge de noră pe Mioara când află că aceasta este bolnavă, deci incapabilă de a-i dăruia urmași lui Moldan, iar în finalul piesei, când Moldan moare înjunghiat la propria nuntă, durerea pentru pierderea feciorului este repede ștearsă de bucuria că în pântecul Mioarei a prins viață sămânța lui Moldan.

Preocuparea poetului de a descoperi autenticitatea spațiului mioritic, de la limba personajelor, la eresuri, credințe, concepții de viață este evidentă. Însă nu este eludat nici esteticismul poetic al textului. De exemplu, următorul dialog dintre Bălușca și Mioara ilustrează o capacitate poetică deosebită de a surprinde grația în cuvinte simple, în spiritul gândirii populare care se exprimă prin apelul la imagini din natură:

“Bălușca: Cum te urziși vederii?/ Mioara: Ca mugurele-n subțioara serii./ B: Ciudat! Cât ai crescut!/ M: De ce te miri?/ B: Dar cine te-a știut/ Pân’ ieri alaltăieri? / Sfielnică-n tăceri,/ Copilă-n trup arzând,/ Erai mai mult un gând,/ O bănuială, o floare/ De albușiță-n soare,/ Pe creste reci crăiasă./ Cin’ te-ar fi vrut culeasă/ Și rodnică pe frângere/ S-ar fi-ndemnat să sângere/ La tălpi pân’ să te-ajungă.”

În aceeași tonalitate o descrie și Moldan: “Sprâncenele, umbrite curcubeie, / S-apleacă-n apa ochilor s-o beie. / I-i gura vad de pârlăieș cu salbe/ Ce-și saltă râsul printre pietre albe. / Obrajii ei sunt pajiști cu aglici, / Și sânii borangicuri cu furnici. / Iar trupul ei, un lujer de răsură, / Privirea ți-o abate și ți-o fură. / Când merge ea toți ochii-i sunt prieteni / Și-auzascultă legănări de cetini.”

Pe lângă astfel de descrieri, în care e recognoscibilă imagistica poeziei noastre populare, textul își extrage frumusețea și din formule sapiențiale, cum sunt cele rostite de schimnic la rugămintea Mioarei de a-i da sfat (“Ce povață vrei? / Cărțile-s teme / Gândului, dar viață / Doar din vieți se-nvață.”) sau lunga replică a lui Moldan, dată mamei, ce cuprinde viziunea sa asupra morții, o acceptare firească a acesteia: “Moartea ce-i?: un căpătâi / Și la urmă și întâi. / N-ai știut că-n pântec sunt / Zămislit ca-ntr-un mormânt, / Că trăind mă tot frământ / Către celălalt mormânt.”

Viziunea e dusă mai departe de cuvintele mamei, în finalul piesei, exprimând o valorizare a vieții prin moarte: "...moartea ne-nvață / Să simțim că viața-i viață, / Și când viața-i fără rost / O-nnoiește, cum n-a fost..."

Un fragment care ar merita citat în întregime pentru calitățile sale poetice este și descântecul mătrăgunei, un descântec de dragoste practicat în lumea rurală și astăzi de fetele îndrăgostite.

Dincolo de elementele ce configurează o lume arhaică, acest poem dramatic cuprinde și o puternică încărcătură creștină. Liviu Petrescu consideră că Bartolomeu Valeriu Anania, raportându-se la mitul *Mioriței*, "dezvoltă înțelesuri prin excelență luminoase, în acord cu filozofia creștină a vieții. În concepția sa, povestea ciobanului ucis de fărtații cei pizmași, trebuie să devină, în cele din urmă, o poveste despre nemurire."²¹ Exegetul menționează două episoade în care moartea este eludată. Unul se referă la însănătoșirea Mioarei ca urmare a dragostei absolute a lui Moldan, care o luase de soție, chiar dacă e bolnavă de tuberculoză, iar celălalt, din finalul piesei, se referă la supraviețuirea lui Moldan prin copilul ce creștea în pântecele Mioarei. "Jelania Cătălinei, mama ciobănașului, la căpătâiul lui Moldan, primește astfel sonorități de imn acatist închinat vieții celei veșnice: Bucură-te, cel ce mori / Cu vecia'n subțiori! Bucură-te, rădăcină / Care birui în lumină [...] În concepția lui Bartolomeu Valeriu Anania, așadar, balada *Miorița* nu este altceva decât o poveste despre veșnicia vieții, ceea ce trebuie să recunoaștem, reprezintă o răsturnare deosebit de spectaculoasă a semnificațiilor ei tradiționale."²²

Intenția de încreștinare a sensurilor baladei poate fi dovedită cu numeroase exemple. Însă ne vom opri doar la episodul în care Moldan decide s-o ia de soție pe Mioara, chiar dacă aceasta este bolnavă de tuberculoză, convins că dragostea sa o va însănătoși dar și asumându-și riscul propriei îmbolnăviri fatale, după cum se poate observa în replica dată mamei: "Cătălina: Tu cu moartea te cununi?/ Moldan: Fie și-asta! Sunt ursit/ Ca, prin dragoste s-o fac./ Săvârșitu-s-a!"

Aceste replici conțin întreaga dogmă a jertfei răscumpărătoare a lui Hristos, care din iubire pentru oameni acceptă să moară. Expresia "săvârșitu-s-a" este chiar ultima afirmație a lui Hristos, aflat pe cruce, înainte de a trece la cele veșnice. Aceasta este ca o pecete a Proniei divine, semn al împlinirii planului divin de răscumpărare a omenirii din păcat.

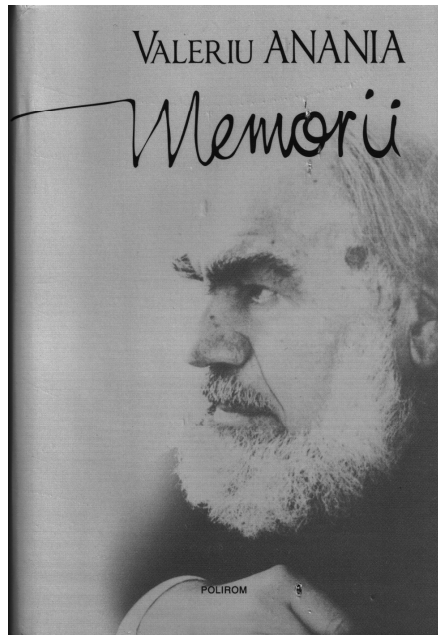
Dacă ne vom opri atenția asupra vocabularului din text, vom observa o atentă alegere a cuvintelor: majoritatea sunt din fondul principal lexical, acestora adăugându-li-se câteva arhaisme. Neologismele aproape că nu există. Nicu Caranica, poet român stabilit la Paris, face observația că nu a găsit decât două neologisme, "interes" și "rotile". Într-o ulterioară analiză

²¹ Liviu Petrescu, Postfață la *Miorița* de Valeriu Anania, ediția a IV-a, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1999, p. 217.

²² *Ibidem*.

elogiază și muzicalitatea limbajului poetic: “Să nu vină nimeni să-mi obiecteze că i-a fost ușor lui Anania, închizându-se în viața ciobanilor, să-i facă să vorbească o limbă fără neologisme! Ciobanii aceștia exprimă uneori gânduri și abstracțiuni așa de elevate încât o limbă românească ce ar vrea să le exprime prin comoditatea neologismelor, le-ar dilua într-o frază sau chiar mai multe. Bineînțeles că condensarea aceasta e act poetic în înțelesul cel mai nobil al cuvântului, acela al lărgirii hotarelor spirituale ale limbii prin toate resursele poeziei, dar tocmai acesta este și sensul de aspect al *poeziei* lui Anania.”²³

În concluzie, *Miorița*, ca și întreaga literatură a lui Bartolomeu Valeriu Anania, este o dovadă a intenției scriitorului monah de a valoriza tradiția în contextul modernității, extrăgând sensuri fecunde care ne înnobilează existența.

²³ Fragment exegetic cuprins în *Miorița* de Valeriu Anania, ediția a IV-a, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1999, p. 213.

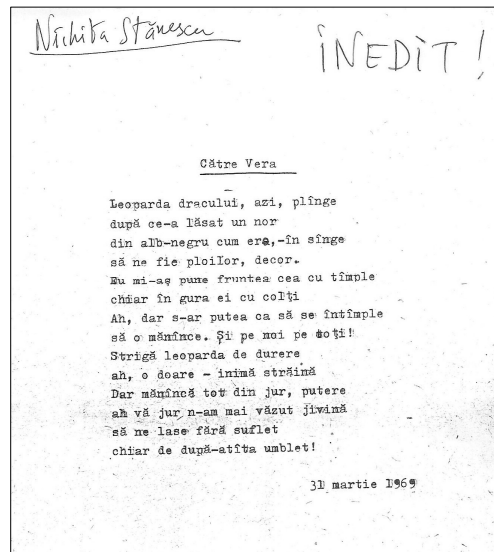
Către Vera

*Leoparda dracului, azi, plânge
după ce-a lăsat un nor
din alb-negru cum era, - în sânge
să ne fie ploilor, decor.
Eu mi-aș pune fruntea cea cu tâmpile
chiar în gura ei cu colți
Ah, dar s-ar putea ca să se întâmple
să o mănânce. Și pe noi pe toți!
Strigă leoparda de durere
ah, o doare – inimă străină
Dar mănâncă tot din jur, putere
ah vă jur n-am mai văzut jivină
să ne lase fără suflet
chiar de după-atâta umblet!*

31 martie 1969

N.B. Poem inedit, reprodus din revista *Vatra Veche*, nr. 4/ 2014 în conformitate cu dactilograma acestuia, comunicat de poetul Adam Puslojic lui Nicolae Băciuț, director fondator al revistei din Tg. Mureș.

M. N. Rusu

Fărâmbă

*Nu sunt Dumnezeu,
ci doar o fărâmbă din El
și doar fărâmbă încerc să închipui,
să cânt
din zborul acesta
înalt și frânt,
înalt și frânt...*

*Fărâmbă din iubirea Lui
e inima mea
și sub lupa ei de carne și sânge
măresc mărunția clipei
și mă minunez de ea
ca și când
nimeni până acum în afara mea
n-ar fi văzut,
nu s-ar fi bucurat
și n-ar fi scris despre asta
înalt și frânt,
înalt și frânt...*

*Sărut pulberea de pe
încălțările Lui cerești
și praful acela mă îmbărbătează...*

*Fie,
sunt un grăunte de praf –
dar care știe
că Dumnezeu e de foc
nu de țărână,
de focul acela dintâi
pe care pământul răcit
l-a uitat,
l-a trădat,
l-a murit...*

*„Fie, mă consolează El în
rugăciune –
ești praf de foc
rătăcind pe țărână,
o scânteie până la soroc;
vei fi de scrum
pe lungul drum,
vei fi cenușă
din jucăușă,
vei cădea pe pământ
înalt și frânt, înalt și frânt...”*

Sculptând frunza

*În toamna cu galben răvășit
vântul zgâlțâia cerul,
ploaia biciuia frunzele,
omul galben salva una...*

*Sculpta în ea delicat un copac,
poate chiar cel care o născuse,
nu râvnea la glorie,
știa că nimic nu rămâne
așa cum se străduise,
dar își bucura pentru o clipă
ochii și sufletul,*

*își ostoya nedatele mângâieri
iubirii lui de o clipă...*

*Vântul îl fluiera,
ploaia îl biciuia,
ai lui habar n-aveau
de sculptatul în frunză,
în clipa de-o viață a copacului,
în verdele de-o clipă al frunzei,
în galbenul de-o clipă al toamnei,
în praful de-o clipă al timpului...*

În duminica mică

*Mărturisesc,
mă-mpărtășesc -
nu mi-o cere nimeni
în duminica mică.*

*Duhovnicul meu e Poemul,
un preot îndatoritor
care mă ajută să uit,
să respir (să mai mor),
să mă-ncurajez din frică...*

*E un blestem
cu amară pecete
să nu simți precum ceilalți,
noaptea să nu-ți dea liniște și pace,
ziua să vezi
după propria lumină vorace
și apa sâmbetei să-ți dea sete.*

*Poate de-aceea iubesc copacii,
lumea nesăbuită a
rădăcinilor lor scormonitoare
pe care nimeni n-o poate privi,
n-o poate presimți,
dar care-i hrănește
și-i ține-n picioare...*

*Nu-mi vede nimeni
rădăcinile colorate,
nu-mi aude nimeni
rădăcinile cântătoare,
șesătura lor de fire mărunte
cotropind adâncurile
pentru o biată coroană de frunze,
fericită vremelnic de ploaie,
aurită vremelnic de soare...*

*Iată, trunchiul s-a jertfit,
el e Iisusul meu
pentru nevolnica hârtie
pe care toți se chinuie să scrie,
pe care și eu am scris
o nouă mărturisire,
un fel de vis în vis
dintr-o feciorelnică păcătuire -
ca patima adâncurilor colorate
să răzbească la suprafață
pentru Nimeni,
pentru încă o viață.*

Să vină liniștea!

*Amin, amin, strigi în noapte,
Iar noaptea mai mare se face.
Amin, strigi și aștepti să te strige
Dar nimeni nu vine, Îngerul tace.*

*Numele tău este scris cu cerneală
Pe aripa unui Înger, el te privește.
Numele tău din kristal, întinzi brațele,
Vrei să-l cuprinzi ca pe o umbră, dar se ferește.*

*Iubirea s-a urcat spre ceruri, s-a dus.
O, câte lumi o despart de tine.
Vine! Apoi, te lasă în cerul, ancorat
Și ornat, cu mii și mii de lumine.*

*La marginea albă de rugăciune
Te-aplecă să scrii, cu sângele tău, un poem.
Lupta cu chipul de foc dintre file
E cântecul tău cu sacru refren.*

*Ai stat pe un munte și ai cântat,
Cântecul a rămas scris pe o piatră.
Vrei să urci cu aripile tale
Să-i mângâi fața crispată.*

*Amin strigi, cu putere, în noapte.
Cuvântul și Îngerul - lumea despică.
Amin! Iubirea cu veșmintele rupte,
Din poemul tău, ușor, se ridică.*

Haiku

1.

albul zăpezii
îngemănat cu unda
pe malul pustiu

*white snow
mingled with the waves
on the deserted bank*

5.

pe roata morii
încremenită de mult
ciori triste

*on the mill wheel
long since stilled
sad crows*

8.

lacul înghețat
mantie peste visul
bătrânului somn

*the iced pond,
a mantle over the dream
of the old sheat fish*

10.

un ciripit molcom
străbate orezăriile
de-acuma pustii

*a gentle chirping
crosses the rice plantations
bare now*

14.

un vultur flămând
se înalță-n azur
amăgind prada

*a hungry eagle
rises up in the azure sky
deceiving the prey*

15.

fulguie
felinarele pâlpâie
asemenea lunii

*it snows
the street lamps flicker
like the moon*

Traducere de Olimpia Iacob & James Meredith

EUGEN POPIN

**„amurgul traversează râul”
dusk across the river**

bradul argintiu
veghează terasa pustie
și omătul din zori

*the silver fir
watches over the empty terrace
and the dawn snow*

lătratul câinelui
străfulgeră liniștea răsăritului
să fi visat oare

*the dog's bark
flashes across the silence at sunrise
I must be dreaming*

la mijlocul țarinii
un coș de coceni
și razele firave ale dimineții

*on the furrowed field
a basket of corn cobs
under the morning's feeble rays*

ceața zăbovește
pe pajiștea înflorită
izvorul trezește mierla

*fog lingers
over the flowery meadow
spring wakes the blackbird*

Amurgul
învăluie pășunea pustie
și țipătul vulturului

*dusk
envelops the empty meadow
and the shriek of the eagle*

pe jumătate goală
luna întârzie
să se arate stelelor

*half-naked
the moon is late
it comes after the stars*

o cărăruie îngustă
urcă la capelă
dealul o însoțește tăcut

*a narrow path
rising to the chapel
the silent hillside*

**Traducere de
Olimpia Iacob &
James Meredith**

Lumină lină

*Deodată,
m-am îmbolnăvit -
nu, nu mai sufeream de prea mult suflet,
nu cred că mai puteam suferi,
după Lucian Blaga-
dar...*

*m-am îmbolnăvit
de o boală nouă,
nouă ca un neologism,
pe care îl purtam cu mine
de când m-am născut;*

*m-am îmbolnăvit
dar nu știa încă nimeni –
mă temeam să nu sufăr de o boală
contagioasă
și un timp nu mai ieșeam din casă,
pentru a nu-i molipsi și pe prietenii mei
pușini,
tot mai pușini,
atât de pușini, de parcă ar fi dispărut
toți,
înaintea mea, de aceeași boală;*

*nu mi-au ieșit bube,
nu mi-au crescut pete,
nu mai ardeam ca altădată –
din când în când, mă durea
câte un colț de cerc,
așa ca o umflătură ce modifica
imaginea,
ca-n Micul Prinț;*

*acum știu că m-am îmbolnăvit
de o boală fără leac –
da, m-am îmbolnăvit,
în tăcere,
de prea mult mine...*

Limba română

*Eu nu cred că limba română se poate uita -
Așa cum susțin unii, plecați de mult,
Peste granițe de pământ –
Și care se-ntorc, la un moment dat,
Ca păsările, cunoscându-și drumul –*

*Ei nici nu știu
Că există cărări nevăzute care duc
În limba română,
Că se pot face rost de bilete din timp
Cu destinația „limba română”,
Că dacă dispar plăcuțele de țară
Ele pot fi înlocuite cu cele de limbă –
Că nici o răsplată nu e mai grea
Ca durerea din clipa în care
Limba română ar uita de ei...*

NICOLAE IOSUB

Mihai Eminescu**Despre boala și activitatea poetului în perioada 1883- 1889**

În perioada 28 iunie 1883 - 15 iunie 1889, Mihai Eminescu traversează cea mai grea perioadă a vieții sale, îmbolnăvindu-se grav, datorită activității sale intense la redacția ziarului conservator *Timpul*, fără concediu și perioade de odihnă, cu multe lipsuri materiale și o viață destul de dezordonată.

Această perioadă din viața lui Eminescu a fost numită de mulți cercetători ai vieții și operei poetului drept epoca “marei întunecimi”, deoarece poetul a suferit de paralizie generală progresivă, boală care apare la om din cauza luesului. Sintagma aceasta a fost preluată de mulți eminescologi, fără a se face o cercetare medicală profundă, unde cei mai buni specialiști în domeniu să dea un verdict.

Datorită muncii istovitoare la redacția ziarului *Timpul*, Eminescu se plângea Veronicăi Micle, în mai multe rânduri, de problemele sale de sănătate: “Sunt bolnav acum spre toamnă tot așa de rău ca astă vară, mai ales de când timpul a început a se răci și ceea ce-i mai rău, o curioasă tâmpire și lipsă de curaj m-a cuprins. De aceea și tu simți din scrisorile mele că nu-mi sunt boii acasă, cum se zice, că nu sunt în toată firea.” (scrisoare din iulie 1882). Sau în scrisoarea din 29 septembrie 1882: „Necazul meu psihologic unit cu o strașnică nevralgie, durere de cap și de măsele, m-a făcut să lucrez cu toate tăieturile ascuțite prin creeri și prin oasele auxiliare, ceea ce m-a oprit a-ți scrie”. Din scrisorile poetului din această perioadă răzbat cuvinte ca acestea: “...o duc într-o muncă zadarnică”, sau “...n-am liniște, n-am repaosul senin, de care aş avea atâta trebuință pentru ca să mai pot lucra” etc.

Dacă, pe 28 iunie 1883, Eminescu a dat dovadă de multă nervozitate și oboseală, de o cădere psihică, acest lucru nu însemna că a înnebunit pentru a fi internat la Sanatoriul doctorului Șuțu, unde a fost tratat pentru o boală ce n-o avea, tratament care i-a făcut foarte mult rău.

Tratamentul făcut poetului l-a distrus fizic și intelectual și numai internarea sa la Sanatoriul Ober Döbling din Viena a făcut ca să-și mai revină. Acest lucru se poate observa din scrisoarea doctorului D. Boghean, absolvent al Facultății de Medicină “Regele Friedrich Wilhelm” din Berlin, cu doctorat în neurologie; acesta l-a vizitat pe Eminescu la Sanatoriul Ober Döbling și-i scrie, pe 1 februarie 1884 lui Petre Th. Missir o scrisoare în care precizează: “Agresiv nu fusese niciodată. Diagnoza nu era bine stabilită, se credea că ar fi fost “Progressive Paralehse des Irren”, afecțiune progresivă specifică nebunilor și se aștepta o schimbare, numai

pentru a se pute confirma această diagnoză ori modifica. Mă exprimasem îndată la doi sau trei junimiști, junimiști încă, pe cât știu eu că de se confirmă suszisa diagnoză casul era pronostic tare dubios, deși sonațiunea tare rară era de tot exclusă.

Azi însă Eminescu e de câteva săptămâni complet restabilit. Vin chiar acum de la Dobling, unde m-am întreținut cu dânsul o jumătate de oră fără a fi putut descoperi în vorba lui nici o urmă cât de palidă de demență. Boala lui era o pseudopsychosă syphilitică care a trecut cu iodul care l-a luat. Nu-i melancolic, dar psihic deprimat. Grija lui este sărăcia ... Că stă între alienați știe pozitiv. Și aceasta contribuie a-l deprima. Se ține izolat și-mi declară motivul. Nu apare în salon, unde vin câțiva "alienați" pe care nu-i cunoaște, nici are ce vorbi cu ei, nici poate lua parte la conversațiile lor".

Această scrisoare demonstrează că Eminescu n-a avut paralizie generală progresivă cauzată de lues, cum puseseră diagnosticul medicii din București și faptul că poetul nu a mai luat nici un medicament, în cele trei luni cât a fost internat la Viena, a făcut ca el să-și revină, organismul său eliminând o parte din otrăvurile cu care a fost tratat la Sanatorul doctorului Șuțu (mercur, morfină, vezicătoare, etc).

Medicul român Ovidiu Vuia a fost cel care s-a aplecat cu multă atenție asupra simptomelor bolii poetului și a reușit, după un secol de la moartea poetului, să stabilească adevărul despre boala și cauza morții lui Mihai Eminescu.

Iată ce spune doctorul Vuia în cartea sa *Despre boala și moartea lui Eminescu- Studiu patografic*, carte ce apare în anul 1997 la Editura "Făt-Frumos" din București: „Trebuie să recunosc, la început fără vreo prejudecată, eram convins că voi putea demonstra paralizia generală, formă a sifilisului nervos susținută de G. Marinescu și G. Călinescu în primul rând, dar în continuare numai realitatea obiectivă a datelor m-a determinat să ajung la concluzii total opuse și anume, Eminescu *n-a avut sifilis și n-a fost alcoolic*. Demonstrat deci faptic, fără nici o îndoială, poetul nostru a suferit de o *psihoză endogenă, maniaco- depresivă*, fără substrat organic, ea nu i-a alterat capacitatea intelectuală și creatoare, în viața lui n-a existat zisa "*mare întunecime*", invenția eminescologilor interbelici, cu precădere. Sfârșitul i-a fost provocat de *sincopă cardiacă survenită în urma tratamentului cu injecții de mercur*, administrate în sanatoriul doctorului Șuțu din București în cursul ultimei internări din Februarie- Iunie 1889".

Doctorul Ovidiu Vuia trage următoarea concluzie: "Pe această cale devine clară și cauza morții poetului, *intoxicația cu mercur*, și trebuie din spirit științific să o susținem oricât ne-ar durea respectivul sfârșit, cauzat de neștiința celor ce l-au tratat, căci încă odată o scriu, nu poate fi apărât în numele adevărului un psihiatru care aplică un tratament fără să cunoască urmările sale fatale, cum e cazul d-rului Șuțu, responsabil postum de moartea lui Eminescu. În concluzie:

1. Mihai Eminescu a suferit de o *psihoză maniaco- depresivă*, lipsită de substrat anatomic, numită și endogenă. Prin urmare *nu a avut lues, deci nici paralizie generală progresivă ori altă formă a respectivei îmbolnăviri*.

2. Așadar, între anii 1883-1889 *nu a prezentat o "mare întunecime"*, boala psihică *nu i-a alterat capacitățile creatoare, s-a bucurat de o luciditate caracteristică unui creier normal*. Nu există nici o bază științifică să explice activitatea sa poetică din timpul bolii ca o simplă reproducere mecanică din memorie a versurilor scrise înainte de 1883".

Dar, cea mai bună dovadă că Mihai Eminescu nu a fost bolnav de paralizie generală, boală care diminuează cantitatea de materie cenușie din creier, sunt scrierile sale de o mare valoare poetică și literară de după anul 1883: poeziile: *Sara pe deal, Scrisoarea V (Dalila), Nu mă înțelege, La steaua, De ce nu-mi vi?, Kamandeva, Clanț! cu toții, frați iubii!* (Obsesiune); *Viața*; traducerea piesei de teatru în versuri- *Lais-* de Augier; traducerea *Gramaticii sanscrite* și articolele publicate.

Teoria "marei întunecimi" lansată de G. Ibrăileanu a fost acceptată de mai mulți eminescologi din perioada interbelică printre care și Perpessicius, Torouțiu și Călinescu. Perpessicius spunea în anul 1954: "Deci, toată cariera lui s-a terminat la 33 de ani. După acea perioadă, într-adevăr, nimic din ceea ce a mai încercat după aceea- fiindcă într-adevăr a mai apărut o publicistică câțva timp- dar nu s-a mai putut ridica în nici un caz la valoarea lucrurilor definitiv statuate" („Arta lui Eminescu", în *Manuscriptum*, Nr.1, 1975).

Totuși, au fost o serie de cercetători care n-au acceptat această ipoteză, bazându-se pe creațiile poetului din perioada 1883-1889. Printre ei putem enumera pe Al. Oprea, Marin Bucur, Amita Bhose, Octav Onicescu și alții.

Matematicianul botoșănean Octav Onicescu, cercetând manuscrisele lui Eminescu legate de matematică, din perioada bolii, ajunge la concluzia că poetul avea cunoștințe fundamentale de matematică, calculele poetului neputând fi ale unui "dement", ci ale unui om perfect lucid, cu capacitățile intelectuale nealterate.

Al. Oprea și Marin Bucur cercetează scrisorile lui Eminescu din perioada 1883- 1889 și constată acuratețea, frumusețea și logica lor, ele fiind scrise de un Eminescu cu o gândire normală. Acestea au fost adresate lui Chibici Râvneanu, Corneliiei Emilian, V.G. Morțun. Același lucru se poate spune și despre cele nouă scrisori trimise de la Odesa lui Petru Novleanu, în perioada când poetul se afla la băile de la Liman.

Scrișul lui Eminescu a rămas același în tot timpul vieții sale, lucru consemnat de grafologi, acest lucru fiind o dovadă a stării de normalitate și luciditate a poetului. Dacă Eminescu ar fi avut paralizie generală progresivă, ar fi prezentat pierderea progresivă și evidentă a memoriei, tulburări de vorbire și de scris, ar fi fost dezorientat în timp și spațiu. Aceste lucruri nu s-au manifestat la Eminescu.

Amita Bhose, specialistă în limba sanscrită, cercetând traducerea *gramaticii sanscrite*, remarcă cunoștințele, la nivelul unui specialist și calitatea înaltă a traducerii: „În totalitatea sa acest manuscris reprezintă opera unei minți lucide, inteligente, analitice și atente, care s-a angajat la o muncă serioasă cu toată siguranța și concentrarea necesară... Faptul că poetul a devenit capabil de acest efort într-o perioadă (1884-1885 n.n.) când nu mai era în stare de producție literară originală, dovedește că e vorba de aptitudini intelectuale distincte. Forța mentală care iradiază din traducerea lui Bopp este aceea a unui om în întregime intact” (Amita Bhose, *Comentar la Fr. Bopp - Gramatica critică abreviată a limbii sanscrite*, M. Eminescu, Opere IV, București, Ed. Academiei Române, 1983, p. 1011).

“Poezii ca *De ce nu-mi vii*, *Kamadeva*, *La steaua*, 55 de alte versuri intitulate *Dalila* din timpul bolii și adăugate la cele din manuscrisele aflate în posesia lui Titu Maiorescu, publicata *Scrisoare a V-a*, sunt probe greu de înlăturat care, toate, susțin păstrarea puterii sale creatoare și în timpul “marei întunecimi”. Desigur mai adăugăm traduceri sale de mare calitate, ca o schiță presupusă a fi a lui Mark Twain (*Obsesiune*), dar nu-i exclusă paternitatea eminesciană și piesa *Lais* de Augier, tradusă în germană de K. Saar. Ultimei, dându-i forma scrisorilor din anii 1881, dintr-o simplă tălmăcire în versuri reușește o capodoperă cu adevărat eminesciană, dar înscriind-o în marea sa tradiție demonstrează și continuitatea, neatinsă de boală a creativității sale”, spune doctorul Vuia.

Piesa *Lais*, tradusă de Eminescu, are o valoare superioară celei în limba germană, poetul reușind să-și pună amprenta asupra frumuseții versurilor, găsind în traducere pasaje unde descrie natura, așa cum făcea Eminescu în cele mai frumoase poezii ale sale despre natură.

“O! senine nopți de vară, mult frumoase erau ele,

Dulce-a lor singurătate, mândru cerul plin de stele.

Unde sunt acum toate? Așternuturile moi

Numai flori mirositoare de la munte și trifoi...”

Această traducere a fost făcută în anul 1888, la București, fiind citită la *Junimea* într-o zi de toamnă, după mai multe amânări ale lui Eminescu, care nu era mulțumit de varianta finală a traducerii: “...într-o zi de toamnă la 11 dimineața, îngrijit îmbrăcat, Eminescu se așeză la masă și începu să citească piesa cu vocea sa limpede, ridicată cu un ton mai sus, versul și rima simțite întâi. La auzul glasului său melodios, la cadențarea stihurilor, la atitudinea lui inspirată și la cuvintele ce soseau ca în haine de sărbătoare, cei ce ne găseam împrejurul lui rămăsesem încântați, minunați chiar”, spune Nicolae Petrașcu.

Primele 55 de versuri din poezia *Dalila* sunt publicate la 1 ianuarie 1886 în revista *Epoca ilustrată*, apoi în *Fântâna Blanduziei*, la 3-10 decembrie 1889 și în întregime - 120 versuri - în *Convorbiri literare*, la 1 februarie 1890, după moartea poetului.

“A visa că adevărul sau alt lucru de prisos
E în stare ca să schimbe în natur-un fir de păr,
Este piedica eternă ce-o punem la adevăr.

...

Pe când inima ta bate ritmul sfânt al unei ode...
Când vezi piatra ce nu simte nici durerea și nici mila,
Dac-un demon ai în suflet, feri în lături, e Dallila!”.

Una dintre cele mai frumoase poezii ale lui Eminescu este *La steaua*, poezie compusă în iunie 1886, la Băile Repedeș din Iași, când medicii nu voiau să-l lase pe poet să facă băi pentru ulcerările de la picioare, considerându-l dement. Ca să le demonstreze contrariul Eminescu scrie această poezie în *Albumul Ririei* (Adela Xenopol) care se afla și ea acolo. Poezia este citită la o ședință a *Junimii* din Iași. Titu Maiorescu este nevoit să recunoască frumusețea poeziei, scriindu-i surorii sale din Iași, Emilia Humpel: “Îți trimet în alăturare admirabila poezie nouă a lui Eminescu. Ideea este luată dintr-un discurs al meu, dar ce formă frumoasă”. Iată de ce nu înțelegem poziția lui Maiorescu din scrisoarea din 15 iunie 1887 către Societatea “România Jună” din Viena: “De la Eminescu, s-ar cuveni, poate, să reproducem ultimele 3 poezii, făcute după publicarea ediției a doua a volumului său de poeme, deși apărute în *Convorbiri* (două în trecut, a treia va apare în numărul *Conv.* din Iulie). Eminescu tot mai trăiește, deși este intelectual pierdut; fiindcă trăiește, trebuie să figureze în Almanah”. Este vorba despre poeziile: *De ce nu-mi vii?*, *La steaua* și *Kamadeva*, scrise în perioada de suferință a poetului, publicate în *Almanahul România jună* din Viena, în anul 1888.

Poezia *La steaua* este publicată în *Convorbiri literare* din 1 decembrie 1886 cu două modificări făcute de poet în strofa a III-a, față de varianta din *Albumul Ririei*, dându-i astfel o mai frumoasă armonie, ceea ce demonstrează că poetul își păstrase spiritul creator intact.

În perioada noiembrie 1886 - aprilie 1887, când se afla internat la ospiciul de la Mănăstirea Neamț, Eminescu scrie Veronicăi Micle o scrisoare în care își recunoaște greșelile făcute față de ea și-i trimite câteva versuri: “Așternut în iarba verde

În poiană, către sară
Aștept luna cea de vară
După deal ca să răsară.
Și privesc cu drag la valea
Ce se-ntinde hăt departe...
Pân-ce munții-nchide calea
Unei lumi ce ne desparte.
Și tot trec gânduri, o mie,
Prin o minte amăgită...
Ce va fi în veșnicie
Dacă clipa-i urgisită”?

Sunt versuri de o puternică sensibilitate poetică din care răzbate regretul poetului că este departe de cea de care avea atâtă nevoie și de care lumea a căutat să-l despartă.

Aici, la Mănăstirea Neamț, Eminescu scrie una dintre cele mai frumoase poezii, intitulată *De ce nu-mi vii?*, poezie pe care o trimite prin intermediul lui Leon Onicescu pentru a fi publicată în *Convorbiri literare*. Dacă în ediția Perpessicius se găsesc versiuni mult inferioare acesteia, având în comun doar refrenul ultimului vers, aceasta e o variantă mult superioară și nu este o reproducere din amintire, cum susține G. Ibrăileanu, ci o creație de vârf. Poezia este pusă pe note de compozitorul botoșănean Iancu Filip, fiind ascultată de poet la Botoșani, după ce se externează de la mănăstire, pe 10 aprilie 1887. Poezia e publicată în *Convorbiri literare*, la 1 februarie 1887.

„Târzie toamnă e acum,
Se scutur frunzele pe drum,
Și lanurile sunt pustii...
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?”

Poezia *Clanț! cu toții, frați iubii!* este o traducere din Mark Twain și apare în revista *Fântâna Blanduziei* din 18 decembrie 1888. Este ultima poezie scrisă (tradusă) de Mihai Eminescu și a apărut în ziarul *Mișcarea* în 17 și 19 aprilie 1911 sub denumirea de *Obsesiune*. Este redată în volumul VIII, *Opere Mihai Eminescu*.

Pe 3 februarie 1889, Mihai Eminescu, în urma unui articol din *Fântâna Blanduziei*, care era să ducă la căderea guvernului, este internat la Ospiciul Mărcuța, unde stă mai mult de o lună de zile. Cum primăria Capitalei refuză să plătească spitalizarea lui Eminescu, acesta este mutat la sanatoriul „Caritatea” al doctorului Șuțu, unde i se aplică tratamentul cunoscut, cu injecții cu mercur.

În perioada de detenție de la Mărcuța, Eminescu a locuit într-o cameră pe pereții căreia poetul a scris mai multe versuri. Din păcate nu ne-au rămas aceste versuri. Mentea poetului era vie și continua să creeze.

Alexandru Vlahuță îl vizitează pe Eminescu la Sanatoriul „Caritatea”, în martie 1889, după ce este mutat de la Ospiciul Mărcuța. Stă de vorbă cu poetul, care îi recită vreo 20 de strofe, cu versuri sonore și perfect alcătuite: “Rostirea lor îl încălzea, și ochii și glasul i se înviorau. Am ascultat uimit peste 20 de strofe sonore, dar lipsite de sens și de legătură; fiecare vers părea rupt dintr-o poezie frumoasă. Mi-aduc aminte că două vorbe, foc și aur reveneau mereu, mai în fiecare strofă. Dar în toată acea armonie de sunete se simțea perfect tehnica maestrului, limba lui aleasă și muzicală, care se supunea și se mlădia mecanicește sub ultimele tremurări ale aceluși suflet întunecat. Era o neobișnuită frumusețe de sunete în acea împerechere bizară de cuvinte, din care sburase pentru totdeauna ordinea și suflarea unui înțeles” (Al. Vlahuță, *Clipe de liniște - După Eminescu*).

La moartea lui Eminescu s-a găsit în buzunarul halatului o hârtie cu ultimele sale versuri: „Orice noroc/ Și-ntinde-aripele/ Gonit de clipele/ Stării pe loc.”

Este ultima strofă din poezia *Stelele-n cer*, publicată în *Fântâna Blanduziei*, împreună cu poezia *Viața*, poezii ce apar și în ediția scoasă de V.G. Morțun, în 1890, intitulată *M. Eminescu. Proză și versuri*.

După ce Eminescu vine la București, în 1888, adus de Veronica Micle, va scrie două articole în ziarul *România liberă* și patru articole în publicația *Fântâna Blanduziei*, înființată de el împreună cu câțiva ziașiști.

Se știe că după moartea lui Eminescu, ultima lui gazdă din București i-a adunat într-un geamantan toate hârtiile și le-a predat unor necunoscuți, care s-au dat drept prieteni ai lui Eminescu. În mod sigur acest geamantan cu manuscrise a ajuns la Titu Maiorescu. Câte poezii și manuscrise, din perioada bolii, se vor fi aflat în acest geamantan?! Nu ne spune nimeni, dar, cred că o parte din poeziile publicate, în perioada bolii, se aflau printre aceste manuscrise și poate că erau și altele nedefinitivate.

După moartea lui Mihai Eminescu toți cei ce au scris despre viața și opera sa au luat de bun verdictul dat de doctorul Șuțu - paralizie generală progresivă - nefăcând nimic pentru o cercetare medicală serioasă a bolii poetului de către cei mai buni specialiști, considerând că după 28 iunie 1883 poetul a intrat în perioada “marei întunecimi”, neputând să mai creeze nimic de valoare. Din contra, au făcut totul ca să confirme această ipoteză. A fost lăsat să-și ducă cu greu traiul de zi cu zi, apelându-se la listele de subscripție, care l-au umilit atât de mult pe poet.

Lipsa de înțelegere și recunoștință a semenilor lui Mihai Eminescu, îl face pe Mihai Codreanu să scrie sonetul *Lui Eminescu. La jumătate de veac după moarte*, în care acuză pe cei ce nu l-au înțeles și nu l-au ajutat pe poet în timpul vieții:

“Acum, târziu, când Țara te salută,
Suspîn cu teiul de pe groapa-ți mută
Muștrări amare pentru Neamul tău.
Și-i spun, îndoliindu-mi azi sonetul,
Că-i greu să ierți cât a greșit de rău
Că și-a înmormântat de viu poetul”.

(Mihai Codreanu- Iași, iunie 1939)

BIBLIOGRAFIE:

1. George Călinescu, *Viața lui Mihai Eminescu*, Editura Junimea, Iași, 1977.
2. M. Eminescu, *Lais - Comedie antică într-un act, în versuri*, Traducere cu introducere critică de Ion Scurtu, Editura Librăriei Socec & Co., 1908.
3. Dr. Ovidiu Vuia, *Despre boala și moartea lui Eminescu. Studiu patografic*, Editura Făt-Frumos, București, 1997.
4. Garabet Ibrăileanu, *Eminesciana*, Ed. Junimea, Iași, 1974.

Unor defăimători penibili

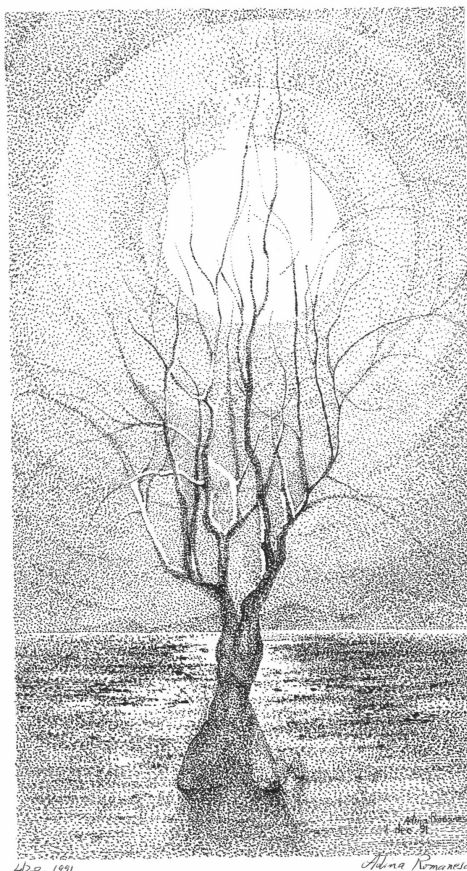
*Ne-a fost și regat țara, cândva-ntr-un zece mai.
Dar rege peste slova zidită-n dacic grai
Rămâi doar tu, poete-luceafăr, care treci
Tot ne-nțeles și singur parcă din veci de veci,
Să duci prin timpul orb solie-n zare
Cât soarele apune și răsare,
Că, între regii - robi ai armoniei
Tu ești chiar împăratul poeziei,
Lumină-n Verbul ce ne-a fost lăsat
De Unicul Luminii Împărat.*

*Și iată-ne acum în secol-nenoroc
De care zicea unul că nu va fi deloc
Dacă ...*

*În fine, alții, mai ritos,
Răstălmăcindu-ți slovele săpate
În cremene de gând – eternitate
Cu-nsemnele iubirii – legământ,
Bieți lătrători la lună, mori de vânt,
Umbre turnate-n umbră de Apus,
S-au vrut, decât lumina lui, mai sus ...*

*Bâiguitori prin necuvântul lumii,
Tot mai străini de înțelesul humii
Însuflețite, ce necugetat*

*Ați vrea să-i luați și sceptru, și regat,
Ca-n locul lui să puneți pentru o zi
Trufia voastră oarbă : De-a nu fi !*

Ai noștri tineri

*Ai noștri tineri la New-York învață
Să-mpuște francul nu să pună bomba,
Apoi se plâng că le e dor de ciorba
Cu leuștean din țara dodoloață.*

*Dacă-i întrebi de muncă, schimbă vorba,
Dacă insiști, cu zâmbet se răsfășă
Cum că n-avură și ei parte-n viață
De-o minte pe măsura unui Zorba.*

*Și că în lumea largă soare nu-i
Nici boltă ca a Voronețului,
Doar niște nori bolnavi, un fel de ...scai
Iar unic dialog cu ceilalți – Hai !*

*Sensul vorbeii acasă nu le mai e știut,
Țărm le e rătăcirea la val necunoscut...*

Grafica
Adina Romanescu

Pe urmele Poetului

*Prin urbe trec adesea și îmi pare
că-l văd ieșind de la Jurnalul
Timpul*

*pe cel care-a uitat demult
să-și schimbe-n vreme anotimpul.*

*Rostesc cuvântul codru
și oamenii în cale-mi
în arbori se preschimbă,
eu printre ei cutreier,
îi văd cum râd, cum plâng,
cum se-ncovoie-n vreme,
fără ploi, fără vânt,
îi văd cântând spre 'nalturi,
'nălțându-se, căzând...*

*Rostesc cuvântul lac
și-n lacul de sub pleoape
văd flori de nuferi galbeni.*

*Rostesc cuvântul plopi
și-n cale mi se-așterne
pustiu de ne-nțelesuri.*

*Rostesc cuvântul stea
și cerurile toate
cu mări de stele vin
să mă-ncerce cu noapte,
să-mi spună de-o ne-moarte
pe largul drumul lor
de negrăit mister,
și ard,
ard depărtărilor până ce pier.
Doar una-mi știe cântul,
doar una-mi știe plânsul,
doar una-mi știe gândul
de ne-nțelesuri plin,
mă cheamă cu tăcere
de greu adânc de noapte
și parcă-mi spune-n taină :
Din cerurile toate
am coborât odată
cu tot al meu senin...*

*Rostesc cuvântul tei
și-mi cade peste creștet
o ploaie de miresme.*

*Rostesc cuvântul val,
și valurile, vânturile
îmi poartă-n larg ne-cânturile.*

*Rostesc cuvântul om,
aud cuvântul soarte.
Șoptesc cuvântul om,
aud cuvântul moarte...*

*Înalt cuvântul om,
aud vorba iubire
și cerul tot se frânge
de greu de nemurire :*

*«- Din golul goalei veșnicii
Părinte, mă dezleagă
Și lăudat pe veci să fii
Pe-a lumii scară-ntreagă.
Reia-mi al nemuririi nimb
Și focul din privire
Și pentru toate dă-mi în schimb
O oră de iubire.*

*- Tu vrei un om să te socoți ?
Cu ei să te asameni ?
Dar piară oamenii cu toți
S-or naște iarăși oameni,
Ei au doar stele cu noroc
Și prigoniri de soarte,
Noi nu avem nici timp, nici loc
Și nu cunoaștem moarte.
Și... pentru cine vrei să mori ?... »*

*Mi-a plâns pe umăr un cuvânt
ca un amar de-nmugurire,
că dintre toate câte sunt,
Luceafărul i-a dat lumină,
caldul din lacrimă și vină,
miez, și-nveliș de rostuire.
Numele lui – Iubire.*

*Când trec printre cuvinte, de ce-mi pare
că oamenii sunt stele căzătoare?...*

Visez un loc

*Visez un loc de pace, cu animale blânde
și pini stufoși cu ace argintii,
cu cerul sfânt ca miercurea-n amurg
și stâncile de psalm pustii.
Să curgă apă lină pe prund de ceară moale,
vreau păsări răgușite mirate de adânc,
să simt în sânge zborul de răcoare
și-o lună poposită în vizuini, pe-aproape,
să fete fără țipăt pui de tăcere gri
și stelele să curgă cu foc de curcubee,
când eu, fugut de zgomot, de femeie,
căzut în gura nopții în genunchi,
plecat din bunăstare, înăclăit de vorbe,
turtit de sfat, de prieteni, îngreșat mereu,
scăpat de cuminenii, de praful de cărbune,
ieșit din zațul vârstei și-al străzilor tehui,
mă contopesc cu iarba și, fără rugăciune,
las umerii să crească pe astrul nimănui.*

Umbra în poeme

*Mai treci prin fața ochilor subțire,
să crească umbra în poeme,
e doar un pas și vine-o nemurire,
o noapte întâmplată mai devreme.*

*Iernile și câinii mei te-așteaptă,
o, dacă ai ști că eu sunt cel
cel ce-n visul tău uitat îndreaptă,
în mare taină, al sângelui inel,*

*ai fi femeie-acestui braț învins
și săarbătoare iernilor ce vin,
de rostul vârstei m-aș lăsa convins
ca de tăria cornului cu vin...*

*Și mai înalți sub arbori tineri,
vom trece de cu seară în copii,
apoi va ninge peste noi o vineri
și-apoi vom fi, când n-om mai fi, în fii.*

Iubito, fii astăzi

*Mai greu îmi este sângele spre seară,
ochiul e jilav în aerul mut
și s-au stins făcliile afară,
e vremea trecută cu gongul bătut.*

*Am uitat de aer și de pâine,
de soarele negru cu ochii păgâni...
Iubito, fii astăzi, eu sunt fără mâine,
pământul se surpă cu tot cu fântâni.*

*Mai blând decât lutul, cu lut mă-nfășor
în seve dulci de arbori și răcoare,
la nuntă, pe plaiuri voi veni mai ușor
din piatră albă și răzbunătoare.*

Oprește doar clipa

*Aceasta-i pădurea, iubito,
acestea-s uneltele mele,
acestea-cuvintele,
acesta sunt eu sub amarele stele,
aceștia-s părinții din care venim,
acestea-s păcatele,
vinde-le.
Oprește doar clipa în care iubim.*

Nunta de aur

*Am cuprins anii între noi, i-am cuprins,
Distanțele-s pline de scum,
bărci obosite lângă focul aprins
zac în uitare acum.*

*Cad ramuri de tisă peste patul de nuntă
și mari reverii ne absorb
la masa târzie cu mireasa căruntă
plângând lângă mirele orb.*

*Își leapădă cerbii coarnele-ntinse,
păsări își poartă zborul prin ploi,
e-o albă tăcere pe văile ninse,
o albă tăcere coboară în noi.*

Casetă de literatură
întocmită de
VALERIU ANANIA

No. 5

DETROIT, MICHIGAN, U.S.A.

MAI 1970

THEODOR DAMIAN

Revista *Noi* (V)

Acest număr (V) de „Casetă de literatură întocmită de Valeriu Anania”, pe luna mai 1970 Detroit Michigan, USA, are pe toată întâia pagină un poem al lui V. A. intitulat „Descântec pentru Ionuț” și dedicat „Neamului meu de eroică tristețe”. Pentru a avea o idee despre „ars poetica” a lui V. A. în acei ani, iată un scurt fragment din poem: „Mare, mare/ Călătoare/ Pruncului cu glesne moi/ Mare, mare/ Vrăjitoare/ Dă-i picioarele-napoi!// De le-ai da, să mi te-nchipui/ Veșnicie frântă-n chipu-i,/ Plasmă-n dor de-a se nunti,/ Trup cu vița-n trei crăii,/ Doamnă grea de ne’nceput,/ Cu trei numere pe scut:/ Unu-i roată/ Despicață,/ Altu-i plug/ cu vântu-n jug,/ Altu-i vână/ De fântână.”

În p. 2 găsim un fragment, în engleză, din *Du-te vreme, vino vreme*, fragment din actul I al piesei lui V. A. în traducerea Verei Berceanu și a lui John Rodenbeck (*Go Time, Come Time*), pe trei coloane, și pe o coloană rubrica „Pagini de jurnal”, cu o notă din 18 mai, New York. E, aparent, vorba de o convorbire între V. A. și „domnișoara X” în care aceasta îi povestește despre zgomote stranii pe care ea le aude în apartamentul de deasupra ei unde trăise o bătrână, chiar și după ce aceasta murise.

Pagina 3 începe cu un text „Cu gândul la Blaga”. Autorul (V. A.) mărturisește că acest colț era în principiu rezervat lui Arghezi, dar acum i-l dedică lui Blaga, cu ocazia veștii despre inundațiile catastrofale ce au avut loc în Ardeal, incluzând zona Lancrăm-ului, unde e înmormântat Blaga. Apoi, în chenar ondulat, un poem *Speranțe false* de Michael Veshia, sub anunțul „Din lirica americană nouă”. Pe ultima coloană din dreapta apare rubrica „Aquaforte” în care, între altele, e menționat un ziarist de la *Curentul*, Nicolae Roșu, care „susține niște rafale împotriva lui George Călinescu” și care „la un moment dat i s-a plâns ‘șefului’ că a isprăvit muniția și că nu mai are cu ce ‘trage’”. – Simplu de tot, i-a răspuns maestrul, dă o bere și te învăț ce să faci: du-te la spitalul din Sibiu, copiază fișa de nebun a criticului și public-o la ziar!”

Ultima pagină a „foii” oferă un text al lui V. A. intitulat „Sihăstriile Pacificului” (II), cu subtitlul „schiță la o introducere” publicat sub genericul „Legendele Hawaiului”.

Și în final rubrica „Marginalii” unde autorul comentează pe scurt volumul lui Adrian Marino, *Modern, Modernism, Modernitate* (București, 1969), volumul *Fantastic Tales* de Mircea Eliade și Mihai Niculescu (Londra, 1969) și placheta de poezie a tânărului româno-american Michael Veshia („american de primă generație și român de străveche viță macedoneană”), *Monodies of a Troglodyte* (Philadelphia 1967).

Iată comentariul la cartea lui Adrian Marino: „Încă trei noțiuni pe care frenetica noastră zilnică prestidigitație le joacă prin aer ca pe trei mingi cu traiectorii vertiginoase, încrucișate până la confuzie. Criticul clujan le prinde din zbor și le invită la o legitimare severă pe numai 120 de pagini. Lectură tensivă, adeziune totală. Autorul făgăduiește, pe curând, un *Dicționar al ideilor literare*, din care cărțulia de față e numai o parte.”

Caseta de literatură *Noi* e trimisă din 19959 Riopelle, Detroit, Michigan, 48203 USA către Mr. George Alexe, 188 Margaret Ave. Apt. 1201, Kitchener, Ont. Canada. Datele de pe ștampilă sunt ilizibile. Timbrul e de 6 cenți.

Brăzi Brumme H.H. Ruseu,
Te așez în continuare, da... dar trebuie
să-l așezăm într-un fel pe George Borțu,
acest om talentat care are nevoie de cârmă
și amabilitate.
Poate alegi de la secția de fizică nouă
și de acord cu opinia noastră.
Pe urmă să ai o surpriză - de data asta la
Borș. Un zbor în condiții tehnice de vis, și
un plan de perfecționare!
Cu prietenie,
Radu Theodoru

Facsimil și autograf Radu Theodoru

M. N. RUSU

Prozatorul Radu Theodoru și destinul poetului George Boitor

În vara anului 1968 primesc o scrisoare la redacția revistei *Luceafărul* de la romancierul Radu Theodoru, prozator renumit, pe atunci secretarul Asociației Scriitorilor din Brașov, fondator al *Caietelor de literatură* din urbea mea natală.

Reproduc conținutul acesteia pentru motivele ce le voi explica mai încolo:

Brașov, 5 iunie 1968

Dragă Domnule M. N. Rusu,

Te asasinez în continuare, de... Dar trebuie să-l ajutăm într-un fel pe George Boitor, acest om talentat care are nevoie de căldură și amicitie.

Poate colegii de la Secția de poezie vor fi de acord cu opinia noastră.

Pe curând însă o surpriză – de data asta la Brașov. Un zbor în condiții termice de vis, pe un planor de performanță.

Cu prietenie,

Radu Theodoru

Mai întâi să reținem formula de adresare, Domnule, nu tovarășe, care i-a atras fulgere partinice lui Radu Theodoru în conflictul cu “șantieristul” Eusebiu Camilar, dar despre asta, altădată.

Scrisoarea era însoțită de mai multe poeme de George Boitor, care nu debutase încă editorial, ci doar publicistic. Am propus câteva dintre ele Secției de poezie, alte 5 au rămas în mapele mele. Nu am posibilitatea aici să verific colecția *Luceafărului*, însă, dacă memoria nu mă înșală, nu cred să fi apărut vreuna dintre ele, în redacție ducându-se o luptă surdă între dogmatici și “liberali”, poeziile căzând deci între “tranșee” sau fiind amânate sine die. Că o parte dintre ele au apărut în paginile *Luceafărului*, ori ba, eu m-am executat imediat la rugămintea lui Radu Theodoru, pilotul flexibil și prozatorul inflexibil în disputele care erau în literatura momentului.

Totuși, ceea ce dau acum tiparului reprezintă două poeme care poartă semnătura olografă a lui George Boitor. Este o răzbunare a lui, o înviere din morți după 80 de ani de la naștere și 38 de la dispariția sa sub șinele unui tren plecat din gara Ploiești spre Câmpina. E și acesta un episod din biografia chinutului poet, care ar merita o relatare aparte.

În timpul scurtei sale vieți, George Boitor a publicat două volume de versuri: *Scara de apă*, 1969, și *Testament provizoriu*, 1974, despre care s-au pronunțat favorabil Gheorghe Grigurcu, M. N. Rusu, Voicu Bugariu, Dumitru Micu, Ovidiu Moceanu, Anatol Ghermanschi, Al. Piru, Augustin Cozmuța, Ștefan Haiduc, și alții.

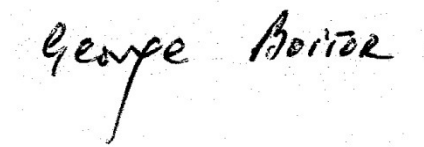
Romanul postum *Albania*, Ed. Citadela, 2009, a beneficiat, deocamdată de comentariul inteligent și afectuos al lui Al. I. Brumar, un prieten de demult al regretatului autor. *Non omnis moriar!*

Dau mai jos, cum ziceam, două poezii dintre cele cinci, cu tulburătoare accente premonitorii, ambele purtând semnătura în original a lui George Boitor.

GEORGE BOITOR

Epilog

*În plaja pustiiță dorm
Iubiri târzii, bătute-n steme,
Ca jocuri vechi în care zei
Se surpă veșnic între ei.
Și morții-s niște ecuații
Plutind, în care și-a gravat
Sodoma-n patimă damnații.
Acolo cresc arbuști de piatră,
Și lei de bronz rânjesc la porți.
Aruncă-ți masca idolatră
Când plajele pustii ne latră
Cu spectrul palizilor morți.
Și taci în tine. Uită-ți chipul.
Trec mori de pulberi și de piatră.
Ne va revendica nisipul...
O, plajele pustii – cum latră!*

A handwritten signature in black ink, reading "George Boitor". The signature is fluid and cursive, with the first name "George" and the last name "Boitor" clearly distinguishable. It is positioned to the right of the poem's text.

GEORGE BOITOR

Orbul

*Zeii adormiseră prin lanuri
Și vine seara, Scipio, prin crâng;
Arbuștii cresc foșnind, din pânza ei...
Capul lui Hanibal, mâini și picioare,
Și trunchiuri retezate, sânge, sânge.
Neliniștea ce ne-mpresoară, teama
De morți și de vii; calul tău, spada ta
Obosind, spada ta.
Nu trebuia să învingi, Scipio!
Iată, azi,
Treci printre morți și nimenea te vede,
Treci printre vii și ochii lor sunt morți;
Și calul tău, și spada ta e moartă,
Și lumea moare singură în tine,
Și tu devii tăcut și mai bătrân,
Devii tăcut, însingurat și orb, -
Și mori în morții omorâți de tine...*

George Boitor

acolo șezum...

Eli...Eli...

acolo/ au încetat să mai creadă...

*noapte de noapte rumorile mulțimilor de Obiecto-Ființuri
au invadat lumea...aproape savantele buldozere
le construiseră templele mari recitând fără-ncetare
scripturile și rostirile din vechimi ale proorocilor...*

așa că n-au mai existat pământul și cerul și nourii

și astfel L-au dus pe dealul numit al căpățânii

*la ora de ceai negustorii și portăresele vociferau
meseriașii își uitaseră îndeletnicirile
se auzea răgetul salvărilor SMURD pe bulevarde*

*din cuferele uitate în magazii au început să iasă îngeri...
(viorile și contrabașii cântau în surdină...)*

Eli...Eli...

„oh sentido de la vida si ya no hay tiempo”

și astfel L-au dus pe dealul numit al căpățânii

*în aprozare nu mai erau nici zvonuri de marfă...
jurnaliștii se specializau în deontologii planetare
ca să vorbească apoi ani de zile cu umbrele cuvintelor Lui...*

*se confiscaseră însă toate biletele de intrare
oficialii având locuri rezervate în stal*

*ia-L și răstignește-L strigau activiștii și cei care
toată vara ridicaseră benere și lipiseră afișe...*

*jupuind câte un berbec își puseseră pe față capul
tăiat al berbecului*

ia-L și răstignește-L

răstignește-L răstignește-L...

(aulodiile întind lung-singurateca lor melopee)

Eli...Eli...

și astfel L-au dus pe dealul numit al căpățânii

L-au ridicat pe un timp al rășfrângerilor

*președinții depozitelor cu ridicata reclamară
inexplicabila pierdere a resurselor locale...parchetul
mascații și poliția de frontieră intrau în alertă
pentru că*

fizicul kafka căra cu sacaua apele stixului

ia-L și răstignește-L

răstignește-L răstignește-L...

Ecce homo!

Eli...Eli...

L-au pozat în tabloidele lor

I-au organizat campanii de promovare /dezbateri talk-show-uri...

I-au descoperit arborele genealogic/ dosarele părinților

despre care nu se știuse chiar totul...în fine I-au

intervieat fostele secretare/ mironosițele

relațiile de afaceri ...

(la contrafagot se intona un andante)

și astfel L-au dus pe dealul numit al căpățânii

mici așezări uitate de lume îi învățau secreta

sonoritate a numelui/aveau

să se ridice și să plece în lume cu ea

cu rănile de la mâinile și picioarele Lui...cu pașaportul

de tip nou biometric

și pentru că nu se știuse că max bense descoperise o

nouă estetică/ și că dodecafonismul serial nu

fusesse/încă imaginat

industriile de cuvinte fabricate în serie

L-au întrebat...ce este Adevărul

dar nimeni nu aștepta

nici tăcerile și nici un răspuns...

și abia acum înțelegem cât de înțelept își

alesese argumentația Procuratorul cum

avea să răspundă el marilor interogații

huruie automobilele în cimitire

toate câte mor acum au murit din alt timp...

pe puntea tuturor graiurilor

Eli...Eli...lama sabachtani...

în derivă ființa/ în derivă

Pastus et sepultus est...

(la viola d'amore lungi sunete albe în bernă)

și astfel L-au dus pe dealul numit al căpățânii

ia-L și răstignește-L

răstignește-L răstignește-L

Desen de
Andrei
Damian

*...ființă față de care nimic mai presus nu se
poate gândi ...*

*așteptăm înserarea... timpul
se retrage încet din calendare...
în derivă ființa/ în derivă/ în derivă...*

*durerile lumii se confiscă încet
pas cu pas/ bucată
cu bucată...*

*dar ce tot vorbesc/ ce vorbești/ ce vorbiți
ce vorbim...?*

Introibo ad altare Dei ...

TAMARA ANDRUCOVICI

Mătăanii la capătul lumii

Un somnambul străbate străzile cu pași mari, la ora când ziua și noaptea se înghiontesc cum au făcut-o mereu de la începutul creațiunii. Sătenii au trimis să-l cheme pe starețul Daniel, capul mănăstirii celei mai apropiate.

Daniel se aciuse aici, pe pantele Cornului de Aur, cu opt ani în urmă. Venise hurducat într-o căruță plină cu hârtoage sacre păstrate de pe vremea când ucenicea pe lângă profesorul de greacă, plătind bine. Cătinel-cătinel, mârtoaga a tras la căruță până în apropierea zidurilor cândva inexpugnabile ale Constantinopolului, ridicate demult de împăratul Teodosie. Acolo fuseseră descoperiți cei 7 martiri creștini zidiți de împăratul Decius în secolul al II-lea, și, două secole mai târziu, i-au descoperit dormind („adormiții din Efes”), dar totuși vii!

Călugărul Daniel obținuse dreptul de *stavropeghie*, adică să întemeieze biserică și mănăstire. Alesese locul acela dintr-un motiv pragmatic: acolo se găsea incinta unei mănăstiri părăsite, și mai era în vecinătate o biserică preferată de sătenii din împrejurimi. Novicii nu se înghesuiau să vină, astfel că Daniel n-avea bătaie de cap și folosea timpul la studiul limbilor străine, încurajând și mica obște la studiu. Pe lângă acestea, Daniel cunoștea suficientă medicină ca să dea prim ajutor sătenilor.

Chemat de săteni, Daniel se grăbea către somnambulul care tocmai ieșea din starea sa lunatică. Mergea pe lângă zidurile vechi mustind de viitor, în întâmpinarea bătrânului monah cu desagă mesianică. Zidurile lui Teodosie stăteau mărturie că viitorul este conținut, pe de-a-ntregul, în fiecare moment prezent. Împreună cu trecutul și prezentul, viitorul este una din cele trei cojițe care protejează veșnicia. Sfărâmați-le și veți intra în neant. Solii care aleg exilul se eliberează de timp pentru a-l hotărî...

Întunericul întârzie să învăluie satul nerăbdător să apară starețul vindecător, să le spulbere temerile și să le garanteze că nu există pericole din partea somnambulului care tot bântuia pe acolo. Fără să se dedea la vehemențe, sătenii trăgeau obloanele punându-se la adăpost.

Daniel intră într-una din încăperile hanului unde trăsese somnambulul de patru zile. L-a întrebat:

- Cine ești, străine, și cu ce treburile pe la noi?

- Mă cheamă Constantin. Sunt evreu. Niște preoți iezuiți au venit în întâmpinarea trebuințelor mele sufletești. Am părăsit așezământul lor după ce am trecut bacalaureatul. Și am pornit în căutarea Triburilor Pierdute ale lui Israel.

Daniel sta acum să pregătească un ceai de buruieni.

- Putea fi și mai rău. Putea fi și mai bine. Oamenii locului cred că în această perioadă a anului demonii ies din iazuri... Se tem și de lupi, dar lupii ar avea capacitatea să adulmece spiritele. Și cum spiritele sunt mai fioroase, preferă lupii.

- De ce acest anotimp ar fi mai prielnic decât altul pentru arătările supranaturale?

- Măine, creștinii sărbătoresc nașterea lui Mesia Iisus, pe care evreii îl numesc Yhoshua. Creștinii bisericii din Răsărit au stabilit botezul său pe 6 ianuarie: tradiția vrea ca preoții să binecuvinteze apa și aruncă o cruce mare în Dunăre. Atunci bărbații se aruncă în apele înghețate, să prindă crucea. Cum ai fost văzut mergând cu ochii închiși, s-au grăbit să mă cheme să gonesc dervișul rotitor!

Beneficiind de învățătura iezuiților, Constantin nu era străin de Regula Sfântului Benedict care menționa, la aliniatul patru, categoria călugărilor „rotitori”, rătăcind din mănăstire în mănăstire, al cărui mod de viață a fost sancționat de Sinodul de la Calcedon din anul 451, și avea să ducă la dispariția acestor bizari din biserica creștină.

- De unde vii?

- Din exil. Cronicile vechi menționează existența unui neam necunoscut, tribul lui Moise, în apropierea fluviului Sambation. Locuitorii stabiliți pe acest pământ fertil, se bucură de toate bogățiile; sunt copleșiți de avuții și locuiesc în castele care se construiesc singure. Acest ținut de dincolo de ape nu cunoaște nici o vătămare, răutatea a fost învinsă de lege, necurătenia a fost spălată de tumultul valurilor, nelegiuirea a fost sfărâmată de stâncile Sambationului, transformată în praf și pulbere. Se estimează că lățimea fluviului Sambation ar fi de 200 de coți. Pietrele huruiesc neobosit, călătorii aud zgomotul lor năvalnic de la o distanță de o jumătate de zi. Iată ce scria un evreu polonez domnului Voltaire: *Fluviul se rostogolește timp de șase zile, valuri de nisip amestecate cu stânci dau un vuiet asemănător tunetului sau mării mâniașe; în a șaptea zi, se potolește și se înconjoară de un foc ce se întinde în toate părțile la o jumătate de milă, nepermițând nimănui să se apropie*”.

- *Toți oamenii sunt supuși exilului; până ce își întâlnesc semenii și se regăsesc ca niște călători rătăciți. Ei nu știu cum să facă din exilul lor o prezență.* Vezi tu, băiatul meu, prezența constituie un refuz al exilului, o acceptare a vieții altuia, împărtășirea odihnei sale, a neliniștii sale. Când exilul devine suveran, prezența îi înlătură de la suveranitate. Maestrului meu de greacă îi plăcea să spună că „prezența este de esență divină. Dumnezeu este prezent. Omul care este prezent primește astfel darul său divin”. Ce fel de evreu ești tu?

- Părinții iezuiți mi-au transmis *Torah*, ceea ce înseamnă „Lege” sau „rânduire” în ebraică. *Orânduiriile Domnului sunt atotcuprinzătoare* (Psalm 19:8). Este vorba de Legea lui Moise; cartea primei alianțe a

străbunilor noștri cu Dumnezeuul lui Avraam, Dumnezeuul lui Isaac și Dumnezeuul lui Iacob. Părinții iezuiți mi-au dezvăluit învățătura noii Alianțe: ea se distinge prin venirea pe pământ a alesului lui Dumnezeu, Mesia Iisus.

- Și pentru tine , cine este Iisus?

- Eu sunt evreu.

- Asta nu-i o problemă: și El era evreu. Te înfășori cu *talit-ul*, șalul rugăciunii; întocmai ca și el și ca și Iosif în sinagogă. Myriam, este numele Mariei, în ebraică. Ea își acoperea pleoapele cu palmele, în timp ce murmura rugăciunea Sabatului. Iezuiții te-au botezat?

- Botează-mă tu, Părinte. M-ai întâlnit, mergând prin întuneric, scopul meu era mănăstirea: veneam să cer botezul starețului Daniel pentru a continua căutarea Triburilor pierdute ale lui Israel.

- Crizele tale de somnambulism sunt recente; orice doctor le va pune pe seama schimbării bruște a existenței tale, pierderea reperelor, a locului unde ți-ai petrecut tinerețea, viața ta de până acum. Oamenii nu se vor mai teme când te vor cunoaște mai bine. Roagă-te, mănâncă, odihnește-te. Nu voiai să găsești Triburile pierdute ale lui Israel chiar astăzi.

Starețul se voia spiritual și nici nu bănuia câtă dreptate avea. Constantin se gândea că picioarele lui îl vor purta până la stâncile Sinaiului, că va păși peste fluviul mitic, acolo unde Cel Veșnic i-a vorbit lui Moise: *Iată, Eu fac un legământ. Să se știe că nu voi schimba acest popor cu alt popor, și din tine vor ieși mulțimi de oameni drepti. Voi face în fața poporului tău minuni care n-au fost la nici un neam. Când vor sta în robie la apa Vavilonului îi voi scoate de acolo și îi voi așeza de cealaltă parte a râului Sambation... Și tot poporul care este în jurul tău va vedea lucrarea Domnului și prin tine voi face lucruri înfricoșătoare.*

Constantin va descoperi chiar în acea seară, înainte ca Daniel să plece, că mergea pe urmele lui. Acțiunea este sursa începutului. *Ca să fie deci un început, a fost creat omul, înainte ca nimeni să existe.* Succesiunea generațiilor se datorează unei continuități de începuturi. Ființa umană dispune de puterea de a lua începutul drept esență; esența acțiunii este să institui un nou început, astfel *înțelegerea devine cealaltă față a acțiunii...*

- Botează-mă cu botezul primit de Yehoshua de la Yahyâ (limba arabă denumește astfel pe cel pe care latinii îl numesc Ioan Botezătorul, iar evreii Yo 'hanan HaMatelib). Botează-mă peste două zile, la miezul nopții.

- Fiule, îmi ceri mult. Spune-mi , de ce în două zile?

- În acea zi, creștinii sărbătoresc un mare miracol care s-a petrecut acolo, în Israel. Și evreii comemorează atunci un miracol, petrecut în Israel, cu aproximativ două secole înainte de nașterea lui Iisus. Este minunea candeliei. Iată. Înainte de a înnoi legământul cu Israel, Moise a făcut un candelabru cu șapte brațe pentru Templu. Dar, în timpul celui de-al Doilea Templu, când grecii îi persecutau pe evrei, unii preoți s-au răsculat iar Israelul a obținut victoria. Oamenii s-au grăbit în Templu ca să aprindă

candelabrul, dar uleiul care rămăsese nu era suficient pentru o noapte întreagă. Fabricarea uleiului dura opt zile. În mod miraculos, uleiul rămas a ars timp de opt zile. În amintirea acestui miracol, de atunci se aprinde candelabrul cu nouă brațe; timp de opt seri se aprinde o candelă; în fiecare seară, o candelă nouă, până ce ard toate cele opt candelă, în ultima seară. Nu am întrebat preoții iezuiți să afle dacă este permis sau nu, după legea lui Moise, să obțin botezul creștinesc în timpul sărbătorilor Hanoukka. Mai sunt două seri, deci mai am de aprins două candelă până la botezul meu.

- Deci asta ar fi singura problemă spinoasă. În rest, socoți că acești ani în care ai primit educația iezuiților, te-au pregătit îndeajuns să primești botezul creștin?

Constantin își mușcă limba, impunându-și smerenie multă, în timp ce considera – pe drept, de altfel – capacitățile sale intelectuale superioare celor ale lui Daniel. Starețul nu făcea caz cătuși de puțin de știința sa; știa cât cântărește și credea ce i se spunea în măsura în care experiența se potrivea cu faptele. Ar fi putut să țină piept lui Constantin pe un text grec sau ebraic... Dar asta nu i-a întunecat mila. Astfel că Daniel nu se împotriva zelului care îl însuflețea pe Constantin.

- Tinere, știi să spui *Tatăl Nostru*?

- Tatăl Nostru Carele esti în ceruri, sfințească-se Numele Tău, vie împărăția Ta, facă-se voia mea....

- ...facă-se voia Ta.

- Am zis bine: facă-se voia mea pe pământ...

- Încurci lucrurile, băiete; ajunge pentru seara asta. Voi reveni peste două zile, pe înserate, să văd cum stai cu sănătatea. Vom vorbi despre pregătirea celor de trebuință dacă dorești în continuare botezul creștin.

- Nu veniți înainte de lăsarea serii serii, doar dacă doriți să vă rugați împreună cu mine atunci când voi aprinde Menorah; v-am spus că s-a petrecut un mare miracol în Israel, cândva, în acele ceasuri.

Starețul l-ar fi invitat cu plăcere pe Constantin la liturghia din seara următoare, să prăznuiască Nașterea Domnului, când observă că tânărul îi întinde o foaie, un creion, și îl invită să se așeze:

- Înainte să pleci, scrie-mi pasajul din rugăciune unde limba mea a greșit. Puneți pecetea mănăstirii lângă semnătură, în acest fel, voi fi sigur că este scrisul dumneavoastră. Voi citi fără oprire, până la întoarcerea dvs. și mă veți putea asculta din nou la rugăciune. Apoi, mă veți boteza astfel încât să pot regăsi Triburile pierdute ale lui Israel.

Starețul scrisese ceea ce Constantin ceruse. Dar nu stabili nimic referitor la botez. Daniel reveni două zile mai târziu; la timp ca să vadă Menorah pe de-a-ntregul aprinsă. Cu o seară înainte celebrase liturghia Nașterii Domnului pentru săteni. Observă hârtia semnată de mâna sa în locul în care o lăsase înainte să plece de la Constantin.

- Când candelă se vor stinge, mă veți conduce la mănăstire spre a mă boteza.

Daniel se gândi că băiatul îi va crea probleme, cu toate acestea entuziasmul lui îi plăcea. Constantin îi arată foaia și deasupra însemnării „facă-se voia Ta” Daniel desluși scrisul lui Constantin cu hotărârea de rigoare, datată din ziua respectivă. „Eu, Constantin, doresc să fiu botezat de către starețul Daniel și primit în sânul bisericii creștine astăzi. “

Daniel zâmbi și făcu după voia sa.

Acum, iată cuvintele lui Rabbi Pinhas: „Semnificația minunatelor candelor din timpul Hanoukka, să știți, ceea ce se revelează acum și aici: lumina învăluită și dezvăluită din ziua Creației. În fiecare an, cu fiecare lumânare pe care-o aprinzi de sărbătoarea luminilor, se arată din nou lumina ascunsă. Această lumină ascunsă și revelată este lumina lui Mesia. “

(Textul este inspirat din surse *filocalice* și *rabinice*).

ION BURCIN (BION)

Spiritul Bunicii Stana

Spiritele își păstrează identitatea un timp, de regulă atâta cât sunt reținute de locurile în care trupurile lor au trăit mai intens. Iată în continuare o întâmplare care mi-a întărit această presupunere: După câțiva ani de la moartea bunicii Stana, bunica mea fără pereche, mereu vie în memoria mea, mă aflu singur și cam abătut în casa natală. Ședeam pe marginea patului dinspre geam. Camera avea două paturi. Mă gândeam tare departe, poate la nemurire. Glumesc desigur. Oricum gândul îmi era plecat la mare distanță. Ce sunt gândurile uneori? Niște ciulini pe un izlaz imens, aflați în totalitate la dispoziția vântului neliniștit, poate beat. Ori asemenea unor fulgi aflați pe terenul de joacă al unor vânturi dornice de sport... Aveam și clipe în care cugetam la mersul lumii, mers ordonat, drept la prima vedere... Era după-amiază, după ora cinci cred. Ușa dintre cele două camere, atât avea casa noastră, era închisă; o închiseseam să-mi fie cald la picioare. Era prin luna noiembrie, spre sfârșit; frigul se grăbise să-și îplinească serviciul. În prima odaie, în care se intra de afară, în tindă, cum îi spuneam noi, întotdeauna era mai rece, chiar și vara... Tresar, gândurile mi se opresc și se întorc instantaneu acasă; cele din frunte, avangarda. Le-am văzut ca un melc care și-a retras imediat cornițele, atinse de ceva... Aud clar vocea bunicii. Mă uit în toate părțile să văd dincotro mă strigă. „Poate de dincolo”, zic, „din tindă, acolo a stat ea mai mult în ultimii ani...” „Ionică, Ionică,” aud din nou, „ești dincolo? Vino,

dragul buniciei, până colea. Vino să mă ajuți puțin.” “Aici sunt, bunică, vin imediat”, am răspuns, sculându-mă de pe pat. N-am făcut însă nici măcar un pas spre ușă, un val de fiori reci s-a repezit la mine. “Nu se poate”, zic, “bunica nu e dincolo, nu poate să fie; e plecată de mult, de câțiva ani...” Totuși am auzit-o, m-a strigat de dincolo, din tindă... Să mă fi strigat de-acolo, de unde se află acum?! Prea departe nu poate să fie, am auzit-o destul de bine. “Vii, Ionele? Ești ocupat? Citești? Vino, am puțină treabă cu tine, hai, vino.” “Iată-mă”, am zis în timp ce-am pășit în tindă. “La ce să te ajut, bunică?” am întrebat, fără însă s-o văd. Odaia e mică, în ea un pat ca de copil, o măsuță pe care stă mereu vatra cu apă de băut, un scaun, un dulap mic și cam atât. Mai sunt câteva lucruri de folosință zilnică, unele băgate sub pat... Când eram mic, aici în tindă, bunica îmi dădea diverse sfaturi ca de exemplu: “În ungherul acela, să pui întotdeauna, dragul buniciei, mătura și fârașul; dacă nu le pui acolo, nu le găsim ușor când avem nevoie de ele. Tot pe-acolo să pui umbrela; de-acolo ne e ușor s-o luăm când plouă. În cuiul acela să fie agățate cele două haine de vreme rea. Așa, dragul buniciei, după cum vezi toate au un loc al lor unde s-au obișnuit să stea cuminți și să ne aștepte pe noi, stăpânii lor, să le luăm și să ne servim de ele. În firida ceea acoperită cu un șervet înflorat, cusut de mine când eram fată, ehe, ce știi tu... se află o cutie cu chibrite și câteva lumânări. Tot acolo eu puneam și pernița cu ace de cusut și o papiotă, două cu ață, una albă și una neagră. Nu știi dacă Marița le pune tot acolo; ea le schimbă, maică, locul, parcă înadins să le știe numai ea...” “La ce să te ajut, bunică?” am întrebat din nou, deși n-am reușit s-o văd încă. “Uite, maică, am nevoie de mai multă lumină și de cele trebuitoare să-mi cârlesc ciorapii ăștea de lână. S-a răcit vremea, una, două și tare îmi îngheață picioarele. Uită-te tu, Ionele, în firidă că ai ochi mai buni decât mine, pupa-i-aș eu pe ei de ochișori. Ia o lumânare de-acolo și aprinde-o. Dacă nu găsești nici una acolo, caută în firida de dincolo sau uită-te după Icoana Maicii Maria cu Dumnezeu cel Mic în brațe, acolo trebuie să fie; am pus eu vreo două de curând, când m-am întors de la biserică. Parcă duminica trecută... Ai găsit? Și chibritul? Bravo, pupa-te-ar maica de băiat vrednic! Acum aprinde lumânarea și pune-o, uite colo, în cinzeaca ceea, ca să stea dreaptă... Ia vezi, nu e în firidă și un ac cu ață să-mi cârlesc ciorapii ăștia de lână? Să bagi ața în ac, Ionică, eu nici vorbă să mai văd urechile acului...” “Bunică, am îngăimat eu, de ce nu vrei să aprind lampa? Lumina lumânării e prea slabă pentru cusut. Ori dă-mi voie să cos eu. Crezi că mie mi-a cusut cineva ciorapii sau nasturii cât am stat prin căminele de orfani?” “Băiatul meu drag, a zis bunica oftând, nu m-am înșelat eu când am spus că tu ai un suflet bun și că o să te ajute Dumnezeu... Ti-aș fi spus eu de lampă dar ea e goală, nu are gaz și cred că nici fitilul nu mai arde bine. Fără gaz nu vrea, bat-o s-o bată, nu vrea să lumineze. Drege-o tu dacă poți. Repede-te însă mai întâi la prăvălie și cumpără o sticlă cu gaz. Ai grijă să n-o spargi că alta nu avem. Dacă nu ai bani pentru gaz, ia din magazie câteva ouă și plătește

gazul. N-are maica bani că ți-ar da. Așa să-i spui vânzătorului. Du-te, maică, până nu se înnoptează.” Am luat sticla și când să ies din casă spre magazin, un gând mi-a spus: “Ionele, stai cuminte, nu te duce la nici o prăvălie după gaz. Bunica Stana nu știe că între timp s-au schimbat multe; nu se mai dau ouă în loc de bani, s-a terminat cu obiceiul acela. Ascultă la mine, continuă să vorbești cu ea, dar nu te duce unde te trimite. Ea nu se mai află de mult timp printre noi, ai uitat? Ai văzut-o în tindă, de unde ți-a vorbit? Nici n-ai s-o vezi. Ti-a vorbit spiritul ei, duhul divin primit la naștere, la fel ca fiecare. El se mai întoarce din când în când prin locurile dragi, asta e tot. Când se va întrupa din nou, sau îl va chema Dumnezeu la El, atunci va părăsi de tot Pământul... Asta e, dragul meu, spiritului bunicii tale îi este încă greu să se depărteze de aceste locuri în care a trăit toată viața. Dumnezeu, căruia îi aparține acest spirit, ca de altfel ale tuturor oamenilor, nu se supără, privește cu îngăduință această întârziere...” Am stat și am ascultat cu mâna pe clanța ușii, gata, gata să apăs pe ea și să ies spre a împlini vrerea bunicii. “Ai venit, Ionele, ori nici n-ai plecat?” m-a întrebat bunica. M-am simțit mai luminat, așa că nu i-am răspuns. “Nu se poate, mi-am spus singur, cum o să-mi vorbească bunica dacă ea nu se mai află acasă, ci îngropată în cimitir... Bunica mea care m-a mângâiat și mi-a vorbit cu multă dragoste în primii ani ai vieții; care mi-a spus mulțime de povești colea pe prispa casei...” Totuși după nici un minut gura mi s-a deschis și i-am răspuns: “Nu m-am mai dus, bunică, iartă-mă. Nu știu din ce cauză nu s-a mai deschis ușa, uite, nici acum nu se deschide deși apăs pe clanță.” După o clipă de tăcere am auzit un lung oftat, apoi un geamăt venit parcă din patul aflat acolo, unul ca de copil pe care îmi amintesc bine că pe el se odihnea bunica. Imi amintesc cum de multe ori mă miram de ce nu mă culcă pe mine în patul acela. Bunica îmi răspundea de fiecare dată că ea se simte bine acolo. “Am, maică, loc, am, nu sunt așa de mare cum mă vezi tu, și... ce să fac, mă mai strâng. La bătrânețe mai dăm înapoi, ne pregătim, dragul bunicii, de drumul cel lung...” M-am întors în odaia mare și m-am așezat pe patul pe care stătusem înainte de a mă striga bunica. Mă simțeam puțin amețit de cele întâmplate... Cred că bunica Stana va continua să mă cheme, chiar să mi se arate adesea. Spiritul ei nu va răbda la infinit să nu mă vadă, să nu mă audă... Atâtea amintiri! Interminabile raze vin dinspre bunica. Ca dintr-o stea. Cum s-o uit când prin ea, prin spiritul ei, mi-a vorbit însuși Dumnezeu?

The Unknown

The fog is thick. I can barely see five feet ahead of me, and all I know is I am walking up a hill. I think I have strayed off the trail and I know I should stop but if I do then I am afraid I'll be attacked again. Just about half an hour ago something had jumped out at me from just past my line of sight. I had been thrown down and my senses had dulled for a moment. Ever since then I have been running yet I can still feel a presence behind the wall of fog but I did not stop to think. The continuous running is getting to me. I am out of breath and surely lost but I don't care, all I want is to get away from whatever it is that's haunting me. The air is humid and I can still sense the creature's breath on the back of my neck and its eyes boring into the back of my head. Suddenly I stop dead, I had noticed something warm running down my hand. Then I felt it, the searing pain. I fall to my knees desperately clutching my hand. The thought of blood runs through my mind, quickly followed by another, I am leaving a trail. With much effort I bring myself to my feet and examine two deep puncture wounds on my forearm. I realize that I have been bitten by a snake, but I'm not sure which one. I had a scary feeling that I was going to die here in the jungle and I begin running again. I don't know where to but I must do something to get away from the beast that is stalking me. Suddenly I have to stop again because I start coughing and before long I start convulsing. My heart starts pounding and the thought of my death here in the middle of nowhere, begins to seem all too real. My head starts spinning as I try to run again. I stop again and heave into a stream I didn't realize was there. My vision is beginning to blur. The beast's venom must be taking its toll. I keep running aimlessly until a sudden difficulty to breathe slows me down again, and when it passes I start running again. I begin to wonder why I'm running in the first place; all I know is I must keep going. I figure I might not have that much time left before I ultimately die and yet I keep postponing the inevitable. I am stumbling through the jungle now; a sense of drowsiness is coming over me. I just want to lie down and sleep but I must keep going; I must get help. I can feel the creature's eyes focused on me, waiting for me to drop, waiting for me to fail, to give up, yet this only motivates me to keep going. My attention turns to the path in front of me. I think I see a clearing ahead yet I am not sure. Through my blurred and unfocused vision I begin to see tents, or are those rocks? No, they must be tents, a science expedition or something. I stumble towards the clearing just as my energies give out and I fall to the ground. I begin yelling but I'm not sure if I am actually making noise. Either way no one comes. I don't know exactly how long I've been there yelling but eventually through my blurred vision I can see shapes moving towards me from the camp before I close my eyes.

Peisaj

Văzduhul era plin de cuvinte,
Dinspre pădure veneau fraze lungi
Dar nimeni nu le putea ține minte
Și nici nu puteai să le-alungi.

Râul purta silabe desperecheate
În apa tulbure ce ritmic trecea,
Și iarba foșnea cu rime ciudate
Pe care nimeni nu le-nțelegea.

Pe deal coborau iambi și trohei,
Prinși în vale de falnici păuni.
Din ciocul lor nu puteai să-i iei,
Dar nici nu puteai să te răzbuni.

Un soare albastru, dar verosimil,
Întregul ținut îl strălucea,
Făcându-l de-a pururi mult mai
sensibil
Și noua gramatică o impunea.

Foc de paie

Inima mea era cremenea
În care lovea inima ta-amnar,
Amnar de cea mai buna calitate,
Duios și îmbălsămat de
miresmele

Atâtor focuri care le-a aprins.
Lovea cu putere încât
Te priveam în ochi.
Cândva mi s-a spus
Că am inima de piatră.
Dar amnarul tău a făcut-o
Să scânteieze
Și s-a aprins un foc,
Eufemistic spus un foc,
A fost un adevărat incendiu,
Un devastator incendiu,
Dar care a durat
Doar cât un foc de paie.

Sau

Atunci, în dimineața aceea,
când roua ne-a botezat în iarbă
și o privighetoare ne-a binecuvântat,
când totul părea desprins dintr-un miracol,
când îmbrățișările noastre aprindeau zorile,
eram îndrăgostiți sau...?

Doamne, nu vreau să spun nici un „sau”!
Acest „sau” e mai rău decât un pumnal
înfipt în inimă.

Iubirea îmi pătrundea în sânge
și sângele meu te sufoca,
dar nu mai era nevoie să respirăm.

Acum, în seara aceasta,
când ne-a revenit respirația,
când s-a veștejit iarba și privighetoarea tace,
mă sinucid cu întrebarea în care este un „sau”.
Eram îndrăgostiți sau jucam într-un film?

Ții minte

*Când lebăda torcea marea
De la țărm
Pe gâtul unei sălcii
Ridicate din nisip
Cu flăcări pe cosițe
Și amândoi
Cerneam aur din pleoape
Ca într-un plâns
Al copilului care vrea
Soarele pentru jucăria sa
Chiar viața lui
Din plastilina în care
Zburda pe crestele
Secundelor repezi
Zdreându-și tălpile
Și ochii noștri
Însângerați de orizontul
Torcând melancolie*

Insolita

*A ieșit enormă din valuri
Peste catarg
Și-a aruncat fruntea
În tâmpla mea fragilă
Ca o ceață subțire
Perdeaua lui Morfeu
Îmi lega capul
Cum aș fi
Un mort așezat
Corabia mea mai departe
Prin lumea care e doar
Minte și formă
Apoi furtuni de liniște
Ca o moarte promisă*

Ea un ocean

*Ne-am amăgit cu popasuri
Cu candelă care așteaptă
Să lumineze
Fericirea simplu rotunjită
Ceva de fiecare dată
Scăpa ca un fir nevăzut
Între degetele
De nespus fine
Până departe
Locuri mai cernite
Mai albe deopotrivă
Halucinant promițătoare
Cum toate sunt niște
Treceri și șoldul și zulufii
Și lumina din ochii tăi
Numai mintea receptacol
De sfârșit
Ea ca un ocean
Cu malul numai estuare
Culegând cadavre de nuferi
Ce topesc frumusețile
Uitate în vise*

Îndulcite cu sânge

*Voi toți
adică eu
Pe umărul norului
Luna
Rodia visului
Obrazul meu
Pe care curg
Toate lacrimile
Voastre
Ale mele adică
Îndulcite cu sânge*

Preaviz

*Aș vrea
să mă dezlipesc
de rău
ca ventuza de piele
și să nu mai mușc
din carnea
ciupercilor
frumoase și otrăvite
să adorm sărutul
veninului scorpionului
tandru
pentru a nu-mi da demisia
fără preaviz
de cinsprezece
zile ca să cobor
la subsol.*

Iarba de viperă

*Luna se uită
și se miră
când moartea
vinde gratis
bilete
la intrarea-n
văzduhul
negru*

*Cerul
stă spânzurat
în coaja gutuii
primăvara
se urcă
desculță-n
cireșul sălbatic
neliniștea
se naște-n
adâncuri
la umbra ierbii
de viperă crudă
în taina pământului
bun și răbdător.*

Media Advisory

Contacts:

Adrian Stoica, Congress Chair

Ruxandra Vidu, ARA President

Email: info@AmericanRomanianAcademy.org

The American Romanian Academy of Arts and Sciences invites you to its 38th Congress, July 23rd to July 27th, 2014

Who: American Romanian Academy of Arts and Sciences (ARA)

What: The 38th ARA Congress

Where: California Institute of Technology (Caltech), Pasadena, CA

When: Wednesday, July 23rd to Sunday, July 27th, 2014

The American Romanian Academy of Arts and Sciences (ARA) would like to invite you to the annual ARA Congress to share ideas and engage in dialogue between Romanian, Romanian-American, and American scholars. A wide range of disciplines are welcome including literature, philosophy, medicine, social sciences, arts, engineering, mathematics, physics, and chemistry among others. As a transnational organization, last year, the 37th ARA Congress was held in Chisinau, Republic of Moldova and this year the Congress will be held in Los Angeles. This year's Keynote Speakers are Honorary Members of the Romanian Academy: Prof. Basarab Nicolescu, Dr. Constantin Bulucea and Prof. Gheorghe Mateescu. Regular papers will be presented in oral and poster sessions. Furthermore, ARA encourages the participation of new and emerging scholars through a new Poster Session for students, ARA Youth program and a series of motivational talks in a TED-Styled Day on Saturday, July 26th.

ARA was founded in 1975 in California to celebrate the accomplishments of the Romanian diaspora and to encourage Romanian and American academic collaboration in the arts and sciences. ARA offers capacity building opportunities through education and networking while bringing together intellectuals and professionals through an unified academic community. ARA is in a period of revitalization and will launch a series of new programs and partnerships.

Sponsorship opportunities for the Congress are available. If you would like to support the mission of ARA, please consider making a tax-exempt donation. ARA is registered non-profit organization.

Headquarter Mailing Address: ATT: Ruxandra Vidu, Department of Chemical Engineering and Materials Science, University of California, One Shields Ave., Davis, CA 95616
Website: <http://americanromanianacademy.org>, Email: info@americanromanianacademy.org

NINA VICIRIUC

Capra cu trei iezi
Fabulă (extrem de actuală)
Piesă într-un act

PERSONAJE :

LUPUL

CAPRA

VÂNĂTORUL (COMISARUL)

AUTORUL (comentariu de la început)

Era odată, că de n-ar fi, nu s-ar povesti... o capră, mândră, cum n-a fost alta - picioare lungi, blănița blondă, două cornițe cochete, breton numai cârlionți iar ochii, albaștri, albaștri, de se mira lumea pădurii, ca, deh, cine mai văzuse asemenea capră cu ochii bogat rimelați și blănița vopsită?

Și mult a mai cutreierat lumea întreagă în lung și-n lat, în căutarea de țăp frumos, elegant, cu BMW, multe vile, piscine, brățări de aur, blană de piele cu ținte... dar, cam zadarnică i-a fost căutarea. Desigur, a mai fost câte ceva, dar mai mult amatori, indivizi certați rău cu legea, plecați și ei de pe plaiurile mioritice, mai mult cu foamea-n gât, alungați de urșii baștani, ajunși mari șefi în pădure și care-i obligau la tot felul de taxe.

Așa că, iată-i acum, pe cumătra CAPRĂ și pe năbădăiosul LUP, în pădurea seculară, în poenița cea romantică, repetându-se pentru a câta oară, dar într-o nouă variantă, celebra poveste, dintre cele doua îndrăgite, dar cam controversate animale.

LUPUL: *(Imbrăcat după noua modă, blană, adică geacă cu ținte, părul dat cu gel, blugi strânși pe picior)* O, dar ce-mi văd ochii? Parcă mai ieri te-am văzut pe sub turnul Eiffel, cumătră dragă, cu cei trei puradei ai tăi.....

CAPRA: Ptiu!.... ce m-ai speriat cumetre! Nu pot să cred că ne întâlnim iar. Da' ce dracului mai cauți pe aici, nu ți-au ajuns caprele de pe Champs Elysée, de-ai venit în sălbăciea asta?

LUPUL: Parcă tu nu știi! Trebuie să mai stergem urmele din când în când, nu? Un pic de curățenie la locul de muncă..... Și-apoi, e bine și aici, în scumpa noastră pădurice..... Am mai adus și ceva iarbă, și știi că pe-aici jivinele astea tinere sunt mari amatoare de ierburi și prafuri. Dar tu?

CAPRA: Ce să spun, cumetre *(oftând prelung)*, nu știi? Căprițele astea tinere, toate siliconate, și-au epilat toată blana, cu copitele și cornițele

numai cristale Svarowschi.... doamne, așa o destrăbălare nu s-a mai văzut pe la stănele noastre. Iar eu la cei treizeci de anișori ai mei...

LUPUL: Doar treizeci? Parcă aveai cincizeci....

CAPRA: Tot țăran, adică paysan ai rămas. Apoi... dacă mă înțelegi dumneata, mă temeam să nu vii în lipsa mea, să-mi mănânci iezii...

LUPUL: Ei cumătră capră, ne-am mai modernizat și noi. Ca să ți-o spun pe cea dreaptă, eu aș mai veni la d-ta, mai mult în lipsa iezilor, noaptea, când ei sunt plecați la discotecă.

CAPRA: Wow... mai încet, să nu ne-audă cineva...

Tot galant ai rămas... (*chicotește...*)

LUPUL: Iar de mâncat, ce să zic, acum mai mult cu shaorma și spaghete. La vârsta noastră ținem mai mult la siluetă, nu? Plus că mi-am pus proteză nouă și mi-i teamă să nu se spargă în oasele iezilor, că-s cam slabi și ațoși... Ei, nu mai sunt canibalul care-am fost odată.

CAPRA: Ce spui, cumetre? Știi zicala, "Lupu-și schimbă părul, dar năravul bă"

LUPUL: Iar iezii, îi puteam folosi nu-i așa, mai vând o țigară, o iarbă, mai țin de "șase"... Că parcă pe sub turnul Eiffel... ce făceau?

CAPRA: Știu și eu cumetre?... Vezi că s-au cam pus ăștia pe bieții minori, razii peste razii prin discoteci și scorburii...

(*Se-aude un foc de pușcă. Cei doi se strâng în brațe... de frică.*

VÂNĂTORUL apare...)

VÂNĂTORUL: Ei, dar ce-avem noi aici? Că bine-am mai nimerit. Doi, dintr-o lovitură. (*Se apropie de capră și se uită-n decolteu*) Cumătră și stimată capră, nu crezi că ești cam decoltată pentru vârsta ta? Plus blugii ăștia care-ți cam crapă pe coadă. Ai strâns și tu ceva mălai, pentru o taxă, acolo?

CAPRA: Domnule vânător, (pardon comisar), stați un pic...

VÂNĂTORUL: Vezi, cât mă ocup eu de cumătrul lup, caută și tu pe la ciorap și dă-i cu taxa... Știi că "patrula nopții" nu doarme, nu?

(*Lupul, crezând că pe el nu-l observase, dă să se strecoare printre copaci. Vânătorul îl prinde de coadă, tocmai când era gata să o șteargă*)

VÂNĂTORUL: O, ho, ho! Bonjour cumetre. Da' iute de picior mai ești! Ce-i cu geaca (blana) asta plină de strasuri pe tine? Ptui! Dar mai spală-te, dracului; că strici atmosfera! Semeni cu Dârtă, zău...

LUPUL: Vai domnu'comisar, pardon VÂNĂTOR, abia am ajuns și eu...

VÂNĂTORUL: Lasă, știu scuzele astea. Taxe... ceva?

LUPUL: Tocmai m-am întors, și mi-au confiscat ăștia toată marfa... Ce să zic, mi-a mai rămas doar ghiulul ăsta de pe labă...

(*Vânătorul îi ia inelul de pe labă și-l strânge în dinți, să-l verifice*)

VÂNĂTORUL: Vezi că te cam strânge inelul ăsta? Ia uite ce bine vine la mine... Hai pa, "au revoir" ... Acum să o vedem un pic și pe cumătra capră...

CAPRA: Ah, domnule comisar, te lăcomești la o văduvă ca mine care n-a mai văzut o țigară bună de vreo trei săptămâni, doar alea din mătase de porumb, și nici n-a pus în gură nici o gură de votcă... doar apă de izvor... iar de shaorma ce să mai zic... doar iarbă și frunze.

VÂNĂTORUL: Eei, ei...! Stop cumătră CAPRĂ...Mă crezi prost sau ... nou pe aici? Pe cine vrei s-aburești?

CAPRA: Plus cei trei iezi, domnu comisar... pardon VÂNĂTOR, care trebuie hrăniți sărăcuții de ei...

VÂNĂTORUL: Hai, că i-am văzut mai 'nainte prin barul scorbura din poiană... Manele la maxim, zbierete de mi-au spart timpanul. Le-am cerut și lor actele la control, dar au fost băieți isteți. Au prezentat bilete de 100 și... i-am iertat și noi, nu? He, he, doar îs copii, nu-i așa ?

CAPRA: Cum? 100? Așa mult? Păi... ne iei blana de pe noi... Doar că ascultau manele?

VÂNĂTORUL: Asta-i bună, dar de ordinea și liniștea publică a pădurii, n-ai auzit? Știi că urșii reclamă că le tulbură somnul. Nu-mi vinde mie texte căprești... din pădure... Dar că trăgeau iarbă pe nas, ce spui? Bașca, o mai vând și la alți iezi nevinovați.

CAPRA: Vai, d-le vânător... păi, iarba-i hrana noastră naturală, cea de toate zilele, nu? Sau, doamne iartă-mă, nici la iarbă nu mai avem dreptul în țara asta?

VÂNĂTORUL: Mucles!... văd că tot cu obiceiuri proaste ai rămas. Sau, acolo pe unde ți-ai plimbat coada nu s-a inventat taxa de protecție? Aud?

CAPRA: Si-apoi, domn comisar,... pardon vânător (*capra se apropie de el și se freacă ostentativ*)... știi, mai punem și noi ceva deoparte, pentru zile negre, că deh... multe nopți nu dormeam, cutreierând centurile în căutarea unui țap mai acătărea... (pardon, compatriot vreau să spun), că... franțujii îs tare zgârciți și scârțari și cam fără vlagă... știi, tot ai noștri, săracii...

VÂNĂTORUL: Da, știm, s-au mai plâns și suratele tale, dar... mai pe scurt, văd că-mi pierd timpul pe aici, și știi că am și eu un șef.... Sau... poate vrei să-l trimit pe șefu'? El nu se mulțumește numai cu taxa, vrea și-n natură, dacă mă-nțelegi ce vreau să spun...

CAPRA: Aoleu, doamne ferește,... nu, că am auzit că el umblă cu toate jivinele de pe aici și nu vreau să-mi dea și mie ceva lighioane de alea mici, că nu de alta, dar vreau să mă-ntorc cât de repede la muncă, altfel pierd locul și... știi ce scump e...

VÂNĂTORUL: Muncă? Așa se spune? Știam că... "produs"... dar hai, lasă de la mine, marcă 200 și gata...

CAPRA: 200? Vai de mine dom' comisar... pardon... vânător... 150, atâta mai am...

VÂNĂTORUL: Bine, dă-i încoace și mai vedem noi... (*Capra scoate banii din decolteu și-i dă*).... și multe sărutări, cumătră capră, și ai grijă că s-au înmulțit vânătorii, ceva de speriat...

CAPRA: Zău? Mulțumesc de sfat, d-le comisar... pardon VÂNĂTOR...

(*In tot acest timp, LUPUL, a pândit după un copac și a ascultat toată conversația dintre ei. VÂNĂTORUL pleacă, zumzâind o manea la modă*).

CAPRA: Fir-ar al dracului de VÂNĂTOR! Mă gândeam eu c-o să mă caute. Mare bandit, bine mai fac ăștia, că-i bagă la răcoare...

Ușor e să-ntinzi laba și să iei mălaiul strâns cu sudoarea blănii. Ei, da-mi scot eu pârleala, trebuie să găsesc eu vreun bastan pe-aici... un lup sau urs, mai bătrân, ceva...

LUPUL: (*o fluieră*) Da' te-a taxat rău patrula, cumătră !

CAPRA: Rău de tot! Dar tu ce te dai așa rotund? Nu ți-a luat și ție ghiulul? Și vorba aceea... ești marele LUP... spaima pădurii și când colo... parcă erai un pârlit de motan... zău, cumetre... te-ai cam ramolit.

LUPUL: Ei, lasă că-l pândesc eu la cotitură și-i scot eu inelul pe nas.

CAPRA: Nu prea cred, știi că are pușcă...

LUPUL: Lasă asta, cumătră, ce ai spune să... înțelegi tu... n-am mai prins o lupoaică pe-aici, de când m-am întors, is date dracului, știi ce căutare au pe RAMBLA? Ceva de speriat, le-au dat cu flit până și la negrese...

CAPRA: (*alintându-se și lipindu-se de LUP*) Oh, vai cumetre, dar nu se cuvine... Știi că noi suntem și un pic de neamuri și că mama și cu taică-tu... trăiau tare bine, într-o vreme...

LUPUL: (*apucând-o de după gât pe capră*) O, dar ce blană fină ai și parfumată... Să nu-mi spui c-ai pieptănat-o. Ești tu cam bătrână, dar vorba aceea "capra bătrână face ciorba bună"... hai un pic și noi la scorbură... știi tu...

CAPRA: Bine cumetre, trebuie să ne consolam și noi un pic și... să luptăm cu corupția asta, nu?

LUPUL: (*continuând să o mângâie*) OK, cumătră, nici nu concept un refuz... dar știi că și povestea se încheie tot așa... LUPUL și cumătra CAPRĂ au încins un praznic pe cinste... așa că...

TRĂIASCĂ POVEȘTEA!

SFÂRȘIT

Copilăria

lui Th. D.

*Pași furați de vânt
dintr-o sanda de copil
ecouri
răsturnând
dintr-un vast luminiș
albe tăceri vegetale
printre petale
un stânjenel
scăpăra
într-o liniște și mai mare*

*din pași furați de vânt
copilăria
se croia
cu
giumbușlucuri
pe afară
soare
copaci
aer
împietriri
lucruri
îngândurat
treceai printre ele
în joaca cu cercul
înfășurai
drumuri
ce
într-un punct pier
ca steaua Crăciunului
umblând pe cer*

*apoi
a trecut
un timp
au trecut doi...
în amurg
picoteau albine
și sori
era
timpul florilor
când toți te învață să câști
să vorbești
și nimeni să taci
și lângă--
Taina celor două oceane
pe care nu o deprinseseși încă.*

Ceea ce caută un înțelept...

*Îți dezlipesc cuvintele de pe buze,
și le înghit, și cresc în mine mult.
Aștept încet să se formeze un discurs.
Orice aș putea uita acum,
dar nu pot ce spune ea.
Își plimbă mâna prin părul meu
asemeni cadânei printre coloanele ionice
și vâlul îl lasă jos, și calcă pe el,
trezind în inimă doar fiori.
Și face bine ce face acum,
și nu am să-i spun să se oprească,
să-și vândă valoarea crescând în culori,
să-și scuture dorințele peste mine...
Eu, nepricopsitul cu coaste rupte!*

Rănit de drept

*Câtă singurătate se naște
pe buzele fiecărui călugăr silit.
Câtă amărăciune trupească
și cât destin suflat prea târziu prin ferestre...
Și timpul se scurge încet, încet
numărându-și fiecare secundă
și seara – ideal prieten de drept –
deasupra inimilor însetate de moarte.
Cât să mai duci tot așa prin zori?
și cât să mai ție privegherea deșartă
când pustnic fiind, trupul tău ingenunchează,
implorând o uniformă mai ușoară!*

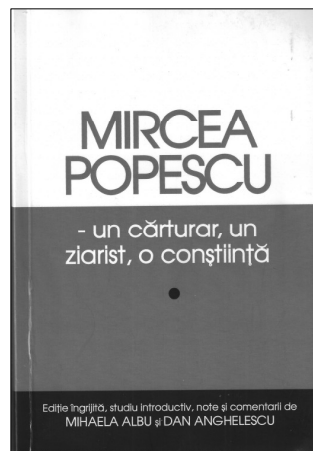
Plimbare scurtă

*Cafeaua sfârâie-n ibric
și fata visurilor mele
se pregătește de plimbare.
Acum, se aseamănă cu un călugăr din trecut
pios, frumos în sinea lui și plin de pace.
Ș-oricând o privesc așa văd o rază de soare
revărsată peste o vale de munte.
Și are atâta natură femeia asta în ea
și tună și fulgeră uneori peste noi
și totul e bine cu ea
și ea acum se pregătește de plecare!*

M. N. RUSU

Cărturarul Mircea Popescu în actualitate

O surpriză bio-bibliografică de proporții este lucrarea *Mircea Popescu, un cărturar, un ziarist, o conștiință* de Mihaela Albu și Dan Anghelescu, prefăcută de Sorin Alexandrescu, Editura MNLR, 2013. Este vorba de o restituire istoriografică în două volume (articole, studii și corespondență) a unuia dintre marii noștri gazetari care, deși aflat în exil, la Roma, a urmărit și comentat îndeaproape ce se scria și publica în România „reperistă”, dar mai ales în Europa liberă și America, din punct de vedere cultural, politic și antagonic. Rezultatul unei astfel de veghe analitică întreprinsă de el, câteva decenii, este copleșitor. Citind articolele sale, mai scurte ori mai lungi, ajungi la concluzia că în ziaristul și cărturarul Mircea Popescu am avut, așa cum scria Mircea Eliade, un comparatist și italianist de mare statură culturală, un luptător anticomunist fără prihană, zic eu. Iar Sorin Alexandrescu, nepotul savantului, precizează pe bună dreptate că “El (Mircea Popescu) era sufletul mișcării, cum se spune. Secretarul Asociației Academice Române, redactorul *Revistei Scriitorilor Români*, cel care informa pe toată lumea despre ce se petrecea în România și ce se făcea în Europa și cele două Americi de către români, scriind mereu, sute, mii de scrisori, de note, de îndemnuri. Poate chiar mai mult decât Monica Lovinescu și Virgil Ierunca la Paris” (subl. mea). Cum am spus la lansarea ediției la New York, cartea/cărțile se constituie într-un *corpus documentar* fără precedent, iar editorii acestuia, repet, Mihaela Albu și Dan Anghelescu, împreună cu prefăcătorul Sorin Alexandrescu, într-o tripletă exegetică neașteptată, antologică și de elită. Cinste lor!

Iubirea: primul și ultimul port sau Profesor de singurătate

Nicolae Silade: *iubirea nu bate la ușă*, BrumaR, Timișoara, 2013

Marea poezie a lumii *dezbate* despre dragoste și lumină, viață și moarte, prea-plin sufletesc și singurătate. Dar, în opinia multor poeți contemporani, acele zile – când menestrelii cântau *la luna e l' altre stelle* – s-au dus, iar noi, cei de azi, trebuie să medităm pe ruinele unei vieți, ale unei planete în plin proces de descompunere moral-spirituală. În aceste condiții, pentru puținii poeți rămași, iubirea este ultimul port în care ne putem arunca ancora supraviețuirii. A vieții salvate și conservate. Întotdeauna poezii adevărați ai lumii au fost tineri – fără vârstă – rătăcind printre cuvinte, pierduți și ascunși în pulpanele timpului. Așa pare a fi și Nicolae Silade, în *iubirea nu bate la ușă*, BrumaR, Timișoara, 2013.

O poezie pură aduce în scenă, inerent, chestiunea tristeții. Poetul este un *mandarin al melancoliei* – titlu al lui Eugen Simion despre A.E. Baconski – profesor de singurătate. Iar un profesor nu doar predă, ci profesează el însuși materia care constituie specialitatea lui: *mi-a mai rămas tristețea această grea moștenire/ lăsată mie de dragostea mea într-o noapte târzie...*

La țărnul singurătății. Singur ca luna. Imperiala însingurare

Așadar, *meseria de bază* a poetului îndrăgostit e singurătatea: *când ți se face dor de mine să știi că sunt/ un prea însingurat; ...ador surâsul tău/ care șterge lacrimă după lacrimă singurătatea nopții; și ce e mai trist: să te trezești singur ca boschetarul/ după o doză nocturnă de aurolac să te trezești singur lângă/ mormintele ostașilor sovietici... singur la răsăritul soarelui singur la amiază și seara/ și noaptea și în toate zilele singur să te trezești singur...; că nu ești aici când singurătatea se întunecă și se/ răcește și se adâncește...; ... numai trupul meu stă pironit aici ancorat/ ca o navă abandonată la țărnul singurătății numai sufletul/ meu plin de doruri. Singurătatea are legile ei, rațiunile de a fi – înțelepciunea sa proprie: ...dar în/ înțelepciunea singurătății mele știu bine că// în marile iubiri/ nu-i loc nici de uitare nici de amintiri; ... și singurătatea asta în care/ intru ca într-o cetate pe care nu o mai asediază nimeni... și tristețea înflorind/ la ferestre întunecându-le întunecându-mă și tristețea/ și singurătatea doar ale mele de-acum...// și singurătatea și tristețea vor trece/ numai iubirea dansând goală pe mesele împăraților nu.*

În poliloghia lumii, afonă, nu polifonică, plină de false glosolalii, poetul îndrăgostit vorbește limba inimii, iar pe harta iubirii, cea cu multe pete albe – hic sunt leones – el navighează nonșalant și brevilocvent, monologând sub zăpezi sau sub clarul de lună: *de dragul tău am învățat toate limbile pământului/ și ți-am spus în toate limbile pământului te iubesc/ dar numai în limba inimii ți-am vorbit totdeauna și numai în limba inimii ne-am înțeles// ți-am cutreierat continentele oceanele mările/ am învățat pe de rost harta trupului tău/ mereu gata pentru o nouă călătorie/ în adâncurile sufletului am rătăcit mereu.* Sunt cazuri când tristețea post factum se transformă în metafizică iar paradisul într-un șirag de infernuri discutabile, în care iubirea devine pe zi ce trece crepusculară: *atotprezentă atotiubitoare strălucitoare înrobitoare de femei și bărbați/ dădeai lecții de iubire celor care te iubeau/ le storceai inimile le înălțai sufletele le suceai mințile/ până când toți sfârșeau într-un zâmbet.*

Dragostea pasională produce ieșirea în spațiu și scoaterea din timp a protagoniștilor, procurând o senzație de înveșnicire: *De ce să lași iubirea să se șteargă/ Să se dizolve în acide clipe?/ Când poți să te întinzi, lejer, în iarbă/ Și veșnicia-n noi să se-nfiripe; față de timpul care într-o zi te va lua cu el/ sau pe mine mă va lua de lângă tine.* În iubire, Istoria se suprapune cu Victoria, îndrăgostiții – își închipuie că – refac din temelii universul, iar dragostea lor face epocă re-scriind istoria lumii: *pentru că vii în sfârșit cu un nou început/ și vii când timpul pleacă din ore din secunde/.../te voi numi victoria și vom reface lumea/ vom scrie noi istoria.* Însuși timpul iubirii se numără altfel decât în zile și ore, săptămâni și luni: *cât de relativ e timpul la orele cinci dimineața la orele cinci/ simt cum începe să mă iubească viața...; Mereu e prea târziu și prea devreme/ Să fii iubit la fel precum iubești/ E prea mult timp în prea puțina vreme/ S-aștepți iubirea și să n-o-ntâlnești.*

Fiorul pierderii și al depărtării. Frumusețea cărnii

Motivul romantic al icoanei: Icoană-ntr-un altar s-o pui/ la închinat... interferă, transcende și poezia modernă, e drept că mai mult parodic-ilustrativ, icoana devenind profană: *Să te pictez, icoană, să te cânt/ Să te sculptez mereu, să te-nmulțesc/ Din miile de clone pe pământ/ Să-ntemeiez regatul îngeresc; Că peste răni , balsam, se înfiripă/ Icoana ta, de îndulcit privirea; poate ar fi trebuit să recunosc că te vreau/ femeie la pat nu icoană de închinat; Nu ți-am cerut nici bogății, nici faimă/ Ci doar iubire și înțelepciune,/ Iar tu mi-ai dat o inimă ce-ngaimă/ Doar numele femeii fără nume.*

Între frumusețea cărnii și iubirea văzută ca o biserică de gheață se desfășoară, se desfătă polimorfismele dragostei trupești spiritualizate: *Că frumusețea cărnii azi îmi pare/ De timp, de veșnicie mai presus; rămâi peste noapte în hotelul de gheață/ pe paturi de gheață între pereți de*

gheață/ să vezi ce fierbinte e dragostea să vezi ce fierbinte/ inima ta topind totul în jur; iarna e iubita mea din copilărie copilăria mea înghețată/ pe valea begheiului ... Iarna dragostei amintește poetului iernile copilăriei cu stele, colinde, mersul cu capra și Moș Gerilă – Crăciunul copilăriei noastre comuniste.

Iar anotimpul iubirii se suprapune peste cel al poeziei: *iarna e satul din copilărie îngropat în zăpadă în clinchet de zurgălăi/ e ceata de colindători cu steaua și neaua scârțâind sub bocanci/ e sania trasă de cai aburind și pârtia de pe dealul begheiului/ copiii care-l urcă și coboară și rămân copii/.../ iarna e anotimpul de grație e al nouălea cer/ din care vin să te colind lerui ler. Așteptarea, pierderea și regăsirea succesivă a iubirii, cuplate cu icoana/ imaginea iubirii sunt motive specifice eminesciene: *Iubirea nu e oarbă, cum zic unii/ Cum poate ești tentat să îți imagini/ Ea vede peste marginile lumii/ Și dincolo de ale vremii margini/.../ Și doar icoana ta în ochi mi-o suie/ Ca numai ei privirea-mi să se-nchine.**

În iubire, poetul e și prinț și cerșetor, în regatul iubirii el e regele care posedă prințesa: *Că peste noapte devenisem rege/ Ca să rămân iubirii cerșetor.*

Descoperim în acest volum ecouri din Esenin, Shakespeare – sonete – Baudelaire: *Iar de cobor în lumea ta mărunță/ În cafenea, pe lângă mateoși,/ Nu pot, în tinerețea mea căruntă/ Să înțeleg de ce te dai la toți.* Femeia căzută e prinsă de poet ca musculița în chihlimbar, la fel cum o face și autorul *Albatrosului rănit* în cele două muze ale sale, *Muza bolnavă și Muza venală*. Mai descoperim apoi, chiar destul de vagi, ecouri din Bacovia sau Arghezi – vezi poemele de la pag. 60 și 126, dar și din marea poezie a lumii, poetul nostru fiind fan Elytis, Seferis, Montale: *Mai plină de mistere ca Egeea,/ Decât Olimpul mult mai înălțată,/ Tu pentru mine nu ești doar femeia/ Ci timpul tot și veșnicia toată.*

Literele numelui tău. Inima în hârtie

De la iubirea – dar simplu – și uneori simplu exprimată: *Iubirea e un dar, cel mai ale / Ea leagă suflete și inimi leagă/ Și prin puterea sa, de ne-nțeles/ Ea ține împreună viața-ntreagă – se ajunge cu timpul la iubirea-halima postmodernă: și nu-s împăcat câtă vreme lipsești cum lipsește firul/ unei povești cum lipsește personajul central din poveste; ...mi-a dat imbold spre litere spre literele numelui tău; fă-mi plăcerea/ și lasă-te în cele mai frumoase cuvinte și lasă-te pe umărul meu/ când ți-e greu...*

În acest fel, poetul Nicolae Silade e pe cale să omologheze un stil aparte în sonetul contemporan, cum face orice poet autentic. Cum curentul filosofic al transformismului modern se confundă cu evoluționismul, tot așa există un transformism al dragostei, care însă presupune legea entropiei, degenerarea ei fizică și morală: *Pe fila albă când mi-așez stiloul/ Și chipul tău se trece-n poezie,/ Cerneala zugrăvește doar cavoul/ În care*

îmi îngrop iubirea vie; în ziua aceea am îmbătrânit. chipul meu nu mai era al meu/ inima mea nu mai avea inimă. drum fără drum. pași fără întoarcere; și lumea aceea cea mai frumoasă dintre lumi/ s-a dus în lumea celor duși din lume/ iar frumusețea unei mari iubiri/ în cele mai frumoase amintiri. În iubire ignorarea de către persoana iubită e mai mare pedeapsă ca moartea: Și nu pot să te știu în altă parte/ Și nu-s întreg când tu ești partea mea/ Iar viața dacă seamănă a moarte/ Eu și în moarte te voi căuta. Prin demersul cotidian al poetului, trupul iubitei cel căzut în vis intră în istoria literaturii: că trupul ei a încremenit în cuvintele mele/ la adăpost de orice vitregie a timpului. Armatele iubirii mășcăluiesc pe platoul înalt al intermundiilor, falie temporală între real-ireal, invincibilă: nu-i de ajuns că mi-ai ocupat viața cu armatele tale/ de atracții irezistibile nu-i de ajuns că ai instaurat dictatura/ în sufletul meu centrul de comandă în gândirea mea... Iar frumusețea iubitei,... criminală, devine o calamitate de nivel cosmic, inamicul public numărul unu: ție ți-ar trebui niște operații estetice care să facă din/ frumusețea ta ucigătoare o frumusețe cât de cât normală/.../ pentru ca privire tale să nu mă mai străpungă/ ca niște raze laser ți-ar trebui un orb...

Ciclul etern al iubirii se desfășoară între o venire – o plecare – o întoarcere, seamănă cu circuitul apei în natură, iar aparițiile ei fulgurante, meteorice: *Nu vreau să pleci, iar asta ți-o voi spune/ Chiar de rămâi în timpul ce-a rămas:/ O să te caut, orbecăind prin lume,/ Ca să te am și-n cel din urmă ceas; Știam c-ai să revii, dar îmi doream/ Să te-ntâlnesc din nou în paradis/ Iar visul era unul, să te am/ În împlinirea singurului vis. Inima poetului, cel veșnic cu capu-n nori, prinsă în mrejele dragostei, se învelește în poezie ca-ntr-un cort, o mantie și o mantisă: Mi-e capu-n nori și mîntea mi-e în ceață/ Dar inima, -nvelită în hârtie,/ Când rimele și ritmul o răsfăță/ Se dăruie, și peste veacuri, ție. Viața trece, omul se trece, vremea lacrimii atinge puterea iubirii, dar de învins n-o învinge nimeni... Ea este primul și ultimul port: mergi pe stradă alături de mine ca și cum/ acesta ar fi primul și ultimul drum.*

Materia cărții e împărțită în două: pe partea stângă, numerotate cu cifre romane – de la I la LXXVIII – există câte-un sonet în stil clasic, ritmat și rimat, jucăuș și tandru, conținând obligatoriu o strofă strălucitoare: *Iubirea mea e ca un tigru care/ Cutreieră pădurile flămând/ Și altceva nu vede, doar mâncare,/În prada lui, în față alergând; Să-mi desfășor iubirea mai departe/ Fără opreliști puse în auz/ Cum, dacă plouă, cerurile-s sparte/ Tot mai țâșnește apă în havuz. În partea dreaptă, numerotate de la a la z și de la 1 la 53 întâlnim poeme moderne – spre postmodern – grave, solemne, meditative. Iar printre ele, presărate ca mărgăritarele pe-o cărare care ar șerpui pe malul unei ape, câteva poeme antologice: vrednice a fi cuprinse în orice antologie de poezie modernă sau contemporană; cele de la paginile 21, 23, 33, 39, 41, 87, 93, 119, 135, 139, 143. Dar nu numai ele. Mai cu seamă că această culegere este doar prima parte a unei culegeri...*

Candela atârnată

*Între palmele gerului
Înfloresc trandafirii obrazilor,
Vorbele devin țurțurii iadului
În care viața se ascunde.*

*Mă vezi?
Nu mă vezi?
Palmele gerului lovesc
Și merg mai departe
Îndulcind răzvrătirea
Sufletelor învinse
De-o candelă
Atârnată de lacrimi!*

Întâlnirea

*Lumea venea în urma luminii,
Ochii lui semănau cuvinte frumoase,
Epitetele bunătății Domnului
Deveneau pe Câmpia Română mănoase.*

*Nu trăia în invidia, în ura omenească,
Săpa cu haru-i peșteri din granit,
Una se lăsa mai greu străpunsă:
Inima omului cu mersul rătăcit.*

*Din întâmplare-n Dobrogea la noi
Se întâlneau vizionarii stelari,
Sfântul Andrei și Moșul Crăciun
Munții-au dărmănat din inimile tari.*

*Unul a prevestit Nașterea Sfântă,
Altul adus-a învățătura tuturor,
Lumea se plimbă acum în lumina
Credinței zidite prin sângele lor!*

Lăute-n chip de căprioare

*Am tot cântat și am să cânt
La bucium doina românească
Și o lăută din pământ
Am să înalț, frumos să crească.*

*În ea să pun inima, jarul
Pe care îngerii în veci
Au mers să apere hotarul
Cu pieptul gol pe lungi poteci.*

*Eu îi cunosc pe toți, prin fapte
Sunt bunii și străbunii mei
Ce s-au jertfit pentru dreptate,
Pentru unire, pui de lei.*

*De-aceea cânt și-am să reasc
Un răsărit în bulb de soare,
Un bucium sfânt din care pasc
Lăute-n chip de căprioare!*

Mama, tata...

*Ani la rând mama și tata
Și-au scris inimii erata,
S-au rugat să fie buni
Să aibă sub cruci aluni*

*S-avem trișcă pe câmpii
Din coajă de poezii,
Numai sufletul îmi spune:
C-au plecat în altă lume!*

Șoapta cerului

*Din corn
Puzderie de flori
Încep un dans șăgalnic
Dealul, cioban uriaș,
Cușmă de hermină,
Eliberează stele
Ferecate în cleștar*

*Micul meu prieten
Strănută
când un fulg îi gădilă mustățile*

Zvon de ronțăit mic Într-o scorbură bătrână

*Închide-mă-n căușul palmei
de zăpadă
Nu mai distroieni potecile
Pune-mi și câteva alune
Fiecare sâmbure
un basm*

Joc

*Merii rotați,
Încărcați de nea,
Poalele fetelor
în joc*

Golgota

*Degeaba Golgota
Degeaba ținuite
Măinile și picioarele
Fără bucuria învierii*

Mamă

*Din nou pecetea sârmei ghimpate
Pe mână
Nici o pasăre nu mai vine în grădina
mea*

*Până și crizantemele
Au încremenit încercuite
Flori meschine prin pomi
Pământ sub unghii
Fire de iarbă în păr
Cârțița memoriei va săpa galerii lungi
Flacăra lămpii cu gaz
Dansează pe pereții mucegăiți
Iarăși a visat mama
Apă murdară în fântână
Capete de pești morți*

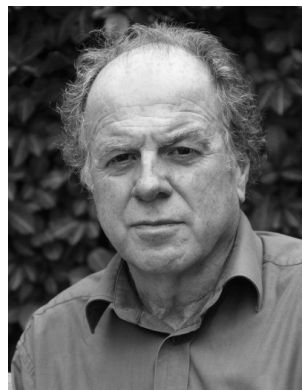
*Din umbră se desenează chipul ei
Sub voalul mortuar
Cu mâinile împreunate a rugăciune
Ceară, tămâie...
La loc de odihnă, la loc cu verdeață
Crucea albă...*

Dormi în pace suflet blând

Tată

*Cu nările fremătânde
Adulmecam
Mirosul de Mărășești
Din buzunarele
Laibărului*

*Valuri de iarbă
Se culcau sub coasă
Laptele ierbii
Dulce-amar
Înțepător
Cum dorul de viață*

PADDY BUSHE este un poet irlandez, născut în Dublin în 1948, și care locuiește în Kerry. A publicat opt volume de poezie, șase în limba engleză și două în limba irlandeză, precum și trei cărți de traduceri. Colecția sa cea mai recentă este *My Lord Buddha of Carraig Éanna* (Dedalus, 2012). A editat, de asemenea, *Voices at the World's Edge: Irish Poets on Skellig Michael* (Dedalus 2010). Traducerea în limba irlandeză a unei colecții de poeme de Somhairle MacGill-Eain, intitulată *Ó Choill go Barr Ghéaráin*, a fost publicată la editura Coiscéim. Este membru al Academiei irlandeze a scriitorilor, compozitorilor și artiștilor, Aosdána.

Urările de bun venit ale Lunii pentru Marea de primăvară

*Aștern o cale asemenea unei bucăți de mătase
Departe către orizont pentru tine.*

*M-am împlinit în mine, și în tine
Chemându-te înspre mine, inundând*

*Lungimea estuarului, a stâncilor,
Peste duritatea rocii și balansul algelor marine,*

*Peste bulele de aer ale scoicilor, peste homari
Și crabi sfidători cu cleștii ridicați.*

*Eu îți urez bun venit iar și iar
Dincolo de lungimea Căii Lactee.*

PADDY BUSHE

Pentru cei care conduc

*Și, da, e adevărat, ne-am înjosit în admirația
Turnurilor voastre de sticlă, și, da, v-am aclamat odată*

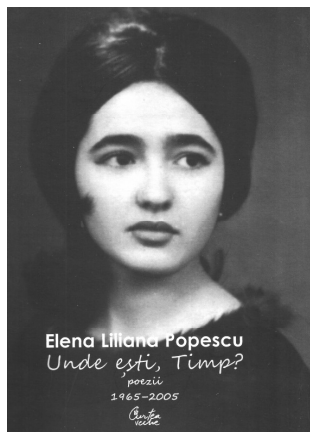
*Și iarăși, și, da, ne-ați uimit ochii
Larg deschiși, cu mărgelile și piese de argint,*

*Așa că am hrănit lupii care ne-au măcelărit mieii,
Ascunzându-ne intoxicarea cu mirosul de sânge.*

*Dar permiteți-ne să vă spunem limpede acum, folosind cuvintele vechi,
În față voastră, înaintea ușilor închise ale celor care vă conduc,*

*Și, cel mai tare și mai clar, către noi înșine, vinovații care suferă:
Păcăliți-ne o dată, să vă fie rușine. Păcăliți-ne de două ori, să ne fie
rușine.*

Prezentare și traducere din engleză de Elena Liliana Popescu

POEZIE ALBANEZĂ DIN KOSOVA

FLORA BROVINA

Mă vor chema fluture

*Dacă ai ști monotonia nopților lungi
Cu care poveste mă mai adormi?*

*Dacă ai ști setea mea nestinsă
Cu care fluviu mi-ai spăla scrumul?*

*Dacă ai ști sensul oricărui lucru
Denumirea lucrurilor din jurul meu*

M-ai denumi fluture

Ca floare mă păstrezi

*Mă ții ca pe o floare în mână
Dar eu sunt piatră*

*Mă ții ca pe o pasăre
Menținând zborul meu*

Dar eu sunt vânt

Iei roua mea

*Când afară plouă
Lasă-mă ca un copil
Să ascult
Basmul tău despre ploi
(Picăturile
Șuvoiul
Și fluviul)
Când afară plouă
Cu mâna încet
Îmi iei roua ochilor
Înainte să iau calea ploii*

În cameră

*În cameră
În această oră târzie
Multe lucruri dorm
În visele lor de miazănoapte
Tu obosit îți odihnești oasele*

*O lampă palidă luminează
Prieten nedespărțit
Noaptea târziu
Când gândurile hoinăresc
Când cauți ceva
Noaptea târziu
În liniștea camerei tale*

*Într-o cameră
Lampă doresc să fiu
Lumină ca să mă așez
Lângă tine să fiu
Iar tu...
Doresc să fi
Insomnia mea*

Portretul bătrânei

*În ridurile ei
Anii
În venele ei umflate timpul trecu
În tăcerea buzelor închise
Câte basme frumoase se ascund
Iar în ochi
Cât de adânc
Cât de adânc doarme trecutul
Tăcut
În portretul bătrânei*

Copilul cu baloane

*Primul s-a înțepat – el a devenit
palid
Al doilea s-a spart – el s-a înroșit
Al treilea s-a rupt – el a plâns

Cu bucăți rupte în mână
Copilul a alergat spre undeva

Iar un trecător nici n-a înțeles
Plânsul din povestea despre
baloane
Și copilul cu ochii legați în
depărtare*

Joacă

*Cu baston atâta insecta
Îi pierde echilibrul
Apoi o pune la cântar
O picătură de sânge
A rămas pe pământ
Joacă-te astfel cu insectele
A spus*

La trunchiul

*La trunchiul bătrân
Munții mă așteaptă
Privesc buze și mâini crăpate

Copacii se clatină
Peșterile deschid ochii
Tainele lor seamănă
Cu tainele mele

Pe munți și pe mine plante...*

În cuvântul tău

*În cuvântul tău porunca
Ridurilor timpului și numelui
moștenit
(Bunicul, străbunicul și tatăl meu)

În cuvântul tău nașterea plantei
Legenda pentru mine și verdele meu
(Floarea, frunzele și rodul meu)

În cuvântul tău și iarba mea
Copii în pașii dimineții
(Pas după pas până la cuvântul tău)*

**Traducere în l. română
de Baki Ymeri**

Iubesc cântecul

*Noapte frumoasă
Cântă la acest ospăț
Liniștit și amăgitor
Simt nostalgie.
Durerea
din ochii tăi o văd
În acest affect
lumea ta liniștită
vreau să o sting
fără lacrimi*

*Cântecul în durere
și în bucurie
Îl iubesc.
În aceste zile grele
aceiași suntem*

*Suntem fantasme
ale nopții trecute.
Subconștient
dorit dar liniștit.
Noapte frumoasă
pentru cântecele de durere
Plângem împreună*

*Durerile noastre
nu înduioșează pe nimeni
în această dimineață
aceiași suntem
singuri
liniștiți
îndurerați*

Avem timpul dușman

*Înghetat
de sentimentele încordate
ale bucuriei
în singurătate
pentru tine cânt
cine știe
pentru a câta oară*

*Pentru că
am nevoie de căldura
zâmbetelor tale
porumbel
cu inima arsă*

*În această seară
cu suflet
rănit
pregătesc
un pas ușor
să pornesc către tine*

*Până atunci observă
că ai timpul dușman
zilele din fața mea
au rămas în întuneric
înmormântate*

*Iar zilele din spatele meu
în asfințitul străin
înrobite*

Vino

*Vino
oriunde
te caut
în mulțimea oamenilor
la teatru
în drum
în...*

*Vino
vino seara
la miezul nopții
la asfințit*

*Vino împreună
cu nașterea soarelui
sau asfințitul*

*Vino în mijlocul
nașterii vestului*

*Vino
împreună cu ploaia
zăpada și vântul*

*Vino
în lumina soarelui
lunii
în întineric
ceață sau furtună*

*Vino
numai vino!*

În durere m-am transformat

*Primăvara în mine
a trezit inima din somn.
Toată ființa mea
te cheamă*

*Vederea
o am ațintită în râul
pe care o topești în undele albastre*

*Am vrut să fug cât mai departe
pe drumurile
prin care
am alergat împreună
către bucurie*

*Am vrut pe altcineva
să iubesc
dimineața la răsărit
pe altcineva...*

*Am vrut să-i întorc
toate sentimentele
păstrate pentru tine*

*Ca să nu plângă
în durere m-am preschimbat*

**Traducere în l. română
de Baki Ymeri**

Urmuz, the Less Well Known

On this writer's oeuvre, Eugene Ionesco, the well-known dramatist, pointed out that "Urmuz is indeed one of the forerunners of the universal literary upheaval, one of the prophets of the dislodging of social formations, of this world's ways of thinking and speaking, which under our very eyes shows how it absurdly disintegrates, as this writer's characters are actually doing." In other words Urmuz is the father of Surrealism in literature and art. Upon reading these statements, Tristan Tzara, its stepfather, jumped angrily to his feet, discomfited with having been so summarily dismissed from his seat. Yet, in spite of Tzara's strictures concerning the role played by Urmuz in the emergence of the absurdist trend in the literature of Eastern Europe, I have to point out that the latter's part is recognized in most of critical comments elicited by his work, which place him both synchronically and diachronically side by side with Alfred Jarry.

Urmuz – was the penname of the avant-garde writer a.k.a. Dumitru Demetrescu-Buzău (1882-1923) who, as a civil servant, was court clerk at the High Court of Justice in Bucharest (not an assistant to the clerk, as it has mistakenly been inferred by several of his critics in their commentaries). The court was housed within the Grand Palace of Justice lying alongside the embankment covering a downtown section of the Dâmbovița River. From his office windows, Urmuz had a glimpse of the spires of the stately Princess Bălașa Church, as well as of the Brancovan Hospital façade or the multi-tiered structure of the Central Supermarket. The latter two landmarks had simply vanished in the whirlwind of urban renewal, while the former was hemmed in by the high-rise buildings, which mushroomed all over the place during the last decade of the Ceausescu era. The position of court clerk affiliated with the High Court of Justice differed significantly in point of expertise from its counterpart at an Appellate Court or Local Tribunal. On sundry occasions this matter was a source of some confusion. In order to fill out a court-clerk vacancy at the High Court of Justice, the candidate had to be a graduate of the Law School and to have been for some time a tenured judge or prosecutor. At about 1924-25 the position of court clerk at the High Court of Justice changed its denomination to jurist associate.

During Urmuz's tenure, the court clerk participated in the judging activity per se regarding the appeals of the last resort that were submitted to the High Court of Justice. His presence during the debates gave him an opportunity to air his own views, and in the aftermath to edit the verdicts and decisions of the panel of justices with respect to the cases they had scrutinized.

Urmuz în
interpretarea
lui Silvan

The stages of the whole process revealed the thinking dynamics underlying the march of arguments wielded by the bench. Hence his input did not boil down to a merely mechanical transcript, but quite often it evinced a detailed and thorough knowledge of the legislation with respect to the legal principles governing the editing of the interpretations.

The way a trial has been conducted at the High Court of Justice becomes apparent in the “narrative threads” interlacing in the “Verdict” or “Decision” as marshaled through by that writer. Some time ago I had the opportunity to examine some of the decisions edited by attorney Demeterescu-Buzău a.k.a. Urmuz, between the 25th of March, 1921 and

the 20th of November, 1923, the very last of which having been penned, three days before his suicide. Some of them written out in his longhand, some others tapped on the typewriter (in accordance, of course, with Urmuz's own jottings). Some, neatly written out in ink are by various hands (presumably scribes hired piecemeal for the job by the High Court of Justice). I haven't succeeded, however, in ascertaining which had actually been penned by him. As is well known, no sample of Urmuz's script in his official capacity has been preserved, except only for the kind employed in family letters or in such prose pieces as *Plecarea în străinătate* / "Setting out on a Trip Abroad", *După furtună* / "After the Storm", and *Emil Gayk*. Moreover, if one compares his texts of juridical decisions with his literary and epistolary texts, no definite conclusion could be reached as to the character or features of his scribal-cum-attorney persona. Hence we shall not insist on this matter any longer. Enough to notice, though, that his "court-clerkish" signature (shown here in facsimile) evinces certain calligraphic flourishes, which might either be a symptom of neurotic wavering, or, on the contrary, a deliberate attempt to enhance the beauty and legibility of his signature.

Out of the numerous decisions composed or edited by Urmuz, I have selected for the sake of example, the one concerning the appeal of the academic philosopher Constantin Rădulescu-Motru to the High Court of Justice disputing the unfavorable verdict doled out to him in a trial involving his property rights over a plot of land in the countryside. In contradistinction with other last-ditch appeals, more or less humdrum, or more or less anonymous (from the present writer's standpoint), the conclusions reached by the bench, in rescinding the adverse verdict concerning Rădulescu-Motru's original appeal, conveys a thought-out and very carefully crafted decision. It puts forth an instance of great juridical subtlety, conjoined by a speculative stance, leading to an abstract and nuanced interpretation of the Civil Code. If we have quoted a fragment of it here, we haven't done it on account of its literary virtues, which might have enabled us to point to a certain prefiguring of the characteristic Urmuzianesque style. On the contrary, we've done it specifically to underscore the huge distance separating, I would say, his literary style and his legal discourse; a distance that is both programmed and programmatic. The idiolect of the former domain is ambiguous and (seemingly) illogical, whereas the lingo of the latter is precise and logical, edging toward the degree zero of the Romanian lexicon on the whole, and of the juridical one, in particular. There is at work, for instance, one type of linguistic behavior of such terms as 'procurer' and 'inalienable plots of ground' in the Rădulescu-Motru trial, and actually in any other trial, for that matter, and an entirely different kind of behavior in such a short story like *Cotadi and Dragomir*.

Translated from the Romanian by Heathrow O'Hare

Și clipa

*Deasupra-ne cerul aprinde
simfonia culorilor pure
din curcubeiele ce nu s-au născut
trezind în sufletul nostru deseori
prea împăcat cu el însuși
fiorul iubirilor care ne-au durut.*

*Trece-va zi și trece-va noapte
peste ce știm și peste ce nu știm.
Candela arde-n potirul prea mic
stranii jocuri de lumini și umbre
deschide-vor și închide-vor porți
spre amestec de totul sau nimic.*

*Cerul deasupra-ne arde văpaie
nestinsă de nicio îndoială
născută din vrăjile stelelor
iar în sufletul nostru roiesc
ucisele și uitatele iubiri
cu îndurerate chemările lor.*

*Deasupra-ne cerul – pururi ispită
cu noi ne-ndurarea zilei și-a nopții
și clipa din zboruri oprită !*

Uităm povara

*inconștienți
cu cerească dezinvoltură
de parcă-am fi nemuritori
ne risipim comorile sufletului
în toate câte ne-ademenesc
și după zi ceas de ceas*

și nu sunt puține...

*fermecați de plăceri
prea des efemere
hăituiți și robiți
de viclene înșelătoare obsesii
închidem rațiunea
în țarcuri de visuri
și îmbătați de iluzii
uităm povara genunilor
sălășluite în noi*

ALEXANDRA ROCERIC

Sapientia

Soțului meu iubit, Iliuță
(Ilie Chiuriu Sr. *In memoriam*)

- Dragostea adevărată înseamnă: sunt tu, ești eu. Și nu: ești al meu, sunt a ta, etc.
- Ce mare e diferența dintre tăcere și liniște!
- De ce așteptăm evenimente în fiecare zi?
- Iluziile sunt un fel de speranțe încăpățănate.
- Câtă resemnare se include în îngăduință?
- Din fericire, există atâtea feluri de a fi frumos.
- Trebuie să înțelegi (corect) valoarea unei promisiuni.
- N-am cunoscut mulți oameni de la care să nu fi învățat absolut nimic.
- Leneșul știe să se folosească de amânări.
- Răbdarea este o virtute subapreciată de cei care o confundă cu placiditatea.
- Singurătatea nu o ai, te are.
- Nu există niciodată un prea târziu pentru a face rău!
- Prea multe dureri pornesc din contratimp.
- Uitarea ne scapă de nebunie.
- Amintirile și planurile sunt ce ne leagă de oameni.

IOAN GÂF-DEAC

Interiorizarea și exteriorizarea semnificațiilor pentru construcția sensurilor poetice

Poezia poate fi un flux luminos care în chip idealizat deschide imaginea lucrurilor dintr-o lume trecută, proiectată articulat într-o lume prezentă.

Suprafața pură a experiențelor emoționale adunate la un loc nu există din cauza proprietății fenomenologice generale, naturale a limbii/ limbajului.

Categoriile de pre-conștiințe există în schimbul angajamentului de a “scrie” pentru “a relata”, respectiv pentru “a zice”.

Subiectele determinate ale poeziei provin din temele particulare, din resursele experiențiale ale mediului poetic.

“Fabricația” unei poezii este “creație”.

Formele poetice se realizează, semnificațiile se întrevăd din comprehensiune.

Acțiunea de “a scrie” are putere, forță, iar semnificațiile poetice sunt solidarizante cu procesul de întreținere a comprehensiunii.

Scrierea poeziei nu este un fenomen “prea mental”, ci doar un proces de precedență intuitivă.

Poezia se lasă pe sine totalității figurative, inteligibile a limbajului. Poetul devine instanță pragmatică, decident în privința formelor, a adâncimii și lărgimii spațiului temporal în care fermentează trăiri emoționale.

Construind o poezie, se petrece animismul formei, rezultând astfel un anume comportament din partea instanței pragmatice a lucrării poetice.

Poetul nu-și poate măsura puterea imersiunii în spațiul trăirilor emoționale, ci mai degrabă se lasă plutind în destinul său formal de scriitor, integrând semnificații și alinamente semnificante.

Limbajul fizic al valorilor dintr-o poezie contribuie la instaurarea cel puțin a unei forme în mulțimea de valori simbolice din trăiri/ experiențe emoționale.

De aceea, poezia are funcție generală simbolică în mediul comunicațional societal.

În fond, semnificațiile trebuie împlinite, încoronate cu ajutorul versului în poezie.

Ștergerea distanței între poet și poezie se petrece când lucrarea *este creată*, iar subiectivitatea creatoare este oprită din animismul ei, din urnirea declanșată la începutul intențional al operei.

Este interesant faptul că valoarea simbolică a poeziei tulbură atâtea mecanisme și funcțiuni dintr-o lume a nerezonanței spre a produce complementarități rezonante într-o lume a trăirilor experiențiale emoționale.

Dealtfel, dimensiunea simbolică a poeziei (limitarea fizică a mărimii, a produsului oferit spre consum și “de zicere”) este acomodată cu dimensiunea valorică intangibilă în domeniu.

Considerăm că în cazul de mai sus, eventualele valori rituale nu au în poezie rol de încărcare reală cu semnificații, deoarece acestea au statut de “prefabricate” spirituale.

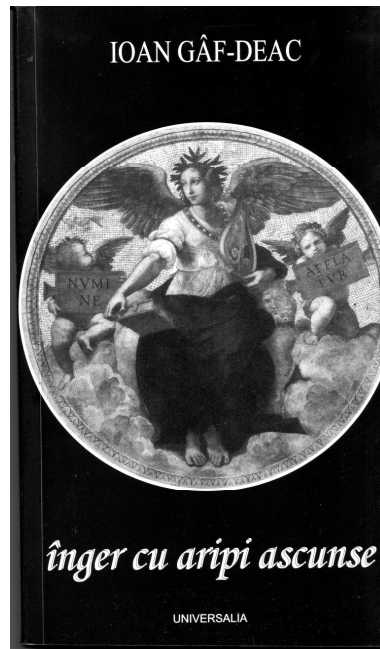
Puterea simbolismului în poezie nu este construită esențial din subputeri valorice/ ritualistice.

Poetul recurge la limbaj pentru descătușarea imaginilor, viziunilor, pentru explicitarea semnificațiilor semnificante.

Până la urmă, semnificațiile se închid pe o suprafață care permite exteriorizarea elementelor de sens într-o poezie.

Semnificațiile poetice dobândesc, în fapt, putere de simbol poetic generalizat.

Interioritatea de pe suprafața semnificațiilor devine legată de exteriorizarea sensurilor poetice.

Colectivizarea forțată

*Pe vremea colectivizării, Gogu Ocroteală
Din Rudarii Olteniei s-a băgat, să-i ajute
Pe cei de la raion și alerga prin sat
Zi și noapte să-i forțeze pe oameni
Să se înscrie la Gospodăria Agricolă Colectivă
“Drumul lui Lenin.”
Venise și unu Călinescu, avea un nas lung
Și purta un șal roșu.
Ăla umbla prin sat și făcea un C pe poartă,
Adică, pentru el, însemna că te-ai trecut la
Colectivă.
Dacă nu-l aveai pe C pe poartă,
Te chema cu cererea de intrare
Și trebuia să plătești și o taxa de 25 de lei.
Pe atunci era o sumă mare.
Ocroteală era cățelușul lui și toată
Ziua se gudura pe lângă pulpana
Ăluia.
Și-l informa de tot ce mișcă în sat.*

*Umblau de două luni după Nicu Ascunseanu
Cel mai bogat din sat: 35 de pogoane
De pământ, car cu boi, cazan cu țuică,
Treierătoare și cea mai răsărită casă.
Îl urmăreau și nu-l găseau deloc.
Ăsta stătea pitulat prin pădurea Ivănoaia,
Departa de sat, în apropiere de Palilula.
Într-o noapte, venise acasă după provizii
De mâncare și după schimburi de haine.
Și l-au prins, nu mai avea unde să fugă.
Erau și trei milițieni înarmați.
Au deschis poarta și au băgat dubița neagră
În curte.
Nevastă-sa și cele trei fete mărunțele
au început să plângă.
Au crezut că îl arestează și îl duc la Bug
Ca pe Pârvu lui Ureche.
L-au suit în mașină și au plecat.*

Ocroteală, care n-avea nici în clin, nici
În mână cu colectivizarea forțată a
Agriculturii, a început presiunea și
Intimidarea:
- Te treci, Nicule?
- Nu, mârâia Ascunseanu.
Dacă ar fi fost doar ei doi,
I-ar fi pus mâna în gât și l-ar fi sugrumat.
Dar așa a înghițit în sec și un milițian
L-a lovit cu patul armei peste față
- Stai jos pe banchetă, banditule, s-a răstit Ocroteală
Era și el om din sat și se purta așa ?!
S-a așezat.
- Legați-l la ochi, și l-a legat milițianul
Care îl bătuse.
Pe urmă către Călinescu:
- Tov. instructor, eu zic să-l ducem la Calafat,
Să-l aruncăm în Dunăre și scăpăm de el.
- Așa e bine, tovule, i-a răspuns ăla.

Au mers toată noaptea și dinspre ziuă
l-au dat jos.

L-au dezlegat la ochi și a privit
Înainte de el.
Nicu Ascunseanu și-a făcut scurt socotelile:
"Doamne! Țștia m-aruncă în Dunăre și
Îmi rămân nevasta și cele trei fetițe
Pe drumuri."
- Te treci, bă, banditule ? l-a înghionțit Ocroteală.
- Mă trec...
- Bine. Hai în mașină.
În dubița neagră, Nicu Ascunseanu a semnat
Cererea de intrare în colectivă și în
Câteva minute l-au dus acasă,
Au deschis ușa și l-au îmbrâncit
În fața porții.

Atunci, și-a dat seama Nicu Ascunseanu
Că îl plimbaseră toată noaptea pe
Câmp și prin sat și a înțeles că
De fapt Dunărea era Jiul...

DANIELA GÎFU

Un Poet cât o instituție George Filip – 75

Îl știu pe George Filip puțin înainte de a deveni septuagenar. Era spre sfârșitul toamnei anului 2008, când un prieten comun, arhitectul Ionel Vitoc, m-a invitat la o seară de poezie românească. Poezie românească scrisă cu lacrimi de dor de vatră. Avea să-l cunosc atunci pe unul dintre cei mai importanți poeți români ai exilului, cunoscut în comunitatea românească din Canada, drept *Poetul*. Apelativ moștenit încă din perioada când trăia în România, datorat vestimentației sale nonconformiste, plus pletele ce nu le-a tăiat de tot nici până azi. E imposibil să nu-l remarci.

Tot în acea seară l-am cunoscut și pe Alex Cetățeanu, cei doi fiind apropiați atât în cuget, cât și în simțire. Doi visători la o Românie ideală. Mai mult, vin adesea împreună în vizită la cei rămași în țară, rude și foarte mulți prieteni. Și nu vin niciodată cu mâna goală. Câte-o traistă plină de cărți și reviste... Creează cât alții nu-și fac vreme să citească. De atunci am devenit nu doar colegi de redacție la revista *Destine literare* (Montréal), dar și foarte buni prieteni.

Nu am să repet prea multe aspecte din viața biografică a poetului George Filip, pe care le-am consemnat în detaliu la aniversarea celor 70 de ani de căutare, sfidare și permanentă neliniște, ci am să-mi îndrept atenția asupra operei acestuia.

Căutarea e vie la George Filip. Scrie cu o frenezie și-o forță creativă ieșite din comun. Când revoltat, când întristat, când îndrăgostit, când... Motivul?

Fiindcă toată viața mea am fost un om liber, un poet anticomunist – spune George Filip cu un amestec de nostalgie, semeție și rătăcire printre amintirile vremii sale pămâtenene.

Sfidarea oricărui sistem politic, începând cu cel comunist este susținută de izgonirea sa în exil. Dar, care l-a învățat să trăiască liber. Fire deschisă, reușește să insufle nevoia de cuvânt scris în inimile multor

Redacția revistei noastre se alătură tuturor prietenilor și admiratorilor poetului George Filip la această frumoasă aniversare urându-i noi succese pe mai departe în activitatea literară. LA MULTI ANI!

români nevoiți să aleagă drumul exilului. Cuvânt ce devine, adesea, imperativ pentru inducerea în memoria colectivă a dorului de ACASĂ.

Rămâne neliniștea îmbrăcată în mii de stihuri. Nu cred să fie-n lume un iubitor al versului și să nu fi citit o poezie care să poarte semnătura, *poet total sau poet liric...* George FILIP, fiindcă - zice acesta - *o știe foarte bine omenirea / că eu am fost poet efervescent* (din volumul *Axiome*, 2013).

Momentul '89, atât de mult așteptat și viersificat, văzut mai ales ca un moment al eliberării spirituale, îl aruncă din nou în brațele amărăciunii. Că am asistat la un act teatral și că cei ce-au urmat liderilor comuniști nu sunt decât *o gașcă de oligarhi neocomuniști care jonglează cu destinele țării și unii se salvează plecând în străinătate (...) dar uită de biserici și de Dumnezeu*. Dacă momentul '89 nu i-a adus salvarea mult-dorită, condeiul, cu siguranță, da.

Putem vorbi și de omul împlinit, George Filip?

Credem că da. De câțiva ani trăiește o specială poveste de iubire - cum altfel - cu o româncă ce poartă nume sfânt și atât de drag Poetului, Maria... *și-mi puneai sub cap mănunchi de stele / ca prin nunți de prinți - imaginare / spune-mi tu Maria, e adeva / sau eu cred lucid că mi se pare?* (din volumul *Axiome*, 2013).

Mă gândeam deunăzi, că întrunește toate calitățile pe care le asociem unui poet. Serios, impozant, însingurat, caustic, spontan, căutător de idealuri, inepuizabil, neliniștit, imprevizibil, un chip lipsit de angoase și fandoseli, George Filip te cheamă să-l descoperi...

Și, totuși, cine este George Filip?

Întrebat despre identitatea sa, poetul răspunde cu adânci înțeleșuri, în versuri: *Nu-s George Filip, ăsta-i doar un nume, / Bătut cu fierul roșu, un stigmat, / Să nu mă rup de cârdul meu prin lume, / Când pe idei mă vreau crucificat* (din vol. *Din oglindă*, 2005).

Sau, altfel spus, cu ce ne-a cucerit George Filip?

Cu moștenirea sa genetică, fiind sânge din sângele lui Goga, cum consemnează el însuși când vorbește de venirea lui pe lume, 22 martie 1939 la Tuzla, fiu al jandarmului Pandele și al mamei Floarea. Este al cincilea băiat din cei șase, și-i place să spună despre sine că *astfel, cel născut în scutec de vers s-a luat la trântă cu viața și a devenit Poetul George Filip, poetul cu ... fără... lauri*.

Cu admirabilul și neclintitul său sentiment că însuși Eminescu glăsuiește prin versurile sale... Ascuns într-un pod din Schitu-Costinești, citea "Geniu Pustiu", alimentându-și sufletul din patima cititului. Avea doar 9 ani. *Am început să-mi adun poezioarele într-un caiet pe care îl țineam pitulat printre coceni*.

După un furtunos debut în România (prima sa carte, *Matematica pe degete*, dedicată copiilor, vede lumina tiparului abia în 1974 - un tiraj fantastic: 64.000 exemplare; 7,50 lei bucata - scrisă, cum zice poetul, *în cap*, la pușcăria din Turnu Severin), urmează alte trei volume, an după an,

în perioada 1975-1977: *Anotimpul legendelor* (1975), *Desant satiric* (1976), *Drumuri de baladă* (1977). Parcurs liric întrerupt, căci, înscris pe *Lista pentru drepturile omului* inițiată de Paul Goma, este judecat public la Tuzla și obligat să accepte cea mai aventuroasă provocare a vieții sale: exilul... După peregrinări prin diferite țări europene (Austria, Germania, Franța), alege în anul 1982 Montréalul ca oraș de reședință.

Și a început să zidească: prima televiziune în limba română din exil, *Teleromânia*, chiar în anul sosirii sale în Canada; membru fondator al Centrului Cultural Român; redactor la Ora de radio în limba română și la revista multiculturală *Humanitas*; membru fondator al Asociației Scriitorilor Români din Canada; secretar literar al revistei *Candela de Montréal*; înființează Editura "Destine" și, recent, o nouă Asociație scriitoricească numită ostentativ SRI - *scriitori români independenți*, al cărei președinte este.

Lista volumelor semnate de Poet nu se încheie cu cele amintite mai sus. Sau, mai bine zis, abia începe: *Zei fără armuri* (1989), *Era confuziilor* (1993), *Poèmes sur feuilles d'érable* (1998), *Din taine* (1999), *Diana* (2002), *'89 Poeme îndoliate* (2002), *Văd lumina* (2003), *La planète plate – Poèmes* (2004), *Singur împotriva destinului* (2004), *Aezii privesc* (2005), *Zilele săptămânii* (2005), *Din oglindă* (2005), *Țara din lacrimă* (2006), *Cântecul lebedei* (2009), *Axiome* (2013), *Top secret* (2013), etc.

Pentru toate acestea și multe altele ce vor veni i se decernează în anul 2011, titlul de *Cetățean de onoare* al comunei sale natale, așa cum îi place *Poetului* să spună, Tuzla. Consemnat de-a pururi în *Analele* vetrei sale sufletești.

Și, totuși, fiecare prag al ființialității sale rămâne încă sub semnul remușcărilor, că e departe de ce și-a propus să realizeze. *Sunt convins că lirismul meu e cartea de vizită cu care mă voi legitima în posteritate și la porțile lui Dumnezeu*, spune maestrul George Filip într-un material aniversar.

Acum, după mai bine de 30 de ani de activitate literară, este unul dintre cei mai activi români din diaspora.

Fiți convins că în fața lui Dumnezeu, cartea de vizită pe care vreți să o prezentați va fi dusă pe aripi de îngeri!

La mulți ani, *Poete George FILIP!*

Dumitru Ichim (Kitchener, Ontario, Canada) la 70 de ani!

“Dumitru Ichim este un poet născut, iar nu făcut. În versul său răsună universul, dar totodată în el se cuibărește arzând pustia pe care poetul știe să o facă să rodească. Cuvântul său rostit ,cu putere’, este muiat în har și vine în poezie năvalnic, încins de zelul mărturisorului care știe ce spune și mai știe că trebuie să spună, căci dacă el va tăcea, pietrele vor striga” (Dumitru Ichim, *The Ideogram of My Soul / Ideograma sufletului meu*, traducere în limba engleză de Muguraș Maria Petrescu, Editura, Gracious Light, New York, 2013, 127 pp., prefață de Th. Damian, p. 7).

Anotimpul cinci al lui Vivaldi

*Când ai să vii
nu-ți bate capul să iei
cu tine
tot felul de lucruri
nefolositoare;
poate o îmbrățișare
dintr-un descântec de tei
va fi O.K.
Singurul lucru la care jinduiesc
este sărutul nostru pământesc.
Spune-i dar Corăbierului
că l-am lăsat
la marginea cerului.
În rest,
nu-ți bate capul să aduci
nici măcar
timpul apelor spus.
De nu vei uita de sărut,
Vivaldi o să ne fie de ajuns,
mai ales că la cele patru
anotimpuri,
a mai luat un împrumut
de veșnicie,
spre a-l scrie pe-al nostru.
În plus.*

Vivaldi's Fifth Season

*When you join me
don't bother to take
with you
all sorts of
useless things;
maybe a hug
from the magic charm of a linden
tree
will be OK.
The only thing I yearn for
is our earthly kiss.
So, tell the Boatman
that I left it
at the border of the sky.
For the rest,
don't even bother to bring them
at least
the so-called time of waters.
If you don't forget about the kiss,
Vivaldi will do it for us,
especially for the four
seasons,
he got an extra loan
of eternity
in order to write ours.
In addition.*

Traducere în limba engleză de Muguraș Maria Petrescu

Redacția revistei noastre se alătură tuturor prietenilor și admiratorilor Părintelui Dr. Dumitru Ichim la această frumoasă aniversare urându-i noi succese pe mai departe în activitatea sa pastorală și literară. LA MULTI ANI!

Eugen Evu la 70 de ani!

“Ca un fel de răzvrătit împotriva (dez-)ordinii lumii, împotriva ordinii acesteia, ca un profet, ca un misionar, așa scrie Eugen Evu. Când te lupți cu realitatea prezentă, înseamnă că ai de propus altceva, că ai descoperit sau ți s-a descoperit o altă paradigmă și că pe temelia acesteia, ca-ntr-o nouă viziune, pornești la munca sisifică de reordonare a lumii.” (Eugen Evu, *Amintiri care vor veni / Memories to Come*, traducere în limba engleză de Muguraș Maria Petrescu, Editura Singur, Târgoviște, 2012, 184 pp., prefață de Th. Damian, “Poetul la amvonul templului interior”, p. 3).

Ars poetica

Sau feminitatea artei

*Mătase-a umbrei rezonantă,
au colorat-o insomnii
fantasma Lumii, increată
vizând a naște și a Fi*

*A nopții sacră inocență
Fecioara cosmicelor genii
Zidind sanctuarele Absenței
Prezent-continuu, prin milenii...*

*Eon cu foame de lumină
la îngeri moartea-i feminină.*

Ars Poetica

or the Womanliness of Art

*A silky shadow, in vibration,
colored for good by sleeplessness
World's bizarre dream, into creation,
dreaming of pro-creation and Existence*

*Of evening's sacred innocence
The Virgin's cosmic Genii
Erecting shrines to glory's Absence
A constant presence, through the ages...*

*An eon mad about the light
A woman's art in angels' sight.*

Lumina care vede...

Tau

*Ceva prin ochii tăi
se uită-n lume.
Cu-aceiași ochi în palmă
vezi bobul de orez
Puzderia de stele, Număr-nume
și deopotrivă forme,
morfostructura cum e,
sinapsa dintre neu (T) roni
și Mieș...*

The Light that Sees...

The Tau

*That something in your eyes
will look around the world.
Those eyes in your palm
will gaze at the rice grain
The billions of stars, the Number-name
and similarly – shapes,
the morphostructure is
the synapse in between the new
(T) hrones
and the Cores...*

Traducere în limba engleză de Muguraș Maria Petrescu

Redacția revistei noastre se alătură tuturor prietenilor și admiratorilor poetului Eugen Evu la această frumoasă aniversare urându-i noi succese pe mai departe în activitatea sa literară. LA MULTI ANI!

De veacuri

*Curg, curg, curg și iarăși curg
Doamne, oare de când curg
Până când și până unde
neopritul dans isteric,
dans de coapsă, dans homeric și perfid?
Niște monștri preistorici
înrușiți cu niciodată!
Niciodată nu au somn, niciodată pace-n soare
ghiftuiți cu solzi ce sar
dintr-o apă-n altă apă trecătoare.
În decor de ilustrată,
de sus luna, ca o fată deflorată-n
fân eteric, când și când le cere partea
de plăcere în cădere pe-ntuneric.*

*Curg, curg, curg, și iarăși curg,
cad năpraznic munți prin apă zburători
de la începutul lumii cataclisme
zodia nemuritori.
Curg cascadele de veacuri
fără paos și repaos,
nezidite ctitorii moștenite de la haos.
Niște monștri preistorici,
niște veșnicii de apă...*

*Doamne, sfinte, oare din ce galaxii
permanența își adapă?*

Leacul

*Toate, vrute și nevrute,
toate au mai fost odată.
Sub aripile-n zbor,
totul pare fără pată!
Te-am dus în brațe ca pe prunc,
ca pe povara grea în spate
încă trudesec să te arunc.
Te-am dat pomană-n mănăstiri.
În grădina mea de suflet n-a fost zi
să nu-mi dai apă spinului
din trandafiri.
Mai vindecat de viclenii,
și chiar la nimeni nu m-ai spus
când am plâns însângerat
de ghiara falselor prietenii.
Mi-ai dat să beau din cupa ta
și mâinile altora, cucută, ba și miere,
iar când târziu nu te găseam
mi-ai dat cu pumnul somnifere.
M-ai îngropat în miez de vară
într-un ocean de frunze moarte
deși știai că muguri verzi
nu mai au timp să mă dezgroape!
Te-am iubit singurătate!
De multe ori te-am căutat.*

*M-am certat cu nerăbdarea,
cu ziua ta lungă de post,
ba am flămânzit cu tine,
ba la balul tău am fost.
Cu romantismul tău, vodevil
de operetă,
mi-ai stors lacrimă de om
pentru oful dintr-o noapte
indiscretă.
Da, te-am dorit singurătate
când încă nu te cunoșteam,
când mi te mlădiai mieroasă
printre gratii de la geam.
Iartă-mă, dar într-o zi
mi-a sfârșit călcâiul.
În sfârșit te-am cunoscut!
Ne rămâne să suflăm.
tu într-o lumânare,
eu, ... deși târziu, și în iaurt! ...*

despre distanța mea de om rotitor

a venit la mine o pasăre și mi-a spus să
merg după ea

- cum de vorbești pasăre în distanța
aceasta a omului cum de pricepi ?
- nu vorbesc ci numai adun din semințele
Domnului și le potrivesc rotitoare din loc în
loc ca să se poată număra oamenii- a răspuns
pasărea în timp ce mergeam după ea
pasărea care zbura înaintea mea la doi pași
- auzi pasăre spune-mi te rog de unde vii
de unde mă cunoști și cum de ai știut că sunt
viu?
- de unde vin eu ai plecat tu iar de
cunoscut te-am cunoscut când erai mort -
spuse din nou pasărea dând din aripi fără să
se audă

- măi pasăre dintre toate distanțele de pe la
noi cea mai frumoasă este lumina iar dintre
toate dealurile de pe aici cel mai lin este un
măr când înflorește și dintre toate absențele
pământului cea mai dureroasă este femeia
(dar pasărea tăcea de parcă muțenia
lumii se agățase de pliscul ei. tăcea și zbura
mai departe

- pasăre de ești cum spui de la Domnul
spune-mi ce este iubirea în ce se măsoară
timpul acolo ce se cumpără și ce se vinde ce
se înalță și cum se ridică...
- nu există timp ci numai oglinda unei
vedenii nimic nu se cumpără nimic de vândut
iar de înălțat niciodată ce a mai fost ridicat.
Vrei să știi ce este iubirea? mă întrebă
pasărea oprind din zbor vrei să știi ce este
iubirea strigă pasărea înfoid tu tu vrei să știi
ce este iubirea începu să țipe ea pasărea tu tu
vrei tu să știi ce este iubirea urla pasărea cât
putea tuuuuuuuu tu vrei să știi ce este
iubirea... tu.... care ești... aripa mea?

**Gânduri pierdute
într-o vară**

*Gândurile tale,
Înfrunziri adevărate.
Frumoase liniști,
In care,
Te caut, pe tine,
Frumoasa mea
Ce porți în căușul palmei
Fructe de zmeură coaptă.
Aș vrea așa de mult
Să sorb cu buzele mele
Fierbinți de dor
Dulceața sărutului
Pierdut într-o vară.*

De ce ?

*Este târziu
Și toată lumea doarme.
Numai are nimeni puterea
Să mă privească și să mă asculte.
Numai zeii
Își prelungesc privirea
Peste chipul meu
Obosit.
Într-o clipă,
Îmi vine să râd,
Apoi să întreb
De ce atâta nepăsare
Când la casa mea
Toate ușile sunt deschise
În liniștea
Și sufletul meu
Ce arde în psalmi.*

O tăietură

*Bătăile inimii înecatului,
Erau în prag să devină tăcere.
Doamna, ce ținea fluturi în palmă,
Părea cuprinsă de depresie.
Distanțele, parcă zac
Ca niște găște bătrâne.
Citindu-l pe Camus,
Văd, din loc în loc
Zei învinși. Invadați de vise,
Undeva, linia roșie a orizontului
Intră-n apa mării, amară.
O tăietură, lungă,
Desparte albul genunchilor tăi
De așteptările mele.*

Cu iubirea poeziei

*M-am născut la poarta poeziei
Acolo unde se petreceau
Mai multe lucruri
Deodată.
În același timp, ploua,
Bătea vântul ,
Cădea roua și răsărea soarele.
Iarba își arăta verdele crud
Iar merii se-nveleau în floare
Piatra îmi aducea sunetul aproape,
Frunza se legăna în ochiul meu
Albastrul pur alerga în lungul
Și-n latul cerului.
Se-ntorceau cocorii
Și eu nu făceam altceva
Decât să mă nasc în fața poeziei.
Niciodată n-am să uit acea zi
Nici acea singurătate, ce nu-mi
mai aparținea.
Cu iubirea poeziei
M-am acoperit, ca pământul
cu umbră și flori.*

Și revistele românești se întâlnesc odată cu editorii lor.
Doru Eugen Popin (st.,
Alternanțe)
și Th. Damian (*Lumină Lină*)
în 18 februarie 2013 la Murnau
în Germania.

28 februarie 2014. Biblioteca municipală „Theodor și Aristia Aman” din Craiova. Lansarea volumului de poezie *În casa fulgerului* de Th. Damian.

Prezintă scriitorul Dan Anghelescu, ascultat de actorul craiovean Angel Rababoc (dr.), scriitorul și editorul Aurel Ștefanachi din Iași (directorul editurii TipoMoldova), Th. Damian și Prof. Dr. Mihaela Albu.

Recită din poezia lui Th. Damian actorul craiovean Angel Rababoc.

**În 6 martie 2014 Th. Damian a citit din poezia sa în Cenuclul
Uniunii Scriitorilor din Botoșani condus de Gellu Dorian.**

De la dreapta: scriitorii Gellu Dorian, Nicolae Corlat, Cristina Prisacariu Șoptelea, Th. Damian, Mircea Oprea, Ștefan Dodiță, Dumitru Nicșanu, și (jos) colegi de școală elementară, Dragoș Candiescu (st.) și Pamfil Rotaru.

Atmosferă de cenuclu.

7 martie 2014, Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava, Expoziția lucrărilor lui Liviu Șoptelea.

Artistul alături de două dintre lucrările expuse.

Liviu Șoptelea mulțumește celor care l-au prezentat: Prof. Dr. Ana Maria Ovadiuc, criticul de artă Prof. Dr. Sabina Fînar și Prof. Dr. Th. Damian.

Ana Maria Ovadiuc cu cei trei prieteni: Th. Damian (st.), Mircea A. Diaconu și Gellu Dorian.

Grup de prieteni la expoziția artistului Liviu Șoptelea. De la st.: Liviu Șoptelea, Iulian Djubinski, Sabina Fînar, Mihai Pânzaru, Cristina Șoptelea, Gellu Dorian, Ana Maria Ovadiuc, Th. Damian, Mircea A. Diaconu.

Aspect de la întrunirea din sala primăriei: Th. Damian (dr.),
Muguraș Maria Petrescu, Anca Sîrghie, Passionaria Stoicescu,
Paula Romanescu, Dan Anghelescu.

Aspect de la întrunirea din sala primăriei. De la st. Muguraș Maria Petrescu, Th.
Damian, Primarul municipiului, Ovidiu Teodor Crețu,
Dorel Cosma, Elena M. Cîmpan, Eugenia Negrean, Pr. Nicolae Feier.

În aceeași sală a primăriei.

Th. Damian (centru), Liviu Șoptelea, Paula Romanescu (dr.) și Anca Sîrghie cu o parte dintre dansatorii bistrițeni.

Redactori și directori de reviste: Dan Anghelescu (st.), Mihaela Albu, Th. Damian.

Ioan Gâf-Deac și
Maria Gâf-Deac

La Hordou în casa lui George Coșbuc, ghidul Vasile Sandu explicând și recitând, secundat în cor de poetele Paula Romanescu (dr.) și Passionaria Stoicescu. Th. Damian (jos), Dan Anghelescu (st.) și Liviu Șoptelea ascultă atent.

La Casa memorială
„George Coșbuc”
din Hordou.
De la st.:
Paula Romanescu,
Dorel Cosma,
Anca Sîrghie,
Silviu Guga,
Dan Anghelescu,
Th. Damian,
Florentin Popescu.

La Biblioteca municipală preoții și scriitorii Th. Damian (centru dreapta) și Ioan Pinteș (directorul bibliotecii) împreună cu colegii scriitori Florentin Popescu (st.) și Ioan N. Roșca.

O parte din grupul Lumină Lină la casa memorială „Liviu Rebreanu” ascultând cu atenție explicațiile ghidului, Valer Ilovan.

Dan Anghelescu în ipostază muzicală.

Popas literar la Sighișoara: Mihaela Albu, Dan Anghelescu, Florentin Popescu, Liviu Șoptelea.

14 martie 2014. Continuarea întâlnirilor „Lumină Lină” la Gura Râului, lângă Sibiu (Pensiunea Brad).

15 martie 2014. Poeții Passionaria Stoicescu, Florentin Popescu (mijloc) și Ioan N. Roșca.
„Doi” prieteni erau/ Cum n-au fost niciodată/ Dar era și o față/ Și amândoi o iubeau”...

18 martie 2014, Grădiștea, jud. Giurgiu. Th. Damian în vizită la fascinantul scriitor nonagenar Radu Theodoru.

București, martie 2014
O frumoasă prietenie: Vasile Andru (st.) și Th. Damian.

Duminică 23 martie 2014, Muzeul Țăranului Român.

Aspect de la lansarea revistei *Lumină Lină*.

4 aprilie 2014, lansarea numerelor 1 și 2 ale revistei *Lumină Lină* în cenaclul nostru.

La prezidiu:
Napoleon Săvescu
(st.), Th. Damian,
Mariana Terra,
M. N. Rusu și
Otilia Montano.

27 Aprilie 2014. Oaspeți din România la Biserica noastră; profesorii de la Facultatea de Teologie a Universității din București.

De la st.: Pr. Dr.
Ștefan Buchiu
(decan), Pr. Dr.
Constantin Preda,
Dr. Ionuț Tudorie,
alături de Pr. Dr.
Th. Damian și
preoteasa Claudia
Damian.

Al 49-lea Congres Internațional de Studii Medievale la Western Michigan University, Kalamazoo, MI, 8-11 mai 2014.

Rev. Prof. Dr. Andreas Andreopoulos (st.), Pr. Prof. Dr. Theodor Damian.

Rev. Prof. Dr. Clair McPherson

Dr. Napoleon Săvescu între
două muze academice: Daniela
Anghel și Ileana Enciu.

11 mai 2014, Biserica „Sf Ap. Petru și Pavel”, New York. Sărbătorirea Zilei mamei, a Zilei Independenței de Stat a României și a Zilei monarhiei.

Prof. Dr. Doru Tsaganea evocă evenimentele ascultat de Anișoara Constantinescu.

Criticul și istoricul literar
M. N. Rusu vorbește despre
cărțile de istorie românească ale
generalului aviator (r)
Radu Theodoru;
îl ascultă Dr. Napoleon
Săvescu, președintele Societății
“Dacia Revival”,
New York.

Incununând momentul festiv:
Grigore Culian și Cezar Giosan
în excelentă echipă muzicală.

16 mai 2014, Cenaclul „M. Eminescu” din New York: Lansarea cărții *Rigla de aer* de Iulia Pană.

Eduard Andrei (st.),
Th. Damian , Doina
Uricariu, Iulia Pană și
M. N. Rusu.

Scriitorii
Doina
Uricariu
(st.), Iulia
Pană și
M. N. Rusu
în plină
dezbatere.

Duminică 18 mai 2014, Cenaclul literar „M. Eminescu” întrunit la Biserca „Sf. Ap. Petru și Pavel”, la lansarea volumului *Mircea Popescu: Un cărturar, un ziarist, o conștiință* de Mihaela Albu și Dan Anghelescu și a revistei *Carmina Balcanica*, Nr. 1 (12), 2014.

Mariana Terra prezintă
pe Mihaela Albu,
ascultată de Pr. Th.
Damian.

Prof. Dr. Mihaela Albu oferă o frumoasă
lecție de istorie literară.

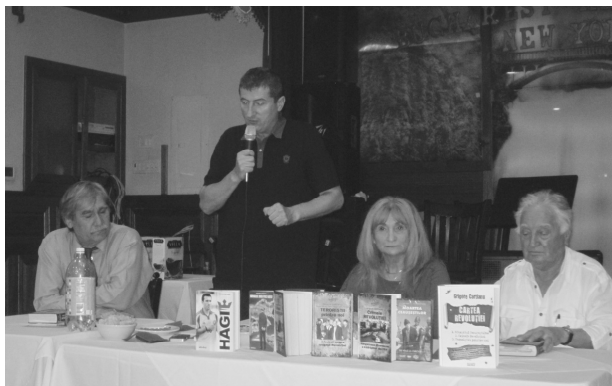
Doi redactori șefi nedespărțiți:
Mihaela Albu și M. N. Rusu.

**31 mai 2014, Memorial Day la Cimitirul “Cypress Hills”, Queens, New York,
la lotul Societății române creștine “Dorul” (înființată în 1903).**

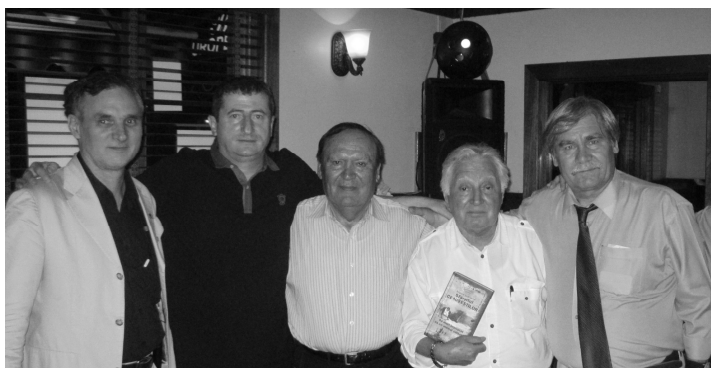
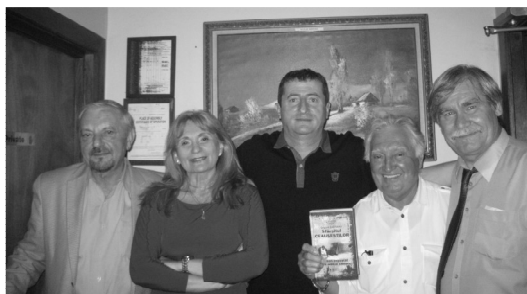
Pr. Th. Damian săvârșește slujba de parastas pentru cei adormiți.

6 iunie 2014, Cenaclul literar „M. Eminescu” din New York. Lansarea volumelor *Sfârșitul Ceaușeștilor* și *Crimele revoluției* de Grigore Cartianu.

Grigore Cartianu își expune cu petulanță principiile gazetăriei și cărților sale. În prezidiu (de la st.): Th. Damian, Lia Lungu și M. N. Rusu.

Autorul cărților lansate, Gr. Cartianu, în mijlocul confrăților săi.
De la dr.: Th. Damian, M. N. Rusu, Lia Lungu și Vasile Bădăluță patronul restaurantului „Bucharest”.

Numărul admiratorilor lui Gr. Cartianu a crescut în seara lansării cărților sale.
De la st. la dr.: Florin Cârlan, Gr. Cartianu, Ion Ștefan, M. N. Rusu și Th. Damian

CUPON DE ABONAMENT

LUMINĂ LINĂ • GRACIOUS LIGHT

30-18 50TH STREET
WOODSIDE, NY 11377

4 NUMERE PE AN: 50\$ INCLUSIV EXPEDIȚIA

NUMELE
ADRESA
ORAȘ/STAT
COD
TARĂ

DONAȚII ȘI CONTRIBUȚII PENTRU REVISTĂ:

NUMELE
ADRESA
ORAȘ/STAT
COD
TARĂ

SUMA:

Atât abonamentul cât și donațiile pot fi făcute prin check sau
money order. Donațiile se scad la taxe.

M. N. RUSU

Remember Garabet Salgian sau *Non Omnis moriar*

Dictonul latin de mai sus era des folosit de către regretatul maestru Salgian, atât transcris pe cunoscutele sale pietre ovoidale pictate cu semne biblice, bizantine, cât și pe tablourile în ulei.

L-am invocat în Duminica Floriilor, sărbătoare sfântă la care artistul participa cu regularitate și multă însuflețire, dar și pentru că, chiar dacă el ne lipsește, Garabet Salgian este o prezență spirituală alături de noi, enoriașii bisericii “Sf. Ap. Petru și Pavel”, prietenii și admiratorii săi. Pentru acest eveniment au venit cu tablouri din colecția lor personală, Mitzura Salgian, Claudia și Theodor Damian, Viorica Colpacci, M. N. Rusu, Mariana Terra, Ștefan Benedict, Tiberiu Horvath, Ion Burcin, Ion Ștefan și Dumitru Găleşanu cu volumul său de poeme, *Însemnele materiei*, Ed. TracusArte, 2013), ilustrat de Garabet Salgian, la propria mea sugestie.

Toate acestea ne reamintesc de valoarea estetică deosebită a creației sale picturale, de generozitatea sa proverbială și de dictonul său preferat *Non omnis moriar*. Iată-l deci, ilustrat prin expoziție, confirmat și dovedit. Nimeni nu moare de tot.

Garabet Salgian, *Flori în cosmos*, tablou din expoziție.

M. N. Rusu văzut de Silvan, în 1987

THEODOR DAMIAN

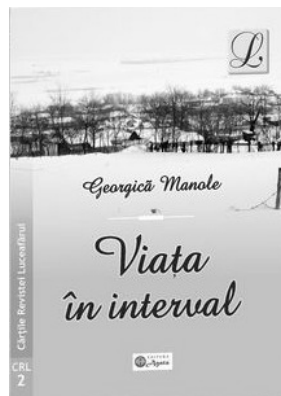
Intervalul ca drumul dintre A și A

Am scris demult, în *Lumină Lină*, despre *Logica lui MaSaJust*, primul volum al profesorului Georgică Manole, publicat în 1996. Peste ani, nu consecvent, dar destul de mult, și cu interes, i-am urmărit activitatea eseistică și literară (sau eseistica literară), ca și pe cea redacțională de la revista *Luceafărul* pe care o coduce. E o bucurie să constăți că autorul acestui volum *Viața în interval* (Ed. Agata, Botoșani, 2012, 268 pp.) este un interdisciplinar, interesat de tot, lăsându-se provocat de tot și provocând apoi la rândul său, într-un fel care aduce a împărtășire (dar oferit celorlalți, chiar așa cu caracter de mulțumire și doxologie cum găsim la împărtășania liturgică), către și cu ceilalți a judecăților sale de valoare, a impresiilor pe care realitățile din jur le lasă asupra sa.

Titlul cărții în sine mi se pare interesant pentru că are conotații filosofice și se pretează la o multitudine de interpretări. Ambele substantive din titlu sunt noțiuni grele de sens. Ne putem gândi la viață ca fiind în interval dar ne putem gândi la viață ca interval, de asemenea și dacă viața nu e decât o succesiune de intervaluri? Oricum ideea de combinare a staticului cu transientul, prezentă în conceptul de interval, ca și cea de origine și țintă, ținta incluzând posibilitatea destinației și de aici a destinului, dar și ideea de alfa și omega în calitate de noțiuni definite și nedefinite în același timp, între ele aflându-se intervalul, ca și cea de linie infinită brăzdată de o infinitate de puncte, fiecare punct reprezentând un interval, și alte multe posibile interpretări, toate interpelează gândirea critică, filosofică în modul cel mai creativ cu putință.

Această bogăție de conotații din titlul cărții se găsește înmulțit în întregul volum, fie că ne referim la reflecțiile autorului pe marginea multiplelor și variatelor sale lecturi, la eseurile și recenziile de carte (publicate în *Luceafărul* de-a lungul timpului și inspirat adunate acum, aici), fie la colecția de citate din Dicționarul special.

Georgică Manole este un intelectual și un autor care știe să identifice valorile din lumea sa, să le boteze în apele propriului suflet și să le dea drumul din nou spre îmbogățirea și hrana celor din jur.

**Gelu Neamțu, *Avram Iancu – Mit, Realitate, Simbol*,
Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2012, 215 pp.**

Ca o mare în furtună, care aruncă pe mal frânturi ale unor existențe trecute, istoria zbuciumată a Transilvaniei a lăsat în arhive dovezi despre figura legendară a lui Avram Iancu, erou iubit, simbol al mândriei naționale române.

De-a lungul timpului, figura istorică a lui Avram Iancu a fost prezentată în diferite ipostaze, multe ne-adevărate. Învingătorul scrie istoria, dar glasul adevărului nu tace – îi rămâne cercetătorului pasionat de adevăr să capteze acest glas și să-i înțeleagă mesajul. Unul dintre acești istorici, pentru care adevărul istoric are cea mai mare importanță, este Dr. Gelu Neamțu. În cartea *Avram Iancu – Mit, Realitate, Simbol*, Gelu Neamțu, cu minuțiozitatea care îl caracterizează, prin documente bibliografice de netăgăduit, contracarează afirmațiile defăimătoare despre personalitatea istorică a lui Avram Iancu, promovate de forțe politice potrivnice românilor.

Cartea prezintă o culegere de documente, multe inedite, care reflectă momentele vieții lui Avram Iancu, determinante în cristalizarea spiritului său revoluționar, faptele sale eroice, cât și evenimentele care îi definesc imaginea rămasă după moarte. Cartea este împărțită în următoarele capitole: *Argument, În legătură cu data nașterii lui Avram Iancu, O încercare necunoscută de a-l captura pe Avram Iancu în vara anului 1848, Avram Iancu și evenimentele de la Mihalț din vara anului 1848, Opt scrisori inedite până acum către Generalul Avram Iancu (1848-1849), Duplicitatea lui Kossuth Lajos, Avram Iancu militant pentru Dacoromânia, Conștiința europeană a lui Avram Iancu și a generației sale, Fluierul lui Avram Iancu, Procesul pentru cununa de pe mormântul lui Avram Iancu 1900-1902, Simboluri naționale românești în Ungaria la 1908 – “Piatra Libertății” și “Crucea lui Avram Iancu” de la Blaj, Anexa – Raportul prefectului de regiune Avram Iancu.*

În anii tinereții, ca student al facultății de Drept din Cluj, Avram Iancu vede cât de mult românii sunt dezavantajați. Lui, deși provenind dintr-o familie înstărită, și primind aceeași educație ca și colegii lui neromâni, anumite uși îi rămân mereu închise. Odată cu izbucnirea revoluției ungare din Martie 1848, Avram Iancu începe să participe la adunările românilor, unde ideea de libertate națională începe să se contureze. Românii constată cu dezamăgire cum Ungaria încearcă să-și alipească Transilvania, desconsiderând interesele românești; ei realizează cum revendicarea drepturilor lor politice și civile nu le pot obține decât prin luptă. Îi revine lui Avram Iancu misiunea istorică de a organiza și conduce în lupte o miliție populară. Cu armata lui formată din 6000 de moți, se

alături Austriei în lupta împotriva revoluționarilor unguri. Prin vitejia arătată în aceste lupte, Avram Iancu intră în legendă drept “Crăișorul Munților”. Când revoluționarii ungari câștigă lupta și cuceresc Transilvania, numai munții Apuseni, apărați de Avram Iancu, rămân sub autoritate românească.

În anii bătrâneții, cu trupul slăbit de boală, singura posesie materială îi rămâne un fluier – fluier cu care își plânge amarul de a-și vedea visul său pentru Dacoromânia spulberat – neștiind că, de fapt, sacrificiul lui și al acelor care au luptat alături de el, a fost catalizatorul care a făcut posibilă Unirea Transilvaniei cu Țările Române în 1918.

Prin această carte, istoricul Dr. Gelu Neamțu aduce un omagiu memoriei lui Avram Iancu. Cartea este nu numai un exemplu de descoperire a adevărului istoric, dar și o lecție de patriotism dată generației tinere. Poporul român are ca trăsătură caracteristică o îngăduință benevolă față de aproape, trăsătură batjocorită de cei rău-voitori drept lașitate sau prostie. Românii trebuie să înțeleagă cum națiunile caracterizate prin agresivitate vor încerca mereu să-i intimideze și să le distrugă simbolurile de mândrie națională. De aceea este de datoria lor să își cunoască istoria și să își venerateze eroii.

Cu măiestrie, Gelu Neamțu re-aduce în lumină măreția caracterului lui Avram Iancu și ne amintește de ce “poporul român a făcut din lupta lui Iancu un ideal național, iar din personalitatea sa un ideal etic”.

Cartea este o apariție editorială bine-venită.

CRISTIAN PETRU BĂLAN

Nunta cuvintelor, o capodoperă care poate schimba impresia britanicilor despre valoarea culturii românești

În fluviul vertiginos al scrierilor românești contemporane, care curge cu impetuoșitate și cu valuri spumoase spre marele ocean al literaturii universale de astăzi, în apropierea punctului de deversare al acestor creații literare, la un moment dat, toate iau forma unei delte virtuale de titluri atrăgătoare, alcătuită dintr-o sumedenie de branșe care pot atrage atenția pentru valoarea și consistența lor, spre deosebire de miile de firicele de apă care rămân timide și perisabile să băltească și să se învâртеască pe loc până se evaporă. În categoria celor bogate în puterea valurilor literare sclipitoare eu am distins un volum de versuri cu predominanță esoterică, *Nunta Cuvintelor*, al cărui autor este un

savant al împerecherilor ferice de idei și cuvinte românești, un adevărat regizor de vocabule sonore, scriitorul craiovean Nicolae N. Negulescu, membru corespondent al Academiei Româno-Americane de Arte și Științe, ARA.

Din capul locului, am constatat că scrierile dumnealui nu se mulțumesc doar să selecteze esențe lexicale și să le caracterizeze, ci frazele pe care le elaborează cu o spontaneitate surprinzătoare reușesc să ajungă la limita superioară, să treacă de ea și să atingă cu multă măiestrie ceea ce este “dincolo de cuvânt și gândire”. Pare aceasta o enigmă? Uneori... Ba chiar adeseori. Iată un asemenea caz: ”Mi se spune/ să vorbesc cu degetele/ mâinilor aprinse/ tocmai bune/ să ardă frigul/ veacului înalt/ care-mi bate/ în inimă/ și-n urechi/ cu același sânge: / Mi se spune:/ Uite.../ trece pe lângă case/ venind la tine/ pe jumătate gol...” (*Mi se spune*).

Gnoza din versurile lui este, în realitate, o comunicare providențială, cauzată de lumina spirituală din adâncul adâncurilor inimii noastre care-i suflă în pânzele versurilor adieri misterioase venite din metafizica Orientului mistic de care autorul este îndrăgostit până la contactul fizic cu el și până într-acolo încât a reușit să realizeze o policromă și trepidantă “Nuntă a cuvintelor”, de-a lungul întregului ei ceremonial creativ. De fapt este o surprinzătoare celebrare în versuri moderne care permit controlarea experienței, vizualizarea ideilor: ”Când deschid piatra/ cu flacăra privirilor/ Pământu-mi spune alergând:/ Până și în aceste/ mari depărtări/ de culoarea amurgului/ sufletul tău exilat/ miroase-a stele!” (*Sufletul exilat*).

Toate versurile sculptate în idei plasticizante sunt niște frumoase euritmii: ”S-a aprins altarul stâncii/ din deschiderea adâncii/ miresme de curcubeu/ aurit în ochiul meu/ sfere, netezimi, spirale,/ sacre-mpărății astrale,/ meteori, punți, galaxii,/ cresc prin ramii inimii” (*Euritmii*).

Autorul se dovedește un maestru redutabil care reușește să ne orienteze gândirea spre subtil, spre un spiritualism imanent, însetat de eternitate și de altitudini pe cât de intangibile pe atât de irezistibile: “Mută-mi casa poemului/ în cerul mării de stele/ luminat cu ochii Tăi/ ca în prima viață/ când m-a auzit cântecul/ fecioarei-pasăre/ cu urechea la Pământ/ Mută-mi casa poemului/ că mă coc de dragoste/ scriind un vis etern/ scufundat în focul/ care iasă înclinat/ din umbra lui/să se plimbe nevăzut/ prin lume” (*Vis etern*).

Cuvintele nuntite, cu împerechieri absolut originale, dovedind o forță de creație impresionantă, semnalizează “simpatii” rezistente dintre termeni care, priviți superficial, nu par să aibă raportări definitorii între ei, însă acest lucru are mai puțină importanță, întrucât este o participare neforțată între sunet și sens, la un nivel accesibil de conștiință.

Nu o dată, autorul regretă faptul că noi oamenii nu știm sau nu credem că am avea capacitatea reală de a absorbi tot pământul de gânduri, dar, oricum, ne rămâne dorința și inspirația, adevărata, unica inspirație, aceea a tărmurilor hyperboreene, însă cunoașterea nu mai depinde nicicum

de autor, ci întru totul de cititor. Cauza ar fi aceea că fiecare cuvânt din cuvintele nuntite devine o plută navigând spre absolut, o forță care ne direcționează spre esența esențelor (a cincea fiind ultima, chintesenta): “Mai mult decât/ zvonul trupului viu/ sunt imaginile/ depărtării/ pe care le aprind/ cu luminile lacrimelor/ să mă vindec/ de mine/ ars la suflet/ din toate părțile” (*Quinta essentia*).

Parcurgând cele 175 de pagini ale ediției trilingve și comparând textul românesc cu traducerea lui excelentă în engleză și franceză, rămânem profund impresionați de talentul exploziv al eruditului savant orientalist, rigizorul Nicolae N. Negulescu, care, în mod evident, ne-a îmbogățit elasticitatea limbii literare române cu imagini surprinzător de inedite și într-adevăr sublime. Cartea fiind dedicată Curții Regale din Regatul Unit, sunt sigur că M.Sa Regina Elisabeta a II-a și specialiștii în literatură de la Curtea Regală vor rămâne deosebit de surprinși de puterea creativă a unui mare român care, pe această cale și prin întreaga lui operă, reușește să schimbe impresia britanicilor xenofobi față de impetuoșitatea creativă a națiunii noastre, poetul Nicolae N. Negulescu, la ora actuală, fiind, cu siguranță, cel mai potrivit să ne reprezinte.

ELENA M. CÎMPAN

Întâlnire cu lumea

Pentru Dorel Cosma, care a mai scris două cărți de călătorii, *De la Tirana la Ciudad de Mexico* și *Peregrinări*, volumul de-acum, *Jurnal de călătorie și poezie*, reprezintă o noutate, prin condensarea de gânduri, impresii și sentimente, la graniță cu jurnalul, din care nu lipsesc observațiile specifice unui reporter experimentat, dar și poezia. Câteva zile petrecute în Egipt, în Italia, în Spania, în Franța, cu toată încărcătura lor ancestrală, istorică și sentimentală, reușesc să confirme faptul că ... suntem ceea ce vedem.

Participarea la Festivalul Dialogului pentru Pace de la Cairo a constituit pentru Ansamblul folcloric “Cununa de pe Someș”, din Bistrița, un moment de reprezentativitate a specificului național românesc. “Cununa de pe Someș” a asigurat, împreună cu Ansamblul din Grecia, condus de Meny Papanicolau, partea de Europă la manifestarea cu răsunet internațional. Evenimentul i-a oferit scriitorului Dorel Cosma prilejul, plin de inspirație, de-a scrie “la cald”, în ritmul “viață trăită, nu visată”.

Două culturi străvechi - egipteană și grecească - și-au dat mâinile și au strâns, cu căldură, voluptatea din dansul popular românesc, iar de pe Someș, "Cununa" a ajuns pe Nil, într-un ritual de veșnicire a simbolului frumuseții, vieții, lăsată să curgă odată cu apele care înalță dincolo de pământuri, de efemer.

A scrie despre un loc pe care mulți îl visează și puțini ajung să-l viziteze, într-o criză de timp a celui ocupat cu organizarea și desfășurarea momentelor de spectacol înseamnă o probă impusă cu multă conștiință a datoriei de scriitor care nu trebuie să lase neconsemnat nimic din frumusețea lumilor vizitate. Dar Dorel Cosma îmbogățește peisajul cu gândurile proprii, uneori rostite, alteori bănuite, cu o analiză detașată a locurilor străine, cu observarea comportamentelor și a mentalităților, cu permanentul spirit comparativ, între bine și rău, între aici și acolo, acasă și ne-acasă, cu, mai ales, bucuria unică, specifică unui copil, de-a călători, prin locuri și prin sine, de-a lua partea frumoasă a lucrurilor și de-a căuta de fiecare dată, cu orice risc, să vadă partea plină a paharului.

Din proza lui Dorel Cosma iese la suprafață spiritul realist și obiectiv, de care autorul se simte atașat ca un artist plastic, ca un poet, căruia i se deschid imagini de neuitat, pe care nu vrea să le piardă și abia așteaptă să le prelucreze în atelierul de creație, acolo unde se nasc obiectele de artă. Pentru neobositul scriitor, spațiul de lucru este uneori scaunul din autocar sau din avion, fotoliile din sălile de așteptare, banca dintr-o cameră de muzeu și alte spații neconvenționale. Altfel cum s-ar naște atât de repede o carte, imediat la întoarcerea în țară, din preaplinul ideilor, din prospețimea imaginilor?!

Cartea aceasta, formată din câteva momente importante, cheie pentru prezența unui român în lume, trăiește mai ales din pulsul alert pe care i-l imprimă naratorul, subiectiv și obiectiv în egală măsură, vorbind în numele lui dar și al echipei care-l însoțește, având clipele lui de singurătate și tânjind după cele de solidaritate, care nu se lasă prea mult așteptate. De aceea, poate, lectura ei este una senină, oferită din prea-plinul sursei de inspirație, care este lumea aceasta mare.

Există o dimensiune a cărții - monument pentru noi, inspirată din minunile lumii - Piramidele, în special a lui Cheops, cu înălțime dublă față de Turnul Bisericii Evanghelice din Bistrița, Sfinxul, care a fost pictat inițial în roșu, galben și albastru, dar și din alte puncte de referință - Muzeul Egiptean și Mormântul lui Tutankamon sau croaziera pe Nil, pe Sena, Turnul Eiffel, Catedrala Notre Dame, Sacre Coeur. Lumea văzută de Dorel Cosma e comparată și comparabilă cu ... spațiul românesc, cu lumea de-acasă, în permanență.

Substanța cărții este alcătuită în egală măsură din imagini document, prezentate în mod original (dansul islamic, cu soare și stele, simboluri pentru bătrâni și tineri, cu mâinile înălțate, ca semn al legăturii dintre cer și pământ), dar și din secvențe aparte, ludice, care dinamizează stilul unei

scrieri din călătorie (cum ar fi: datul bagajelor pe geam, în stil egiptean, traversarea străzii la ridicarea brațului, pentru că nu există semne de circulație, numirea celor două grupuri, când doar grecesc, când doar românesc) sau care, cu o anume tristețe în glas, lasă a se vedea un fin spirit de observație și dorința ca unele aspecte să fie corectate: de exemplu, numirea cu rol moralizator a angajatei de la aeroport “Tarom Mutră Acră”, care trimite un instrument de cântat în cală și, astfel, acesta nu mai funcționează la destinație.

Personajele de care este înconjurat călătorul - echipa Centrului Cultural Municipal, prietenii din Egipt, din Grecia, din Italia, din Spania, din Franța, conturează un tablou de călătorie, demn de-a fi oricând interpretat pe scenă și de-o trupă de teatru. De ce nu?

Ideile originale ale scriitorului devin idei principale ale cărții, cum este cea a organizării unei Caravane a Folclorului Internațional, cu pornire de la Lacul Colibița și cu popasuri de suflet în orașe minunate ale Europei.

Poezia care însoțește Jurnalul de călătorie este o continuare a volumului deja apărut și în a doua ediție, „Se naște ceva”, și în compoziția ei, de data aceasta, chiar „crește ceva”. Este un lirism de la fața locului, transmis cu emoție, cu încrederea că va fi receptat ca atare. Puțini sunt cei care se contopesc unitar cu „lumea văzută” și nu lasă nimic să treacă fără a fi cuprins într-un vers, într-un poem. Dar poezia există, în primul rând, în structura poetului, pentru ca aceasta să rezoneze cu exteriorul, să intre în armonie cu ... alte lumi.

Jurnal, poezie, proză, vers, poveste, împreună, într-o carte de colecție, cu un stil adevărat, clar și de neuitat.

Prin această carte, Dorel Cosma nu este doar reprezentantul Culturii românești în lume, dar și al scriitorilor români într-o istorie universală.

VALENTIN LUCACIU
Realtor

Broward 954.432.9944
Dade 305.593.2265
Fax 954.431.9167
Cell 954.673.9974

3400 Lakeside Drive, Suite 100 | Miramar, Florida 33027
valentin@therealtyshop.us | www.therealtyshop.us
An affiliate of Tri-County Title & Trust, Inc. - TRICO

Valentin Lucaciuc –
un intrepid agent imobiliar
româno-american pentru
Florida -

3400 Lakeside Drive,
Suite 100
Miramar, Florida 33027
valentin@therealtyshop.us
www.therealtyshop.us

„O specială tehnică de-a pune disperarea în lucruri”

Aparent sofisticat, în realitate doar asumându-și libertăți poetice pe care și le recunoaște încă din titlu, dar cu care poate „zgâria” lenea și neștiința cititorului contemporan obișnuit cu o poezie rudimentară, Dan Anghelescu dovedește consecvență cu sine nu doar marcându-și teritoriul liric cu citate din filosofia și poezia greacă, latină, engleză, franceză, spaniolă, ca în volumele anterioare, dar păstrând tematica de odinioară și acel ritm interior pe care îl au de obicei marii muzicali ai poemului.

„*Excomunicările...*”, adică „excluderile pentru abateri de la canoane sau dogme” sunt asumate la modul personal, vechea mașină de scris instalată în lăuntrul autorului schimbându-și chiar genul și devenind „*mașinul*”, în timp ce făptura sa umană se transformă în „*obiecto-ființ*”. Predilecția pentru masculin și neutru în defavoarea femininului, parcă atenționează asupra „*poetului de unul singur*” războindu-se cu insondabilul („nu știm niciodată ce se întâmplă printre cuvinte”), cu noaptea borgesiană („în sfârșit iată noaptea care și ea va trece/.../în toate oglinzile lumii se deschid încăperi clandestine”), cu Sinele („pe unde oare mai pâlpâie sufletul să înțeleagă ființa...”), cu Dumnezeuia („.../ către Tine nimeni/ către Tine / doar ascensoare pustii...”), cu erosul („de ne-descrie ceața sub care ne cuprindem/ unul/ doar unul/ și atât de total...”).

Dan Anghelescu vedește o știință a titlurilor și a finalurilor. Artistul adevărat punctează intrarea în scenă, dar și ieșirea din ea. Amprentarea cu expresii și citate bine alese din multele literaturi care i-au fost la îndemână, dă poemelor un aer de superioritate culturală, atrăgând atenția asupra unui stil ușor gongoric, înzorzonat, însă cu gust, creând uneori cititorului complexe.

Ritmul interior marchează apetența autorului pentru ordine și muzicalitate într-o orchestrare bine temperată, rupând din când în când esențializarea ideilor printr-un șir de rime interioare, gen :”...lanternelor/ cavernelor/ tavernelor/ eternelor...” („glasurile care cântau altădată”) sau false paronimii plecând de la un cuvânt-cheie, gen:”...lampionelor/ a lămpadaforului/ a lui lămpeduza” („din îngândurarea cui se retrag apele...”) și „...termopanelor/ a termometrelor a termocentralelor și a termelor lui caracala” („...tinerii se sărută pe stradă/ pe scări/ lângă gardurile murdare”).

Tot în notă proprie, autorul folosește experimentul lingvistic al creării de noi cuvinte sau formațiuni lexicale care să-l definească, dar și repetiția unora care îl obsedează. Poetul Theodor Damian scrie sincer și profund citind poemele lui Dan Anghelescu: „...stai cu sufletul la gură așteptând vremea încolțirii să vezi ce plantă, ce înger, ce minune va răsări”.. Și răsar: „obiecto-ființul”, „mașinul de scris”, „zilnicăria”, „din afarul”! Și se repetă ca o litanie „dezesperarea – dezesperările”(vezi pp. 10, 16), substantiv format din „desesperant”, adj.fr., „care te duce la disperare”, cu totul altceva decât „disperarea”, (vezi p. 9), care există și ea.

Deosebite mi s-au părut a fi poemele de dragoste, în care autorul este mai cald, mai direct, mai puțin încifrat, mai semnificativ liric.”...te modelez cu pleoapele/ cu respirația timpului meu/ încremenind în uimirea de tine/ statuie de muzici/ de alge și limpezimi/ te modelez din chemătoarele nisipuri / și briza albastrelor întinderi de larg/ te modelez pygmalion hirsut și tragic într-un delir al/ mașinărilor care vrăjesc anotimpul și într-un fără-de-nume îți caut desprinderile/ mari de nălucă de / anestezic târziu/ ca și cum aștrii nopții mi-ar inunda încăperile/ inimii și silabe incendiare ar începe să divagheze în mine/...” („în ziua asta ploioasă (o sâmbătă) din”).

Toate poemele cărții, tipărită elegant la o editură care se respectă și își respectă autorii și cititorii - EIKON, Cluj - sunt rețete lirice de supraviețuire, „după ce te închini prozaismului și zilnicăriei” („ca și cum m-aș fi născut ființă de iarnă”), bizare navigații mentale celebrând teritorii livrești, cu o copertă aleasă pe măsură, a lui Umberto Boccioni, „Studiu pentru sculptura <Contururi goale și pline la cap>“, ceea ce mi-a sugerat ca desen o combinație bizară de chipuri - Macedonski & Dali.

Broadway Medical Office

Napoleon Săvescu, MD Medicina internă, mică chirurgie

F. Christodoulidou, MD Med. internă, hematologie, oncologie

Iqbak, MD Cardiologie

Mircea Golimbu, MD Urologie, Prof. NYU

Dan R. Cimponeriu, MD Gastroenterologie, Hepatologie

Cabinetul nostru este dotat cu echipament
nou și modern pentru:

X-Ray

EKG

Spirometrie (Evaluări Pulmonare)

Sonografii Abdominale,

de Rinichi și Cardiace

Cardiotrace (EKG prin telefon)

24 de ore Halter Monitor

Sigmoidoscopii și Pap smear

Tens (Stimulare electrică)

Ultrasound

Timpanometrie

toate testele de sânge și urină

teste pentru depistarea

cancerului de colon și ulcer

teste pentru AIDS (rezultatul în 24-48 ore)

Tratamente specializate

Luni, Marti, Joi 10am-8pm

Miercuri 4-8pm

Sambata 10am - 4pm

Fără programare

21-26 Broadway, LIC, NY 11106

(718) 932-1700

subway: N până la stația Broadway (Queens)

bus: Queens 104 de la 48 Street, Sunnyside, Q 19 A de la 82nd Street,

Jackson Heights

Manhattan 101 de la 59th Street, Manhattan, până la Steinway,

unde schimbați cu Q 104.

JOHN PREDESCU

Memorial Day 1999 *

La cimitirul Cypress Hills, în fiecare an se sărbătorește Ziua Morților în tradiția românească. La parastas au participat membrii Societății “Dorul” împreună cu enoriașii Bisericii “Sf. Ap. Petru și Pavel” din Astoria, New York.

Slujba religioasă a fost ținută de preotul Theodor Damian. În cadrul ceremoniei participanții au adus câte un pios omagiu la fiecare mormânt al românilor care se odihnesc pe veci în acest cimitir. Iată câteva dintre personalitățile înmormântate aici: Generalul Nicolae Rădescu, Colonelul Ivanovici, Cristoloveanu, ofițer în Legiunea Străină, Abeles, comandant de aviație, Jean Moscopol, faimos cântăreț în urmă cu jumătate de veac, ori Alexandru Seceni, alt talentat artist, pictor și pirogravor rămas în amintirea noastră prin realizarea iconostaselor unor biserici românești din America, precum și a numeroaselor icoane aflate astăzi la diverse muzee și colecții particulare. Scurtele slujbe pentru fiecare din cei dispăruți au continuat la celelalte morminte ale preoților sau creștinilor români. Masa îmbelșugată de parastas a fost oferită de mai mulți din cei prezenți.

Un moment aparte l-a constituit prezentarea făcută de Pr. Th. Damian la monumentul Societății “Dorul”, unde a menționat contribuția pe care membrii Societății o aduc la menținerea obiceiurilor și neînstrăinarea tradițiilor strămoșești. Într-un repaus l-am auzit: “Ce bine mă simt!... și în special mă gândesc că dacă mâine mor, aici este un loc potrivit unde să fiu îngropat, între cunoscuți. Aici întotdeauna va veni cineva care va avea grijă de morminte și vom fi veșnic pomeniți,” s-a exprimat Părintele din suflet, într-un moment de reflecție. La atmosfera deosebit de caldă și prietenească a contribuit și superba zi însorită agrementată de o briză răcoroasă care ne umplea sufletele alături de cântecele păsărilor ce răsunau în toată pădurea. Aceste momente ne-au făcut să rămânem alături de foștii noștri prieteni până târziu.

Cu regret însă s-a observat lipsa participării și celorlalte parohii, poate din cauza conflictelor dintre cei care le conduc, efectul dezbinării afectând profund “bunul mers” al comunității românești din New York. Știm că timpul rezolvă multe probleme. Tot așa și noi sperăm că timpul va elimina discordiile și vom fi din nou împreună.

* Reportaj istoric, descoperit nepublicat între documentele de arhivă ale unuia dintre pionierii comunității românești din New York, John Predescu (87 ani), video-fotoreporter la Romanian Voice Television din acest oraș, vechi membru al Societății române creștine “Dorul” (înființată în 1903) din New York.

Zilele Lumină Lină Bistrița - 2014

De curând m-am întors de la Bistrița, locul reuniunii multora dintre semnatarii filelor revistei *Lumina lină/ Gracious Light*, New York, patronată de Pr. prof. Theodor Damian. Un intelectual rafinat, mult râvnitor și dornic de propovăduire a Logosului divin, cuvântul său devenind o punte între două lumi: românească și americană.

Ajunsă marți, 12 martie a.c., la 9.30, o oră prea matinală pentru instalarea în camera de hotel. Însă, nu mică mi-a fost surpriza să constat că organizatorii s-au gândit până la cele mai mici detalii la condițiile instalării oaspeților veniți din diverse colțuri ale României: Satu-Mare, Sibiu, Deva, Craiova, București, Botoșani, Iași. În jurul orei 15.00, mulți dintre cei anunțați în materialele promoționale (afișe, pliante) erau deja la restaurantul hotelului. Prietenoși, așa cum le stă bine scriitorilor, m-au “adoptat” repede în familia lor. În fapt, făceam parte din familia *Lumina Lină* (LL) încă din anul 2008, dar nu avusesem ocazia să-i cunosc pe membrii acesteia în realitate.

Puțin înainte de ora 18.00, ne-am îmbarcat în autocarul Centrului Cultural Municipal “George Coșbuc” Bistrița, sub directoratul prof.dr. Dorel Cosma, spre Primăria municipiului. Era prima activitate stabilită în programul manifestării, o întâlnire cu scriitorii bistrițeni din cadrul Societății Scriitorilor “Conexiuni”. Curiozitate, bucurie, speranță, încredere, prietenie, deschidere... toate puteau fi citite pe chipurile celor care ne așteptau în Sala Primăriei. Importanța evenimentului la care fusesem invitați era pentru noi din ce în ce mai limpede. Însuși primarul municipiului Bistrița, domnul Ovidiu Teodor Crețu, a ținut să fie prezent la această *șezătoare literară*. Un cuvânt încrezător în traiectul pe care se îndreaptă orașul Bistrița, incluzând și latura literară. Poate nu la fel de dinamică ca alte domenii de activitate.

Desigur, a urmat cuvântul Pr. prof. Dr. Theodor Damian, așteptat de toți cei prezenți. Al 17-lea an de când LL vine în România și al 19-lea de existență. Mereu în altă comunitate, inclusiv în Chișinău, ca un „pod de permanentă legătură” cu scriitorii români de aici și de peste ocean. Deși mulți români au plecat din nevoia de a respira aerul libertății, mereu se întorc cu gândul, cu spusa, cu pasul... la vatră.

Da, la New York, cuvântul românesc este foarte vocal. Că e în cadrul cenaclului “Mihai Eminescu”, că e în lăcaș sfânt, Biserica Sf. Petru și Pavel, că e în filele revistei *Lumina lină*... Parafrazându-l pe Marin Sorescu, *Și pentru că toate acestea / Trebuiau să poarte un nume, ... / Li s-a spus ...* Theodor Damian. Mai mult, comunitatea românească din New York este cea mai importantă din Statele Unite ale Americii (în jur de 300.000 români). “Încercăm să nu ne simțim emigranți, ci coloniști” – ne spune profesorul. Emigrantul poate fi privit cu suspiciune; colonistul însă nu are complexe de inferioritate ale emigrantului. Revista *Lumina Lină* devine, așadar, o portavoce a comunității românești din America, extrem de deschisă scriitorilor, mai mari sau mai mici, rămași *acasă*. Fiindcă *acasă* are aceeași semnificație pentru toți, rămași sau plecați, regăsiți în paginile revistei.

Da, “lucrurile mari se fac rar”, ... dar se fac grație unor OAMENI care își poartă dorul cu ei și „oricât l-ar paște moartea nu moare niciodată”, cum ar zice Victor Eftimiu. Deopotrivă, pe chipul poetului Damian se putea citi și amărăciunea. Fiindcă așa cum există dor, există și îndepărtare. E vorba de românii care “uită”: limba, numele celor dragi de-acasă, valorile culturale românești. Poate acesta este și motivul omniprezenței lui Theodor Damian în viața celor care împărtășesc aceleași simțăminte: “Am creat o mică Românie”, ca să se poată râde și plânge românește.

Salutul de *Bun venit!* a continuat cu cel al D-lui director Dorel Cosma, totodată și directorul revistei *Conexiuni*, urmat de cel al D-nei Elena Câmpan, redactorul aceleiași reviste și președintele Societății cu același nume, înființată în anul 2008, ambii membri în Uniunea Scriitorilor din România (USR). Admirabilă încrederea celor doi în cuvântul bistrițean pe care-l promovează constant și nepartinic. O permanentă căutare a valorilor autentice locale și nu numai. Mărturie, acest eveniment. Cuvintele lui Dalai Lama, după care se ghidează mulți dintre bistrițenii literați sunt invocate: “Dă-le celor pe care îi iubești aripi să zboare, rădăcini la care să se întoarcă și motiv să rămână”. Emoționante, profunde și penetrante vorbe, într-un asemenea context cultural.

Seara a continuat în vers și cânt. Aveam să-i ascultăm recitindu-și versurile pe următorii scriitori: Menuț Maximilian, directorul cotidianului *Răsunetul*, Victor Știr, jurnalist la *Mesagerul* de Bistrița Năsăud, Alexandru Cristian Miloș, Pr. prof. Nicolae Feier, Pr. Aurel Popțean, Victoria Fătu Nalaț, totodată și artist plastic, Ștefan Veșcari, Prof. dr. Vasile Filip, Prof. Eugenia Zegrean, Doris Giță, jurnalist, Nicolae Vrajmaș, ziarist, ș.a.. Deși scurte, momentele de muzică clasică susținute de Florin Vlad (vioară) și Alexe Savu (pian) au aureolat seara. O experiență vie, magică, un adevărat regal poetic.

A doua zi, imediat după micul dejun, în jurul orei 10.00, aveam să cunoaștem o nouă experiență culturală, cel puțin la fel de notabilă. Gazdele

ne pregătiseră două vizite la Casele memoriale George Coșbuc (la 12 km de Năsăud) și Liviu Rebreanu (Prislop, nu departe de Năsăud).

Intrarea în Casa celui care avea să fie „suflet în sufletul” neamului românesc se face prin tindă, dându-ne posibilitatea să alegem ordinea camerelor în care să pătrundem. Atmosfera aceea patriarhală, în care sunt expuse fotografii, documente, corespondență, ediții din opera poetului și traduceri nu a trecut neobservată de nici unul dintre noi. Mai mult, am avut parte de clipe memorabile atunci când vocile poetelor Paula Romanescu, Passionaria Stoicescu și a ghidului, Vasile Sandu, recitau din memorie zeci de versuri din creația poetului. Un muzeu emblematic pentru muzeografia literară românească.

Ospitalitatea bistrițeană s-a confirmat încă o dată. O agapă ne aștepta la ieșirea din muzeu pe acordurile unei formații de instrumentiști, de data aceasta pe acorduri muzicale din repertoriul românesc. Versuri semnate de poeții neamului pe acorduri muzicale. Unii dintre noi, mai îndrăzneți, mai cu voce, mai cu memorie... s-au apropiat cântând alături de dirijor.

Ne-am îndreptat apoi la celălalt obiectiv cultural, Casa memorială Liviu Rebreanu. Casă tipic țărănească, cu pridvor, formată din trei odăi. Aici, o colecție impresionantă de lucruri aparținând scriitorului, familiei, dar și personajelor din opera sa, inclusiv actori care au jucat rolurile acestora (l-am regăsit și pe unul din marii noștri actori, Șerban Ionescu, care l-a interpretat exemplar pe Ion din romanul cu același nume). Toate au reușit să reliefeze atmosfera de altădată. Ghidul, Valer Ilovan, ne-a invitat în ceea ce s-ar putea numi un amfiteatru, intim, de 60 de locuri, unde am înțeles că se desfășoară expoziții de carte și artă plastică. La etaj, aveam să regăsim operele lui Liviu Rebreanu, documente, fotografii, costume, piese de mobilier, citate din opera sa, etc.

Timpul însă trecea neiertător, ora 17.00, stabilită pentru lansarea revistei de spiritualitate și cultură românească, *Lumina Lină/Gracious Light* dar și a altora reprezentate de noi oaspeții, se apropia. Reveniți în Sala Primăriei, deja cunoscută din seara precedentă, aveam să ne simțim mai familiarizați. Nu doar cu locul, ci și cu cei care se aflau deja acolo. Acum era rândul nostru să ne prezentăm pe noi și rolul pentru care ne aflam acolo, sub atenta moderare a D-nei Muguraș Maria Petrescu, consilier literar la revista *Lumina Lină*, totodată și colega mea la revista *Destine literare* din Montreal, și a Prof. univ. Dr. Anca Sîrghie din Sibiu. Pe rând, după discursul Pr. Prof. univ. Theodor Damian, au urmat: Prof. univ. Dr. Mihaela Albu, redactor-șef al revistelor *Carmina Balcanica* și *Lumina lină* (colega mea de cameră, care mi-a oferit ore de mărturisiri de neuitat a ceea ce înseamnă să trăiești în America, de altfel, multe publicate și în cartea sa, *Et in America... – Lumi în oglindă. Un Jurnal româno-american din perioada 1999-2009*, publicat la Editura Eikon din Cluj-Napoca, în anul 2013 – în același an când am publicat la rândul meu un dialog liric *Păcatul*

neliniștii/ Le péché de l'inquiétude, ediție bilingvă, versiunea în franceză de Maria Penzes, la aceeași editură), care a preferat să-l lase pe colegul său, Prof. dr. Dan Anghelescu să prezinte revista *Carmina Balcanica*. Din același colectiv, aveam să-i audiem pe Prof. univ. Dr. Ioan Gâf-Deac, care a semnalat realități deloc de neglijat trăite în breasla scriitoricească, Liviu Șoptelea, artist plastic din Botoșani și Aurel Pop și în calitate de redactor șef al revistei *Citadela*. La fel de prezenți în revistele literare din România și din afara ei, au avut câte un scurt cuvânt: Florentin Popescu aici în calitate de redactor șef al Revistei *Bucureștiul Literar și Artistic*, Mariana Pândaru, redactor șef al revistei *Ardealul Literar*, și subsemnata, redactor șef al revistei *Destine Literare* din Montreal. Deși nu veneau în numele vreunei reviste, discursurile scriitorilor Ioan N. Roșca, Passionaria Stoicescu (sufletul grupului), Paula Romanescu, Silviu Guga și George V. Precup au fost la fel de plăcute iubitorilor de literatură. Înainte de cina festivă, aveam să vedem un film documentar, *Constelația Sibiu*, realizat de Conf. univ. Dr. Anca Sîrghie. O invitație inspirată înaintea plecării spre Gura Râului (Sibiu) de a doua zi.

Seara s-a încheiat la restaurant cu o cină festivă pe acorduri de muzică populară, de această dată, susținute de artiștii Centrului Cultural Municipal Bistrița, potrivită la acest final de eveniment devenit deja tradiție.

OTILIA MONTANO

Lansarea volumelor 1 și 2 ale revistei *Lumină Lină* pe 2014

În seara de 11 aprilie 2014 a avut loc la sediul obișnuit, Restaurantul Bucharest din Sunnyside, New York, întrunirea Cenaclului literar “Mihai Eminescu” pe tema lansării revistei *Lumină Lină*, numerele 1 și 2 din acest an. Sub conducerea Pr. Prof. univ. Dr. Theodor Damian și a criticului și istoricului literar M. N. Rusu programul a cuprins o redare detaliată a călătoriei în România a Profesorului Damian în scopul prezentării în mai multe orașe din țara natală a activității Cenaclului și a revistei afiliate, *Lumină Lină*, revistă de spiritualitate și cultură românească. Revista se bucură de colaborarea unor personalități proeminente în domeniul literar, cum sunt M. N. Rusu, istoric și critic literar și Mihaela Albu, Prof. univ. de limba și literatura română, ambii în calitate de redactori șefi, Vasile Andru și Dan Anghelescu, redactori, Claudia Damian secretar de redacție, precum și consilierii editoriali, Gellu Dorian, Ioan Gâf-Deac, Aurel Stefanachi, Sorin Păvăl, Andreea Condurache, Muguraș Maria Petrescu, Mihai Himcinschi.

Revista condusă de Th. Damian este editată trimestrial, de către Institutul Român de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă, Capela Sf.

Apostoli Petru și Pavel din Astoria, New York și publică articole de teologie și spiritualitate, istorie, literatură, poezie și proză în limbile română și engleză, fiind distribuită în USA, România, Moldova, Ucraina, Rusia, Canada, Austria, Germania, Olanda, Italia, Franța, Elveția, Suedia, Norvegia, Danemarca, Grecia, Cipru, Serbia, Ungaria, Israel, Vietnam și Australia. Aceste date, împreună cu informații asupra conținutului revistei și asupra autorilor articolelor publicate, au fost prezentate cu ocazia acestui adevărat turneu în România condus de către directorul cenaclului și revistei.

Trecând prin Brașov, Craiova, Botoșani, Bistrița, București, Sibiu, domnia sa a difuzat lumina culturii românești păstrată și transmisă din Diaspora spre multe colțuri ale lumii, tot așa cum este predată ștafeta cu flacăra olimpică din mână în mână , din suflet în suflet, spre Lumina-mamă, reprezentată la noi de țara natală, România. A avut loc acest schimb de valori culturale între *românii de acasă* și *românii de pretutindeni*, din România, SUA și în general din Diaspora. Cu ocazia acestui adevărat festival numit *Zilele Lumină Lină*, au avut loc o serie de activități culturale, locale și generale, recitaluri de poezie, cântece , lansări de cărți, poezie și proză, dansuri naționale, mese îmbelșugate, frăție și voie bună, ca într-o adevărată Nuntă a Zamfirei, aici, nunta culturală a elementului românesc local cu cel de pretutindeni.

Cu această ocazie a fost lansat volumul *In casa fulgerului* de Th. Damian, la Casa de cultură “Constantin și Aristia Aman” la Craiova, având loc tot aici și dialoguri pe aceeași temă la Televiziune și Stația de Radio locală. La Botoșani, în cadrul Cenaclului Uniunii Scriitorilor , sub conducerea lui Gellu Dorian, președinte, poetul Th. Damian a citit din creația sa.

O mențiune specială merită etapa de la Bistrița, unde la adunarea închinată *Zilelor Lumină Lină* au participat peste 50 scriitori locali și din țară și unde festivitatea a fost declarată ca cel mai important eveniment cultural al orașului de după 1989. A fost vizitată Casa memorială a lui G. Coșbuc, a avut loc o reprezentație de poezie și cântece pe teme din opera marelui poet, organizată de Dorel Cosma , directorul Centrului Cultural din Bistrița. A fost vizitată și Casa memorială Liviu Rebreanu. La București, la Muzeul Satului, Ileana Mândrilă, președinta Uniunii naționale a femeilor din România, a facilitat lansarea revistei *Lumină Lină* și a făcut cunoscută activitatea spirituală, teologică, literară și istorică a Revistei și a Cenaclului “Mihai Eminescu” din New York.

Prin lansarea ultimelor numere ale revistei *Lumină Lină* precum și a lucrării sale originale, *In casa fulgerului*, cu ocazia acestui pelerinaj cultural și spiritual în România, Pr. Th. Damian a realizat o punte de lumină între țara natală și comunitatea română din SUA, între creația culturală din România și cea desfășurată la mare distanță geografică, prin revista *Lumină Lină* și Cenaclul “Mihai Eminescu” din New York.

M. N. Rusu, istoric și critic literar, redactor șef al revistei *Lumină Lină*, a menționat succesul de care s-a bucurat acest adevărat festival al “Zilelor *Lumină Lină*” în România, cu ocazia căruia s-a popularizat activitatea comunității române din Diaspora, realizându-se acest schimb cultural cu țara mamă. A fost amintit generalul de aviație, Radu Theodoru, care a apreciat activitatea de *păstrare a românității* peste hotare, desfășurată de revista *Lumină Lină*. M. N. Rusu a menționat nume ale unor noi colaboratori și tinere talente promovate de revista *Lumină Lină*, printre care Passionaria Stoicescu, Andrei Damian, Corneliu Ostahie, Dumitru Găleşanu, Ioana Diaconescu, V. I. Ciutacu, Cornel Balaban și alții. Atașarea *Galeriei de artă Spiritus*, sub conducerea artistei Viorica Colpacci, la activitatea Cenaclului și a Revistei, întregeste și îmbogățește mesajul acestora. Dr. Napoleon Săvescu a felicitat conducerea revistei pentru activitatea sa neobosită, prestigioasă, în întreținerea flăcării culturii românești peste hotarele patriei. Mariana Terra, redactor șef al ziarului *Romanian Journal* din New York, a remarcat din nou valoarea revistei *Lumină Lină* și a Cenaclului “Mihai Eminescu” în promovarea noilor talente literare ale comunității române din Diaspora, în întreținerea legăturii cu patria mamă. S-a reamintit etapa vizitării Casei memoriale a lui G. Coșbuc, a operei marelui poet român, a interesului său în problemele de dacologie (Mențiune: Al XV-lea Congres internațional de dacologie va avea loc la Oradea în luna Iulie, 2014, sub conducerea Dr. Napoleon Săvescu). Viorica Colpacci, artist plastic, a mulțumit pentru organizarea expozițiilor de artă românească în SUA, cu sprijinul revistei *Lumină Lină* și al Cenaclului literar “Mihai Eminescu”. Aici a fost organizată și funcționează permanent Galeria “Spiritus”, expoziție personală, dar care constituie și un imbold pentru generațiile tinere în afirmarea creativității, în spiritual valorilor tradiționale românești. S-a menționat organizarea expoziției pictorului iconar Garabet Salgian, atât în viață cât și după decesul acestuia, cu prezentarea elogioasă a artei sale de către prietenul său, M. N. Rusu.

(Cu ocazia Cenaclului a vorbit Arthur Rosenfield, Președintele și fondatorul Camerei de comerț, New York și Long Island care a pledat pentru organizarea unui Comitet și alegerea unui delegat al Comunității Române din zona New York, care să reprezinte problemele și doleanțele acesteia în fața organelor executive și legislative, la nivel național în SUA. În prezent, Vasile Bădăluță, directorul ziarului *Romanian Journal*, al restaurantului “Bucharest” din Sunnyside și al postului de radio și televiziune română “Romanian Voice TV” în aceeași zonă, este și director în colectivul de conducere al Camerei de Comerț, secția economică).

Lansarea cărții de poeme *Rigla de aer* de Iulia Pană

În seara zilei de 16 mai 2014 a avut loc la restaurantul “Bucharest” din Sunnyside, New York întrunirea Cenaclului Literar “Mihai Eminescu” cu ocazia lansării volumului de poeme *Rigla de aer* al poetei Iulia Pană din România. În cadrul prezentării au luat cuvântul scriitorii Doina Uricariu, Președinta Institutului Cultural Român, New York, Theodor Damian, fondatorul cenaclului și al revistei *Lumina Lină* și M.N. Rusu, redactor-șef al revistei, alături de membrii Cenaclului “Mihai Eminescu”.

Drumurile Prof. Theodor Damian și al poetei Iulia Pană s-au intersectat în anul 2011, în Constanța (orașul natal al autoarei), unde se aflau cu prilejul evenimentului *Zilele Lumină Lină*. Personalitate polivalentă, Iulia este poetă, regizor și scenograf de film, iar opera ei a fost prinsă în proiectele Institutului Cultural Român. Anul acesta poeta s-a aflat în SUA pentru a participa la “Lady House” și a fost invitată să-și lanseze volumul de poezii la New York.

În cadrul cenaclului Iulia Pană a citit câteva din poeziile sale care s-au bucurat de aplauzele participanților. Rând pe rând vorbitorii și-au exprimat părerile asupra semnificațiilor cuprinse atât în titlul, cât și în conținutul volumului de poezii. S-a presupus că “rigla” poate fi considerată a măsura distanța față de o mare pierdere din viața autoarei, a tatălui ei, eveniment care a marcat-o profund. Versurile dau sentimentul că trec de la o stare la alta, iar autoarea este foarte autentică în a aduna imagini/ lucruri dure, aspre, ironice. D-na Uricariu face o paralelă între semnificațiile poeziilor și metafora liftului. Astfel, autoarea prezintă cu extraordinară finețe “urcarea etajelor” punând destin peste destin, urcând spre cer și apoi cazând spre parter, spre pământ și mormânt. Poeta lucrează cu imaginile din text ca un regizor făcând stop-cadru și cu umilință filozofică pune în prim plan nu ființa umană, ci diverse lucruri. Poeta vorbește despre sentimente, despre relația cu părinții și cu lumea și creează un spațiu miraculos, plin de curiozități în care reușește să “domesticească anormalul” (ex: bucătăria este prezentată ca un asemenea spațiu miraculos dar în același timp evocă și mizeria care a existat în viața noastră). Doina Uricariu concluzionează că imaginile sugerate de poemele Iuliei sunt demne de un thriller contemporan și că poezia ei este absolut adevărată și autentică, unde “rigla” este o măsură a sufletului unei femei, a morții și a nașterii, a vieții care a mai rămas sau s-a pierdut în timp.

Titlul volumului îi amintește profesorului Theodor Damian de fraza lui Protagoras “omul este măsura tuturor lucrurilor” și îl face să se întrebe ce anume măsoară poeta cu respectiva riglă. În mod paradoxal, rigla este de aer, deci nu este nimic, măsoară și nu măsoară. Poeta își digitalizează viziunea asupra omului și a vieții, folosind termeni moderni din limbajul IT

și face salturi abrupte, de la un tip de viziune și metaforă la altul. Poemele emană un soi de “claustrofobie existențială”, ideea de vremelnicie și o viziune sceptică asupra vieții, unde poeta se află ca într-o cutie magică din care poate ieși sau nu. La fel ca Platon care consideră că sufletul se află în trup ca într-o închisoare, Iulia personifică trupul care vorbește cu sufletul. Totuși există în această poezie și o viziune celestă, cerul fiind nemurirea, rezolvarea, ușa care se deschide și lasă sufletul să evadeze, ceea ce amintește de ziua a opta a Creației lumii, o frumoasă metaforă patristică, zice Th. Damian.

D-l M.N. Rusu consideră că poeta are un mare curaj de a trece prin influențe ale lui Nichita Stănescu, apoi prin perioada optzecistă și cu toate aceste plimbări rămâne totuși ea însăși. Ea recrează un suprarrealism reciclabil, reassemblează elementele de mecanică ale suprarrealiștilor. Totul este sintetizat într-un limbaj personal, poeta folosind schimbări de materie, schimbări simbolice. M.N. Rusu este impresionat de elementele tehnice și domestice prezente în versuri, ca acelea care sugerează calitatea zborului, a planării către Dumnezeu.

D-l Eduard Andrei a evocat câteva din imaginile poetice ale autoarei comentându-le din perspectivă artistică.

Versurile poetei i-au evocat dlui Mircea Suciul creațiile unei trupe de rock progresiv, o succesiune între blues și duritate. Poeta a mărturisit că a făcut parte dintr-o trupă de rock, ceea ce probabil a influențat-o. Iulia Pană a fost foarte încântată de comentariile audienței, care o ajută chiar să mediteze la înțelesuri noi ale propriilor creații.

Întrunirea cenaclului s-a bucurat de success, poeta fiind considerată o autoare de viitor .

MARIANA TERRA

Mihaela Albu, mesager al culturii în Statele Unite

Ori de câte ori Mihaela Albu, personalitate de marcă a culturii române și universale, vine la New York și participă la sesiunile Cenaclului literar *Mihai Eminescu*, știm cu toții că aduce cu dânsa cărți din care întotdeauna avem de învățat și asupra cărora întotdeauna avem de reflectat.

În ziua de duminică, 18 mai 2014, după slujba oficiată de preotul Theodor Damian în Biserica „Sf. Ap. Petru și Pavel” din Astoria, Queens, membri ai cenaclului și enoriași ai credinței noastre ortodoxe au participat, în sala socială, la o dublă lansare de carte.

Prima, intitulată *Mircea Popescu, un cărturar, un ziarist și o conștiință*, cuprinde articole și scrisori inedite ale publicistului Mircea Popescu, care a fost foarte puțin cunoscut în țara noastră deoarece, pe de o

parte, a trăit și a creat la Roma și, pe de altă parte, nu a fost popularizat de regimul comunist din România. Prin această carte și prin laboriosul studiu critic semnat de Mihaela Albu și de Dan Anghelescu, acestui om de cultură român i s-a făcut o restaurare valorică binemeritată.

A doua lansare a fost a revistei *Carmina Balcanica* (anul VI, nr.1 [12] Mai 2014), al cărei redactor-șef este Mihaela Albu (director, Dan Anghelescu). Revista cuprinde recenzii, articole informative de cultură și spiritualitate sud-est europeană și este editată de Universitatea din Craiova, Facultatea de Litere, Centrul de Studii Culturale din Sud-Estul European, Institutul de Balcanologie. În ediția din luna mai sunt prezentate aspecte semnificative din culturile italiană, macedoneană și maghiară în România, precum și recenzii de cărți, studii, poezii și ilustrații prin imagini sugestive.

Citatul din Eugen Simion este relevant pentru adevărul exprimat și pentru îndemnul implicit: “Bogăția Europei depinde de bogăția și diversitatea culturilor naționale... Cultura nu trebuie să ne despartă, trebuie să ne apropie pe noi, europenii din Est, din Vest, din Sud-Est, din centrul sau din nordul Europei. Dialogul cultural nu trebuie purtat numai între Est și Vest, ci și între Est și Est.”

Despre cele două lansări de carte au vorbit: președintele cenaclului, Prof. univ. Dr. Th. Damian, M. N. Rusu, redactorul-șef pentru Statele Unite al revistei *Lumină Lină*, și Mariana Terra, redactor-șef al ziarului *Romanian Journal* din New York.

Videograful John Predescu a filmat secvențe de la această sesiune a cenaclului iar Mihaela Albu a oferit, cu amabilitate, un interviu pentru emisiunea *Romanian Voice Television*.

În calitate de redactor-șef pentru România al revistei *Lumină Lină* și de membru al cenaclului newyorkez, Mihaela Albu ne aduce informații prețioase din domeniul culturii, pe care le primim cu inima deschisă, așa cum o primim și pe dânsa ori de câte ori ne vizitează.

MARIANA TERRA

Ziaristul și scriitorul Grigore Cartianu la cenaclul literar al românilor din New York

Tehnologia avansată de informare ne permite să aflăm imediat ultimele noutăți din diverse domenii de activitate. Însă, atunci când noutățile se află în fața noastră prin persoana care le-a creat și le-a prezentat lumii, impactul este infinit mai mare. Această observație s-a confirmat, o dată în plus, prin prezența, la Cenaclul literar “Mihai Eminescu” din New York, a domnului Grigore Cartianu, ziarist și scriitor de valoare, autor al cărților *Sfârșitul Ceaușeștilor*, *Crimele Revoluției* și *Teroriștii printre noi*,

devenite *best sellers*, despre evenimentele sângeroase ale sfârșitului de an 1989 din România.

Iată câteva date biografice ale lui Grigore Cartianu: s-a născut la 27 ianuarie 1969 în comuna gorjeană Brădiceni, a absolvit Facultatea de Construcții de Mașini din cadrul Politehnicii din București. Atras de ziaristică, a lucrat la *Expres Magazin*, *Evenimentul zilei*, *Sportul românesc*, *Jurnalul Național*. Între 2008 și 2012, a fost redactor-șef al ziarului *Adevărul*.

Este de apreciat curajul autorului, riscurile pe care și le-a luat scriind cărți în care conducătorii României de după 1989 sunt văzuți într-o lumină nefavorabilă, așa cum reiese din fapte.

Turneul în Statele Unite ale Americii al D-lui Grigore Cartianu a inclus participarea la sesiunea de vineri, 6 iunie 2014, a Cenaclului literar “Mihai Eminescu” din New York. Ziarista Lia Lungu l-a prezentat pe invitatul serii și a subliniat curajul acestuia de a spune adevărul despre violențele și manipularea pe care le-au trăit compatrioții noștri acum 25 de ani.

Președintele cenaclului, Pr. Prof. univ. Dr. Th. Damian, a scos în evidență aspectul documentar al cărților și exprimarea literară captivantă. Prin interviuri și conversații consemnate cu acuratețe, cărțile lui Grigore Cartianu “au caracter științific și credibilitate academică”.

Criticul și istoricul literar M. N. Rusu îl consideră pe Grigore Cartianu “un mare ziarist, un mare reporter” care a scris “o saga negativă a evenimentelor din decembrie ‘89” și care se înscrie la loc de cinste în galeria noii generații de ziariști.

Grigore Cartianu a prezentat punctul său de vedere privind evenimentele din decembrie 1989 din țara noastră. Reproducem extrase din Cuvântul Autorului, așa cum apar la începutul cărții *Crimele Revoluției* (Editura Adevărul Holding, București, 2010, pp. 7 - 12).

“În România anului 1989 a avut loc Marea Revoluție Sovietică din Decembrie. Este formula cea mai potrivită pentru evenimentele sângeroase care au dus la prăbușirea clanului Ceaușescu. Ea include și revoltă populară, și puci militar, și lovitură de stat, și revoluție, și contrarevoluție, într-un dozaj bine calculate de către marele Regizor de la Moscova.

Această carte nu pune la îndoială necesitatea prăbușirii regimului Ceaușescu și a dictaturii comuniste. România anului 1989 era o țară a terorii, megalomaniei, umilinței, minciunii, foamei și frigului”. Autorul explică titlul cărții: “*Crime* – pentru că majoritatea morților din decembrie 1989 nu au fost rezultatul haosului, ci al unei planificări profesioniste. *Revoluție* – pentru că așa ne-am obișnuit să spunem: *am participat la Revoluție* sau *ce-ai făcut la Revoluție?*” Între 22 și 31 decembrie a avut loc o contrarevoluție în care Televiziunea Română a avut un rol determinant: “Nu a fost o revoluție televizată, ci o contrarevoluție înfăptuită prin televizor. De la revoluția adevărată nu s-a transmis niciun cadru;

contrarevoluția a fost televizată cu generozitate. [...] A fost cea mai mare manipulare mediatico-militară din secolul XX”.

În capitolul “Ei au tras în noi după 22”, ziaristul îi numește pe cei care se fac vinovați de sângele vărsat pe străzi: “Ion Iliescu, Silviu Brucan și Nicolae Militaru sunt marii responsabili pentru cei aproape 1.000 de morți de după fuga lui Ceaușescu. Iliescu, în calitatea sa de desident politic, a instalat un spion sovietic în fruntea Armatei. Brucan a fost creierul diversiunii prin Televiziune și prin Radio. Iar generalul Militaru și-a asumat rolul de măcelar”.

Multe personalități de prim plan ale culturii și politicii românești au apreciat la superlativ cărțile lui Grigore Cartianu deoarece acestea ridică o mare parte din vâlul ceșos care acoperea – și încă mai acoperă – istoria contemporană a României din ultimii 25 de ani. Dar, fiindcă spune lucrurilor pe nume, așa cum se conturează acestea în urma multiplelor documentări, autorul este un publicist incomod, criticat dur de către aceia cărora nu le place deloc imaginea negativă pe care activitatea lor o reflectă.

Iată câteva opinii despre cartea *Crimele Revoluției*:

“Cartea de față este povestea loviturii de stat transformate în revoluție și a revoluției transformate în lovitură de stat” (Alex Mihai Stoenescu, istoric).

“Grigore Cartianu demontează marea minciună a *revoluției spontane* a lui Ion Iliescu” (Ștefan Andrei, fost ministru de Externe).

“Cartea lui Grigore Cartianu face lumină în cel mai tulbure, controversat și măsluit eveniment al ultimilor 25 de ani. Scriitura este alertă, plăcută, aproape cinematografică... Adevărul trebuie spus chiar dacă este dureros” (Radu Gabrea, regizor).

Lansarea cărților lui Grigore Cartianu în cadrul cinaclului literar din New York a fost un succes. Participanții au aflat lucruri deosebite și, de bună seamă, șocante. Apoi au pus întrebări la care autorul a răspuns cu amabilitate și, de asemenea, a oferit autografe pe cărțile lansate.

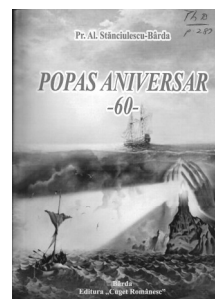
Comunitatea românească din New York îi mulțumește lui Grigore Cartianu pentru pasiunea de a afla și de a spune, public, adevărul prin cărți pe care le semnează cu mândrie și onestitate.

Cu mare bucurie am primit la redacție volumul *Popas aniversar: 60* al Pr. Prof. Dr. Alexandru Stănciulescu-Bârda. Părintele profesor (și colegul meu) e născut în 1953; cartea a apărut în 2013 (Editura „Cuget românesc”, Bârda, Mehedinți, condusă de autor, 366 pp.), ca necesar și binemeritat omagiu unei personalități de talie unică în istoria Bisericii Ortodoxe Române, dedicată cu trup și suflet Bisericii și neamului nostru, făcând într-o viață cât în șapte vieți și lăsând o dăruie adâncă în urmă în speranța că alții vor merge pe ea și vor crește din ea.

Volumul este un *curriculum vitae* de fapt, care începe cu narațiunea autorului ce se privește pe sine retrospectiv, continuă cu o incomparabilă și unică listă bibliografică ce reflectă abundent, dar și semnificativ implicația Părintelui în domeniul cercetării istorice, teologice, culturale în general, în domeniul publicisticii și care se încheie cu un frumos fotoalbum de familie, un fel de tribut plătit după cuviință familiei sale (părinți, soție, copii).

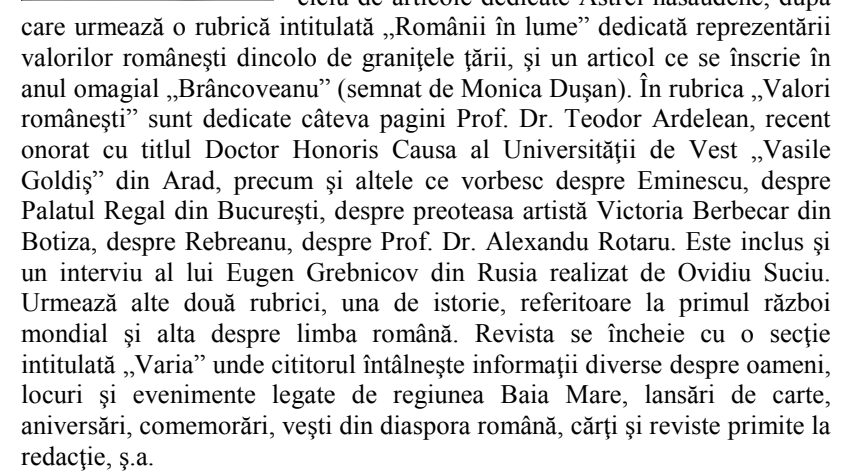
Iubite părinte Alexandru, să-ți dea Dumnezeu să trăiești măcar două vieți (200 ani) din cele șapte menționate ca să îți duci la îndeplinire măcar un mic procent din ceea ce ai în planul de muncă de viitor pe parcursul a șapte vieți. Dar ceea ce ai făcut, e deja pentru șapte. Așa că poți să te uiți și înapoi și înainte cu bucurie. La mulți și fericiți ani!

Th. D.

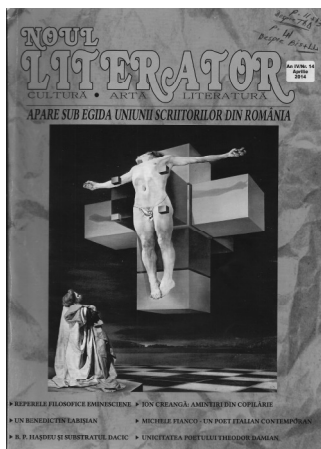

O prezență discretă în peisajul poeziei românești este Cristina Prisacariu Șoptelea. Poeziile ei vin, firește, cu o tandrețe aproape arhaică, dar majestoasă. Poezia ei este una integrabilă în spațiul poeziei nouăzeciștilor dar, în aceeași măsură, putem să o apropiem de poezia italiană a anilor 50-60, mai ales de poezia lui Umberto Saba, deoarece ea este „setată” să răspundă atât la contextul cotidianului concret, dar și la contextul cotidianului problematic, metafizic. Poeta este conștientă în fiecare clipă de spațiul fizic „limitat” în care viețuiește, dar asta nu o oprește să găsească în acel spațiu personaje și stări lirice care să o așeze în contextul unui dialog. Imaginarul poetic al autoarei nu este unul rudimentar ci, dimpotrivă, revigorant și încărcat de emoție. Autoarea este „conectată” la realități imediate (trecute sau viitoare) pe care le pune în poezie, în spațiul memoriei sale, întocmai pentru a da sens minutului ce păstrează viu pământul. Cristina Prisacariu Șoptelea este o poetă care merită atenția cititorilor, mai ales cu acest volum *Instrumente de tortură*, volum care certifică maturitatea sa creatoare.

Paul Gorban

Th.D.

O frumoasă și consecventă colaborare se desfășoară cu succes și interes între revista *Lumină Lină* din New York și revista *Noul literator* din Craiova. Am primit la redacție Nr. 14 (An IV), Aprilie 2014, 64 pp. al acestei publicații ce apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România și dedicată culturii, artei și literaturii, cum citim pe copertă.

Primul articol din revistă, pe tematică eminesciană e semnat de Ovidiu Ghidirmic, urmat de altul dedicat lui Nicolae Cârlan la împlinirea vârstei de 75 de ani (în decembrie 2014) semnat de Marian Barbu, și de altele două dedicate lui

Marian Barbu, tot la împlinirea vârstei de 75 de ani semnate de Nicolae Petre Vrânceanu, directorul *Noului literator*, și de Gheorghe Boaghe. Gabriel Chifu are un medalion literar în această secțiune, iar Paula Olșanschi scrie despre Hașdeu și substratul dacic. În contextul Târgului de carte „Gaudeamus” din Craiova (prezentat de Mircea Pospai) este menționată și lansarea volumului *În casa fulgerului* de Th. Damian la Craiova, cu un bogat foto-album reprezentativ, încununat de articolul criticului și istoricului literar M. N. Rusu din New York despre volumul lansat. Tot sub semnul „Caravanei Gaudeamus” Constantin Zărnescu scrie despre cel mai recent roman al scriitorului Mircea Pospai (*Căruța merge mai departe*) iar acesta din urmă prezintă un dialog cu editoarea Georgeta Dimisianu.

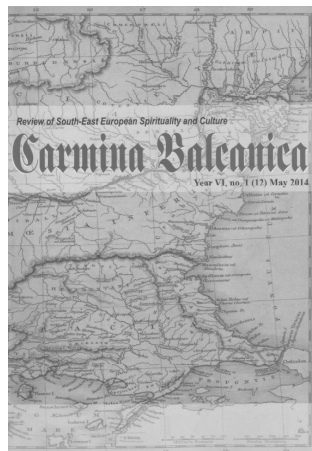
Urmează două studii, unul despre Ion Creangă (de Manuela Delureanu) și altul despre Labiș (de Rodica Florescu), precum și un medalion Horia Davidescu al profesorului Nicolae Petre Vrânceanu. Sunt publicate apoi cronici de carte: Ștefan Vlăduțescu despre volumul *Adamice* de Mihai Măceș, Marian Barbu despre *Farsa unei măști* de Monica Larisa Manafu, Ioan Danilă despre opera lui Vasile Iosif; Nicolae Petre Vrânceanu despre volumul *Focuri arzând* de Constantin Pădureanu, Dumitru Duță despre *37 de lamentații și o pildă* de Ronița Dragomir, Dan Eugen Dumitrescu despre Haralamb G. Lecca, Dumitru Duță despre cartea *Dincolo de transparențe* de Teodor Preda, Nicu Vintilă-Sigibida despre epigrama Cătălinei Orșivschi, Gheorghe Boaghe despre *Țărnuț de aur* de Nicolae Petre Vrânceanu. Cronica literară e urmată de pagini de proză (Ion R. Popa, Sever C. Răduică), de teatru (Lucian Susan), reportaj de teatru (Iolanda Mănescu), de o incursiune în istoria radioului în România (George Stoian), de un articol despre românii din Timocul sârbesc (Nicu Vintilă-Sigibida) și de un dialog între poeta Galina Furdui și muzicologul și compozitorul Vlad Mircos.

Revista se încheie cu un articol al Ralucai Coroianu despre comunicare și unul ce conține sfaturi pentru sănătate (Raluca Marina Langă și Adrian C. Năstase). Multă poezie semnată de Virgil Dumitrescu, Teodor Preda, Ana Maria Gîbu, Maria Alexandra Bogdan, Alexandra Nae, Mihaela-Irena Paraschivu, Teodor Oancă, Nicolae Marghescu, Ronița Dragomir, Constantin Pădureanu, Augustina Oclei, Ștefan Truică, Adam Puslojic, Liliana Hinoveanu, Gheorghe Dănișor și George Popescu.

Cum se vede, o revistă – o enciclopedie!

Th.D.

Carmina Balcanica, Nr. 1 (12), Mai 2014. Urmăresc și citesc cu atenție această revistă interculturală încă de la primele ei numere. Am întâlnit în sumarele ei articole, studii și beletristică pe care le-am găsit conectate atât la tradiția și istoria interferentă a României, cât și noutăți istoriografice și biografice demne de a fi dezvoltate pe viitor, de către generația tânără de cercetători ai fenomenului intersectant și interbalcano-european. Numărul de față îmi demonstrează și ilustrează convingeri mai vechi, exprimate direct sau indirect de marele savant și martir Nicolae Iorga, precum că sud-estul

european este o poartă cu două intrări: una dinspre Orient spre Occident și alta dinspre Occident spre Orient. Editorii revistei Mihaela Albu și Dan Angelescu, să nu-l uit pe tânărul de altă dată Mircea Muthu, care mă vizita la redacția *Vieții studențești* din București, deci au realizat un număr complex cu interferențe și conexiuni fără complexe. Se întâlnesc aici studii, eseuri și comunicări despre „Cultura italiană în România”, „Cultura macedoneană în România”, „Cultura maghiară în România”, ceea ce spune mult și multe despre programul excepțional direcționat al *Carminei Balcanica*. Academicianul Eugen Simion scrie: „Bogăția Europei depinde de bogăția și diversitatea culturilor naționale/... / Cultura nu trebuie să ne despartă, trebuie să ne apropie pe noi, europenii din Est, din Vest, din Sud-Est, din centrul sau din nordul Europei. Dialogul cultural nu trebuie purtat numai între Est și Vest, ci și între Est și Est” (subl. mea). Ceea ce împlinește cu dăruire și inteligență prospectivă revista *Carmina Balcanica*.

M.N.R.

- ◆ Pe 18 februarie 2014 Theodor Damian a avut o întâlnire la Murnau (în Bavaria) cu Eugen (Doru) Popin, editor împreună cu Andrei Zanca, al noii reviste române din Germania, *Alternanțe*.

- ◆ Pe 28 februarie 2014 a avut loc lansarea cărții *În casa fulgerului* (antologie de poezie) de Th. Damian, la Craiova, la Biblioteca municipală „Alexandru și Aristia Aman”. Au vorbit scriitorii Aurel Ștefanachi, Mihaela Albu și Dan Anghelescu. A recitat din poezia lui Th. Damian actorul craiovean Angel Rababoc. După lansare Th. Damian a dat un interviu D-nei Gabriela Rusu-Păsărin pentru postul de radio local.

- ◆ Joi 6 martie 2014 Th. Damian a citit din poezia sa în cenaclul Uniunii scriitorilor din Botoșani, condus de Gellu Dorian.

- ◆ Vineri 7 martie la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava a avut loc o expoziție cu arta lui Liviu Șoptelea, intitulată „Poezia semnelor”. A introdus evenimentul Prof. Dr. Ana Maria Ovadiuc, a prezentat în detaliu lucrările lui Liviu Șoptelea criticul de artă Prof. Dr. Sabina Fînar, și a fost invitat să vorbească și Prof. Dr. Th. Damian.

- ◆ Între 12-14 martie 2014 a avut loc evenimentul anual „Zilele *Lumină Lină*” la Bistrița. Miercuri după amiază în sala de ședințe a primăriei orașului, D-l Dorel Cosma, directorul Centrului Cultural Municipal, organizatorul local al evenimentului, a deschis întrunirea, urmat de scriitoarea Elena M. Cîmpan, președinta Societății „Conexiuni” și de primarul Ovidiu Teodor Crețu. Aceștia au rostit cuvinte de bun venit oaspeților, lui Theodor Damian și celor aprox. 20 de scriitori și editori care l-au însoțit. A răspuns Th. Damian după care numeroșii scriitori bistrițeni aflați în sală au citit din lucrările lor în apta moderare a poetei Elena M. Cîmpan.
A doua zi a fost organizată vizita la casele memoriale G. Coșbuc și Liviu Rebreanu, din zonă, după care, tot la primărie, după amiază a avut loc a doua întâlnire (deschisă de Dorel Cosma și Th. Damian și moderată de traducătoarea și ziarista Muguraș Maria Petrescu și Prof. univ. Dr. Anca Sîrghie) unde scriitorii și ziaristii care l-au însoțit pe Th. Damian au recitat din operele lor și au prezentat revista *Lumină Lină* precum și revistele editate de ei.
Scriitorii din grupul „Lumină Lină” (aprox. 20) au plecat vineri 14 martie spre Sibiu, înnoptând la pensiunea lui Ghiță (Brad) de la Gura Râului unde au avut o seară de lecturi literare de neuitat.

- ♦ Marți 18 martie a avut loc memorabila și superba întâlnire dintre Theodor Damian și celebrul scriitor și general de flotilă aeriană, veteran de război, Radu Theodoru (90 de ani), la reședința acestuia, în Grădiștea, jud. Giurgiu.

- ♦ Joi 20 martie 2014 Pr. Th. Damian a fost invitat în emisiunea Trinitas TV București, la Patriarhie, în conversație (moderată de Pr. Nicolae Dima) cu D-nii Cătălin Grosu (director de protocol al Departamentului de Afaceri externe al Municipiului București) și Dan Voiculescu, arhitect din București, pe o temă legată de spiritualitate și aglomerația marilor orașe.

- ♦ Duminică 23 martie 2014 la Muzeul Țăranului Român în București a avut loc lansarea revistei *Lumină Lină*, eveniment organizat de Ileana Mândrilă, președinta Uniunii Naționale a Femeilor din România, de Iulia Grumăzescu, director de programe la Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”, și de Dr. Aurelia Cosma, cercetător etnolog la același muzeu. A cântat tenorul Dorin Ormenișan („Car frumos cu patru boi”), au vorbit organizatoarele, Th. Damian, și invitații săi, scriitorii Dan Anghelescu, Timi Ursu, Ioan Gâf-Deac, Florentin Popescu, Ioan Haineș, Ioan N. Roșca, ș.a.

- ♦ Miercuri, 26 martie 2014 la ora 1:00 PM Pr. Th. Damian a fost invitat la Trinitas TV București la Patriarhia Română în emisiunea „Biblia în actualitate. Mesajul patristic”, într-un dialog cu Pr. Alexandru Barna pe tema: „Învierea lui Hristos și iertarea noastră”.

- ♦ Miercuri 26 martie 2014 la ora 3:00 PM Pr. Th. Damian a fost invitat la Trinitas TV al Patriarhiei Române din București la un dialog cu Pr. Alexandru Barna pe tema „Românii din New York”.

- ♦ Vineri 11 aprilie 2014 s-au lansat în Cenaclul nostru numerele 1 și 2 ale revistei *Lumină Lină*. Au vorbit Th. Damian și M.N. Rusu, Au mai luat cuvântul Napoleon Săvescu, Mariana Terra și Viorica Colpacci.

- ♦ Duminică 13 aprilie 2014 la Biserica noastră s-a celebrat aniversarea a 21 de ani de la înființarea de către Pr. Prof. univ. Dr. Theodor Damian a Bisericii „Sf. Ap. Petru și Pavel”, a Institutului Român de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă și a Cenaclului literar „M. Eminescu” din New York. Preotul paroh a citit în cadrul mesei festive organizate cu acest prilej un detaliat raport de activitate la nivel pastoral-spiritual, liturgic, catehetic, ecumenic, administrativ, academic, financiar și social.

- ◆ Duminică 27 aprilie 2014 Pr. Prof. Th. Damian a avut ca oaspeți la biserică pe colegii săi de la Facultatea de Teologie a Universității din București, preoții profesori Ștefan Buchiu (Decan), Constantin Preda și Ionuț Tudorie.

- ◆ Vineri 2 mai 2014 la Mănăstirea „Sf. Dumitru” din Middletown, New York, a avut loc ședința de Protopopiat (Coasta de Est) condusă de IPS Arhiepiscop Dr. Nicolae Condrea în prezența P.S. Episcop vicar Ioan Casian de Vicina și a mai multor preoți. Cu această ocazie Pr. Prof. Theodor Damian a prezentat lucrarea „Food as a Sacrament of the Kingdom”.

- ◆ Între 8-11 mai 2014 a avut loc la Universitatea de Vest din Kalamazoo, Michigan, cel de-al 49-lea Congres Internațional de Studii Medievale. Institutul Român de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă a avut și anul acesta organizată o sesiune academică (nr. 200) prezidată de Daniela Anghel din Windsor, Canada, intitulată „Gaudeamus igitur: Exploring Intellectual Values in Medieval Systems”. În acest cadru au fost prezentate următoarele lucrări: Pr. Prof. Dr. Th. Damian (organizatorul sesiunii), de la Metropolitan College of New York, *Managing Change in Gregory of Nazianzus’ Poetry*; Rev. Prof. Dr. Clair W. McPherson de la General Theological Seminary, New York, *The Letters of Nilus of Ancyra: A Study in Late Roman Epistolary Style*; Fr. Prof. Dr. Andreas Andreopoulos de la Universitatea din Winchester, United Kingdom, *Time and space in the Iconography of the Protection of the Theotokos*, and Dr. Napoleon Săvescu, președintele Societății „Dacia Revival International”, New York, *Dacians, the Masters of the Ancient World as Reflected in Medieval Writings*.

- ◆ Duminică 11 mai 2014 la biserica noastră s-a celebrat Ziua mamei după tradiția americană, Ziua Independenței de Stat a României și Ziua Monarhiei. Au vorbit Pr. Dr. Th. Damian, Prof. Dr. Doru Tsaganea, Dr. Napoleon Săvescu, criticul și istoricul literar M. N. Rusu. S-au recitat poeme dedicate mamei de către poeți clasici, moderni și contemporani și de către unii dintre membrii Cenuclului nostru „M. Eminescu” din New York.

- ◆ Vineri 16 mai 2014 în Cenuclul nostru s-a lansat volumul *Rigla de aer* al poetei Iulia Pană din România. Au vorbit scriitorii Doina Uricariu, Th. Damian și M. N. Rusu. Au mai luat cuvântul Eduard Andrei și Mircea Suciu (ICR – New York).

- ◆ Duminică 18 mai 2014, la Biserică, după Sf. Slujbă în sala socială a avut loc o ședință specială a Cenuclului nostru. Invitata serii a fost Prof. Dr. Mihaela Albu (din România – USA) căreia i-a fost lansat volumul de

istorie literară *Mircea Popescu: Un cărturar, un ziarist, o conștiință* (în două tomuri). Au vorbit Th. Damian, M. N. Rusu, Mariana Terra și autoarea (lucrarea e semnată de Mihaela Albu și Dan Anghelescu). S-a lansat deasemenea revista *Carmina Balcanica* Nr. 1(12), 2014.

♦ Luni 26 mai 2014, la Cimitirul Cypress Hills, New York, la lotul Societății „Dorul” Pr. Th. Damian a săvârșit slujba de pomenire de „Memorial Day” pentru toți românii îngropați acolo, dar și în alte locuri. A sosit la eveniment și P.C. Pr. Mircea Dobre de la Biserica greacă „Sf. Dimitrie” din Jamaica, New York.

♦ Sâmbăta 31 mai 2014 Pr. Th. Damian a fost prezent cu cărți în l. engleză și recital de poezie în l. engleză la Javits Center în Manhattan la Book Expo America (BEA) în cadrul standului românesc de carte organizat de ICR New York (director Dr. Doina Uricariu) alături de alți scriitori, editori, ziariști români din New York.

♦ Duminică 1 iunie 2014 la Biserica „Sf. Ap. Petru și Pavel” din New York după Sf. Slujbă, în sala socială, s-a sărbătorit Ziua copilului. În cadrul mesei festive (oferite de familia Andrei și Sabina Coman) a avut loc un recital din poezii Magda Isanos, Th. Damian și Valentina Ciaprazi, recital susținut de D-nele Angela Popa, Lia Lungu, Valentina Ciaprazi și de Th. Damian. A cântat pentru cei prezenți artista Lia Lungu.

♦ Vineri 6 iunie 2014 în Cenaclul nostru s-au lansat volumele *Sfârșitul Ceaușeștilor* și *Crimele revoluției* de Grigore Cartianu, din România. Au vorbit Th. Damian, M. N. Rusu, Lia Lungu și autorul. Au mai luat cuvântul Mariana Terra și Elena Strujan.

ANUNȚURI

Biserica noastră: **St. George Episcopal Church in Astoria, pe 27 Ave cu 14 Street** (lângă East River). Slujbele duminicale (Sf. Liturghie) au loc la ora 1:30 PM. Mijloace de transport: Metrou N și W până la stația Astoria Boulevard; bus Q18, Q102 și Q103.

Programele de **Studiu Biblic** și ale **Cenaclului literar “Mihai Eminescu”** se vor desfășura după următorul orar:

Studiul Biblic (sunați pentru înscriere la 718-626-6013)

Cenaclul literar: Vinerea la fiecare două săptămâni. Pentru detalii sunați la 718-626-6013, sau vizitați www.romanian-institute-ny.org.

ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ ÎN AMERICA ȘI CANADA
THE ROMANIAN ORTHODOX ARCHDIOCESE IN AMERICA AND CANADA
5410 N. Newland Ave.
Chicago, IL 60656

Most Reverend Dr. Nicolae Condrea, Archbishop

tel.: (773)774-1677; fax: (773)774-1805; e-mail: archnicolae@aol.com

**Please, support the Cathedral and the new
Romanian Archdiocesan Center**

